

Η ΦΩΝΗ

του Μεγάλου Χωριού

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

ΕΤΟΣ 52ο • ΑΡ. ΦΥΛ. 193-194
Α' και Β' Εξάμηνο 2024

Το Δημοτικό Σχολείου του Μεγάλου Χωριού.

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

«Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ»
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1870

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΡΑΒΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

✿ Πολιτισμός ✿ Ιστορία ✿ Παράδοση ✿ Κοινωνικός προβληματισμός ✿ Ενημέρωση

- Έτος 51ο, Αρ. Φυλ. 193-194
Α/Β Εξάμηνο 2024 • Αρ. ISBN 1106 - 420X
- ΓΡΑΦΕΙΑ: Μαυροκορδάτου 6 (5ος όροφος)
106 78 Αθήνα, Τηλ. 210-3837057
www.smap.gr - info@smap.gr
- ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ:
Σύνταξη: Ανδρέας Παΐδας
Ήρωνος 5 Παγκράτι, Τηλ.: 210 7017129
Κιν.: 6972 407569
- ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ:
Κωνσταντίνος Καραμέτας, Γιώργος Δάλκος,
Κώστας Ντάλλας
- ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:
Πρόεδρος: Παΐδας Ανδρέας
Αντιπρόεδρος: Ντάλλας Κωνσταντίνος
Γραμματέας: Καρβέλη Πηνελόπη
Ταμίας: Πρισιόλας Ευάγγελος του Γ.
Μέλος: Καραμέτας Κωνσταντίνος
Μέλος: Βονόρτας Δημήτριος
Μέλος: Τσουκαλά Μαρία
- ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
Παΐδας Ανδρέας, Πηνελόπη Καρβέλη,
Παναγιώτης Λώλος, Νικόλαος Καρβέλης,
Δημήτρης Γυφτομήτρος
- ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΗΣ
Μαρία Τσουκαλά, Νικόλαος Λιάπης,
Κατερίνα Χολή
- ΕΓΓΡΑΦΗ - ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Εγγραφή νέου μέλους: 5 ευρώ
Ετήσια Συνδρομή εσωτερικού: 20 ευρώ
Συνδρομή εξωτερικού: 40 ευρώ
Ετήσια Συνδρομή Φοιτητών: 10 ευρώ
Ετήσια Συνδρομή για Ζευγάρι: 30 ευρώ
- ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
Συνεργασίες δημοσιευμένες ή όχι, δεν επιστρέφονται. Τα ενυπόγραφα κείμενα εκφράζουν τις απόψεις του υπογράφοντος και όχι κατ' ανάγκην της Διεύθυνσης του περιοδικού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Με λίγα λόγια (Δ.Σ.).....	1
Πρακτικά Τακτικής Γενικής Συνέλευσης.....	2
Δημοτικές Εκλογές.....	7
Η διοργάνωση του αγώνα KarpenissiTrail.....	8
ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ (Δ.Σ.).....	9
Η Ελλάδα στην περίοδο της Γερμανο-Ιταλικής κατοχής (Γ. Δάλκος).....	10
Η ΠΕΕΑ και η συνεδρίαση του «Εθνικού Συμβουλίου» (Κ. Καραμέτας).....	14
Συνδιάσκεψη των διδασκαλικών συλλόγων στη Λάσπη (Κ. Καραμέτας).....	21
Το Παιδαγωγικό Φροντιστήριο Καρπενησίου (Κ. Καραμέτας).....	25
Το νοσοκομείο της XIII Μερραρχίας του ΕΛΑΣ στο Μ. Χωριό (Κ. Καραμέτας).....	31
Αναμνήσεις από την Κατοχή (Δ. Χάσκος).....	35
Σελίδες Ιστορίας από την Κατοχή στο Μ. Χωριό (Α. Αναγνωστόπουλος).....	38
Μόνο τα βουνά δεν σμίγουν σε αυτή τη ζωή (Μ. Καραδημήτρη).....	41
Από τις καλοκαιρινές εκδηλώσεις του Συνδέσμου (Δ.Σ.).....	43
Γιατί πεθαίνουν τα πλατάνια στην Ελλάδα; (Κ. Ντάλλας).....	45
Έμφυλη βία - Βία κατά των γυναικών (Α. Χαλκιά)....	46
Μερικά από όσα έγραφε η «ΦΩΝΗ» πριν 60 χρόνια (Δ.Σ.).....	48
Ζακέτα να πάρεις... (Μ. Τσουκαλά).....	52
Όταν το αυτοάνοσο μας «χτυπά» την πόρτα (Μ. Τσουκαλά).....	53
Ευχαριστώ... (Μ. Καλλιάνη).....	54
Συνέντευξη του Ιατρού Ν. Καρβέλη.....	55
Μεγαλοχωρίτικα.....	60
Επιστολές που λάβαμε ή στείλαμε.....	61
Προσφορές.....	62
Μεγαλοχωρίτικα πένθη.....	65

Με λίγα λόγια

Αγαπητοί αναγνώστες, συγχωριανοί και φίλοι,

Καταρχάς θέλουμε να συγχαρούμε όλους τους υποψηφίους στις περιφερειακές και αυτοδιοικητικές εκλογές για την ανιδιοτελή πρόθεσή τους να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην ιδιαίτερη πατρίδα μας. Επίσης να συγχαρούμε και να ευχηθούμε να είναι καλορίζικοι, γεροί και δυνατοί, όσοι κλήθηκαν, με την εκλογή τους, να εργαστούν για την προκοπή και την ευημερία του τόπου μας και των κατοίκων του.

Ως Σύνδεσμος δηλώνουμε πως θα έχουν την ολόψυχη συμπαράστασή μας στο δύσκολο έργο τους, χωρίς βέβαια να λείπει και η από μέρους μας καλόπιστη κριτική στα πεπραγμένα τους.

Ετοιμάσαμε και φέτος, με πολύ μεράκι και αγάπη για το χωριό και τους ανθρώπους του, το επίσημο τεύχος του περιοδικού μας, μέρος του οποίου αφιερώσαμε στην επέτειο των 80 χρόνων από το τέλος της Γερμανικής Κατοχής. Με ιστορικά, αλλά και επίκαιρα θέματα ποικίλης ύλης, συνεχίζουμε ακούραστα την προσπάθεια να κρατάμε ζωντανή τη μνήμη, την παράδοση και την επαφή με τα απανταχού μέλη του ιστορικού και πρωτοπόρου Πολιτιστικού μας Συλλόγου. Με την ελπίδα να το απολαύσετε, όσο κι εμείς, ευχόμαστε σε όλους καλό Καλοκαίρι.

Το Δ.Σ.

Το Δ.Σ. του Συνδέσμου εύχεται
σε όρα τα μέλη του
και σε όρους τους Μεγαλοχωρίτες
Εσωτερικού και Εξωτερικού,
καθώς επίσης στους φίλους
του Χωριού μας
Καλό Καλοκαίρι

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

Στην Αθήνα σήμερα την 31η Μαρτίου 2024, ημέρα Κυριακή και ώρα 10.30 π.μ., συνήλθαν σε τακτική Γενική Συνέλευση τα μέλη του Σωματείου με την επωνυμία "Σύνδεσμος Μεγαλοχωριτών "Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ"" στα γραφεία, που βρίσκονται επί της οδού Μαυροκορδάτου αρ. 6 στην Αθήνα, κατόπιν της με αριθμ. πρωτ. 416/14-2-2024 επιτολής-πρόσκλησης που εστάλη ταχυδρομικώς σε όλα τα μέλη του Συνδέσμου, όπως ορίζεται από το Καταστατικό, προκειμένου να συζητήσουν και να πάρουν αποφάσεις επί των παρακάτω θεμάτων της Ημερήσιας Διατάξεως:

1. Πεπραγμένα Διοικητικού Συμβουλίου από τον Πρόεδρο κ. Ανδρέα Παΐδα
2. Απολογισμός Ταμείου από τον Ταμία κ. Ευάγγελο Γ. Πριτοϊόλα
3. Έκθεση Εξελεγκτικής Επιτροπής

Στη Γενική Συνέλευση παρέστησαν και εκπροσωπήθηκαν μέλη που αντιστοιχούν στο 38,24% των ταμειακώς εντάξει μελών. Επομένως η Γ.Σ. βρέθηκε σε απαρτία, σύμφωνα με το Καταστατικό του Σωματείου, και έγκυρα συνεδρίασε προς συζήτηση και λήψη αποφάσεων επί των θεμάτων της Ημερησίας Διατάξεως.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. πήρε τον λόγο, καλημέρισε και καλωσόρισε τα μέλη. Στη συνέχεια ανακοίνωσε, όπως κάθε χρόνο, τον θλιβερό κατάλογο των θανόντων κατά το προηγούμενο έτος Μεγαλοχωριτών:

Νίκος Κοντοθανάσης, Μαργαρίτα Βονόρτα, Βασιλική Μαργαριποπούλου, Γιάννης Ζηνέλης, Ελένη Νιουφεκιά, Γεωργία (Γούλω) Βονόρτα, Αντώνης Κιουμουριζόγλου, Αικατερίνη Δήμα - Τζαβέλα, Αλέκος Δουλαβέρης, Παναγιώτα Βονόρτα, Αριστείδης Γυφτομήτρος, Αικατερίνη Καρυοφύλλη - Λαΐου, Λεμονιά Παΐδα, Νίκος Παπασπυρίδων, Μαρία Ζαμπετάκη, Γεωργία Γυφτομήτρου. Επίσης στην προηγούμενη Γ.Σ. δεν αναφέρθηκαν τα ονόματα της *Μαρίας Πεντογάλου και της Νένας Πρασά.*

Μετά την ανάγνωση των ονομάτων κρατήθηκε ενός λεπτού σιγή στη μνήμη τους.

ΘΕΜΑ ΠΡΩΤΟ

Πεπραγμένα Διοικητικού Συμβουλίου από τον Πρόεδρο κ. Ανδρέα Παΐδα για το έτος 2023.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ

- Πολιτιστικές Εκδηλώσεις:

Στο πλαίσιο των Πολιτιστικών εκδηλώσεων τον Αύγουστο και τον Σεπτέμβριο του 2023, πραγματοποιήθηκαν στο χωριό, τα παρακάτω:

α. Μαζί με την Περιφέρεια πραγματοποιήθηκε στην Πνευματική Στέγη εκδήλωση κατασκευής ψηφιδωτών από παιδιά του χωριού μας και όχι μόνο.

β. Στην αυλή του Μουσείου εκδήλωση για τα παιδιά από τον νθοποιό Κοσμά Κονδύλη με θέμα "Παιγνίδια Αρχαίας Ελλάδος".

γ. Τουρνουά Ταβλιού με νικητή τον κ. Φίλιππο Καλλιάνη.

δ. Βραδιά Τσίπουρου.

ε. Μνημόσυνο Εθνομαρτύρων και αποβιωσάντων Μεγαλοχωριτών στον Άγιο Γεράσιμο.

στ. Παρ' όλη την επιθυμία για συμμετοχή και την οργάνωση που προηγήθηκε για την εκδήλωση μνήμης στη Μάχη της Καλιακούδας, δυστυχώς με μεγάλη λύπη, για λόγους υγείας μελών του ΔΣ που θα μας εκπροσωπούσαν δεν παρευρεθήκαμε. Στην εκδήλωση μας εκπροσώπησε ο Δημήτρης Γυφτομήτρος.

ζ. Για δεύτερη χρονιά, με τη σύμπραξη του Δήμου Καρπενεσίου, της Περιφέρειας και του Συνδέσμου μας, καθώς και με την πολύτιμη βοήθεια των χορηγών και των εθελοντών, πραγματοποιήθηκαν στο Μεγάλο Χωριό το διήμερο 24-25 Σεπτεμβρίου 2023 τρεις αγώνες δρόμου βουνού 26 χλμ, 13 χλμ και 6 χλμ αντίστοιχα, με την ονομασία Καρpenissi Trail 2023. Η εκδήλωση, όπως και πέρυσι, στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία. Στην απονομή των μεταλλίων βρέθηκε και πάλι ως νικητής ο Δημήτρης Ελευθερίου από το Μεγάλο Χωριό.

- Χορός και κόψιμο Βασιλόπιτας:

Την Κυριακή 28 Ιανουαρίου 2024 στο εστιατόριο "ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ" πραγματοποιήθηκε ο επίσημος χορός που στέφθηκε με μεγάλη επιτυχία, με την προσέλευση πολλών μελών και φίλων του Συνδέσμου μας. Δυστυχώς, όπως πέρυσι, έτσι και φέτος δεν βρέθηκε αυτή ή αυτός που κέρδισε το φλουρί.

Για τον λόγο αυτό, κατά τη φεινή Συνεδρίαση της ΤΤΣ, κατόπιν κλήρωσης μεταξύ των παρόντων μελών, τα δώρα από τα φλουριά των πιτών 2023 & 2024 δόθηκαν στους Θωμά Μπακασιά και Δημήτρη Βονόρτα αντίστοιχα.

- Εκδόσεις:

Συνεχίζει να εκδίδεται μία φορά τον χρόνο "Η ΦΩΝΗ του ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ", διότι το κόστος έκδοσης και ταχυδρομικών τελών είναι πολύ μεγάλο.

Υπενθυμίζουμε στους παρόντες να ενημερώνουν γραπτός για τα κοινωνικά γεγονότα, που επιθυμούν να δημοσιευθούν στο περιοδικό ΦΜΧ. Επίσης, όποιος επιθυμεί να γράψει μικρό άρθρο για κάποιο επίκαιρο κοινωνικό ή ιατρικό θέμα στη Φωνή, να το κάνει γραπτός στο email του Συνδέσμου έως 10/5. Αν ο χώρος και η θεματολογία το επιτρέπουν, θα δημοσιεύεται στα προσεχή τεύχη. Διαφορετικά θα φυλάγεται για τα επόμενα.

Εκδώσαμε για άλλη μία χρονιά το ημερολόγιό μας με θέμα "ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ".

- Πεπραγμένα στο Μουσείο 2023-2024

Στη μνήμη του Μακαριστού Μητροπολίτη Κεντρώς Αφρικής Τιμόθεου (κατά κόσμον Φίλιππος Κοντομέρκος) και του αδελφού του Τάσου, Ιατρού Ρευματολόγου, ενός εκ των εμπνευστών και δημιουργών του Ιστορικού - Λαογραφικού Μουσείου μας, πραγματοποιήθηκε από τα ξαδέλφια τους, Ελένη Καρκαζή-Πουρνάρα και Νικόλαο Πουρνάρα, με την ευγενική τους χορηγία κατά τους μήνες Ιούνιο και Ιούλιο 2023, μεγάλης έκτασης εξειδικευμένη συντήρηση και εκ νέου καταγραφή όλων των εκθεμάτων του μουσείου από ομάδα ειδικών.

Αυτή τη στιγμή είμαστε στην ευχάριστη θέση να σας ενημερώσουμε ότι το μουσείο, και κυρίως με την οικονομική ενίσχυση της κας Ελένης Καρκαζή-Πουρνάρα, βρίσκεται σε μερική ανακαίνιση (εκσυγχρονισμός του συναγερμού, απογραφή και καταγραφή όλων των βιβλίων της βιβλιοθήκης, ούτως ώστε να είναι προσβάσιμη σε όλους, μεταφορά του πωλητηρίου και του ταμείου στο ισόγειο με ταυτόχρονη δημιουργία εκθεσιακού χώρου με νέες προθήκες στο δωμάτιο που είναι σήμερα το πωλητήριο). Αυτές είναι οι

πιο σημαντικές εργασίες που εκτελούνται και θα ολοκληρωθούν (πλνν της Βιβλιοθήκης) έως το τέλος Απριλίου 2024.

Τέλος, ο Πρόεδρος ευχαρίστησε τα μέλη του ΔΣ για την άφιξη μεταξύ τους συνεργασία και έδωσε τον λόγο στον ταμία, κ. Ευάγγελο Γ. Πριτσιόλα.

ΘΕΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ

Απολογισμός Ταμείου από τον Ταμία κ. Ευάγγελο Γ. Πριτσιόλα.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ από 1-1-2023 έως 31-12-2023

ΕΣΟΔΑ	ΠΟΣΟ	ΕΞΟΔΑ	ΠΟΣΟ
Υπόλοιπο 2022 για Χρήση το 2023	17.590,54	Μισθοδοσία	6.707,40
Από Συνδρομές-Εγγραφές	5.470,00	Τηλεφωνία	627,59
Υπέρ Σκοπών Συνδέσμου	3.110,00	Δ.Ε.Η	1.391,00
Υπέρ Λαογραφικού Μουσείου	10.346,50	Κοινόχρηστα - Συντήρηση	9.870,06
Υπέρ Πνευματικής Στέγης	500,00	Γραφικά - Ηλεκ/κός Εξοπλισμός	469,95
Υπέρ Φ.Μ.Χ - Εντύπων	1.255,00	Ταχυδρομικά	1.422,80
Από Επιχορηγήσεις	2.483,00	Έκδοση ΦΜΧ - Εντύπων	2.123,00
Από Εκδηλώσεις	10.554,00	Πωλητήριο Λ. Μουσείου	337,06
Από Πωλητήριο Μουσείου	1.307,06	Εκδηλώσεις	13.464,65
Από Τόκους Καταθέσεων	0,00	Λογιστής και Εφορία	751,33
		Διάφορα	122,83
ΣΥΝΟΛΟ	52.616,10	ΣΥΝΟΛΟ	37.287,67

Υπόλοιπο Ταμείου στις 31/12/2023 για Χρήση το 2024

ΣΥΝΟΛΟ 15.328,43 ευρώ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2024

ΕΣΟΔΑ	ΠΟΣΟ	ΕΞΟΔΑ	ΠΟΣΟ
Υπόλοιπο για Χρήση το 2024	15.328,43	Μισθοδοσία	7.000,00
Συνδρομές-Εγγραφές	5.000,00	Τηλεφωνία	850,00
Υπέρ Σκοπών Συνδέσμου	1.000,00	Δ.Ε.Η	1.500,00
Υπέρ Λαογραφικού Μουσείου	3.500,00	Κοινόχρηστα - Συντήρηση	2.600,00
Υπέρ Πνευματικής Στέγης	200,00	Γραφικά - Ηλεκ/κός Εξοπλισμός	300,00
Υπέρ Φ.Μ.Χ - Εντύπων	1.150,00	Ταχυδρομικά	1.400,00
Από Επιχορηγήσεις	2.000,00	Έκδοση ΦΜΧ - Εντύπων	2.000,00
Από Εκδηλώσεις	1.000,00	Πωλητήριο Λ. Μουσείου	500,00
Από Πωλητήριο Μουσείου	821,57	Εκδηλώσεις	2.400,00
Από Τόκους Καταθέσεων	0,00	Λογιστής και Εφορία	800,00
		Διάφορα	200,00
ΣΥΝΟΛΟ	30.000,00	Αποθεματικό	10.450,00
		ΣΥΝΟΛΟ	30.000,00

Μετά την ανάγνωση του Οικονομικού Απολογισμού, ο κ. Πριτοιόλας σχολίασε ότι, όπως το 2022 έτσι και το 2023 ο Σύνδεσμος ανέλαβε να είναι θεματοφύλακας του αγώνα δρόμου βουνού με την ονομασία Karpenissi Trail, που πραγματοποιήθηκε στην όμορφη Καλιακούδα και είχε αφετηρία και τερματισμό την πλατεία του χωριού μας.

Στα προαναφερόμενα περυσινά έσοδα για εκδηλώσεις, το ποσό των 10.554,00 ευρώ είναι μόνο για τον αγώνα και αφορά αποκλειστικά συνδρομές από χορηγούς και συμμετέχοντες αθλητές. Το μεγαλύτερο μέρος των χρημάτων κατατέθηκε μέσω e-banking και τα υπόλοιπα κατά την ημέρα τέλεσης του αγώνα. Προσθέτοντας στο παραπάνω ποσό και το υπόλοιπο του 2022, ποσό 5.361,71 ευρώ για χρήση 2023, αυτό ανήλθε στα 15.914,71 ευρώ. Από αυτά πληρώθηκαν 11.842,28 ευρώ για τιμολόγια και αποδείξεις που εκδόθηκαν στον Σύνδεσμο και το υπόλοιπο ποσό των 4.072,43 ευρώ παραμένει στο ταμείο ως αποθεματικό για την πραγματοποίηση του επόμενου αγώνα τον Οκτώβριο 2024.

Ο κ. Πριτοιόλας συνέχισε λέγοντας ότι, εκτός της σημαντικής δωρεάς των αδελφών Νικολάου & Ελένης Πουρνάρα για τη συντήρηση και ανακαίνιση του Μουσείου που αναφέρθηκε ο πρόεδρος μας, θέλω από μέρους μου να ευχαριστήσω όλα τα μέλη για τις διάφορες δωρεές που προσφέρουν. Χωρίς αυτές και μόνο με τις συνδρομές θα ήταν πολύ δύσκολο να αντεπεξέλθουμε στα όλο και αυξανόμενα λειτουργικά έξοδα του Συνδέσμου. Ιδιαίτερα θα σταθώ σε τρία μέλη, για την ξεχωριστή προσφορά του το καθένα. Τον κ. Δημήτριο Μπούρλο που για 3η χρονιά μας παρέχει την απαραίτητη οικονομική ενίσχυση, συμβάλλοντας στην πληρωμή της υπαλλήλου στο Μουσείο. Την κ. Μάρθα Μπακατσιά - Λουκά για τη συμμετοχή της στην ανακαίνιση του Μουσείου και τέλος τον πρόεδρο του συλλόγου Μεγαλοχωριτών Αμερικής Θεοδόση Λιάπη για τη βοήθεια που μας παρέχει στην αλληλογραφία μεταξύ του Συνδέσμου και των μελών στην Αμερική, με αποτέλεσμα τη μεταξύ μας καλύτερη σύσφιξη σχέσεων.

ΘΕΜΑ ΤΡΙΤΟ

Έκθεση Εξελεγκτικής Επιτροπής

ΕΚΘΕΣΗ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Σήμερα στην Αθήνα 14 Φεβρουαρίου 2024 ημέρα Τετάρτη και ώρα 18:00 οι κάτωθι υπογραφόμενοι:

1. Κωνσταντίνος Μανθόπουλος
2. Ευαγγελία Μπούρα και
3. Κατερίνα Χολή,

**ΙΣΤΟΡΙΚΟ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ
ΜΟΥΣΕΙΟ
ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ**

*Ταξιδέψτε πίσω στο χρόνο, ανακαλύψτε την ιστορία
και τις παραδόσεις του τόπου μας...*

μέλη της Εξελεγκτικής Επιτροπής του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών "Η Αγία Παρασκευή" συγκεντρωθήκαμε μετά από πρόσκληση του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) στο γραφείο του Συνδέσμου Μαυροκορδάτου 6 Αθήνα και κάναμε τον έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης από το Δ.Σ..

Στη διάθεσή μας είχαμε όλα τα τηρούμενα διαχειριστικά βιβλία, διπλότυπες αποδείξεις εισπράξεως, τιμολόγια και αποδείξεις πληρωμής εξόδων καθώς και όλες τις απαραίτητες διευκρινίσεις από τον ταμία και κάναμε τον έλεγχο διαχείρισης από 1/1/2023 έως 31/12/2023.

Από τον έλεγχο διαπιστώθηκαν τα παρακάτω:

1. Έσοδα

Για την είσπραξη των εσόδων χρησιμοποιήθηκαν διπλότυπες αποδείξεις. Τα έσοδα της ανωτέρω περιόδου μαζί με το υπόλοιπο της προηγούμενης οικονομικής χρήσεως έφθασαν στο ποσό των Πενήντα Δύο Χιλιάδων Εξακοσίων Δέκα Έξι Ευρώ και Δέκα Λεπών (52.616,10).

2. Έξοδα

Από τις αποδείξεις και τα τιμολόγια πληρωμών που χρησιμοποιήθηκαν προκύπτει ότι τα έξοδα ήταν Τριάντα Επτά Χιλιάδες Διακόσια Ογδόντα Επτά Ευρώ και Εξήντα Επτά Λεπτά (37.287,67).

3. Ανάλυση

Το υπόλοιπο για τη νέα οικονομική χρήση του 2024 είναι Δέκα Πέντε Χιλιάδες Τριακόσια Είκοσι Οκτώ Ευρώ και Σαράντα Τρία Λεπτά (15.328,43) και είναι κατατεθειμένα στον λογαριασμό με αριθμό (415 00 2002 007121) της τράπεζας ALPHA BANK.

Η εξελεγκτική επιτροπή αισθάνεται την ανάγκη να συγχαρεί το Δ.Σ. του Συνδέσμου για την όλη δράση του και τις προσπάθειές του για τη συνεχή βελτίωση της προσφοράς του στο χωριό και σε όλους εμάς. Αξίζει να τονίσουμε τη σχολαστική και λεπτομερή ενημέρωση των διαχειριστικών βιβλίων.

Επίσης ευχόμαστε όλοι οι Μεγαλοχωριτές να είναι όσο το δυνατόν πιο κοντά και πιο ενεργά στο Δ.Σ., ώστε, επαξίως το Μεγάλο Χωριό να είναι μεγάλο και στο όνομα και σε όλες τις δραστηριότητες.

Η Εξελεγκτική Επιτροπή

1. Κων/νος Μανθόπουλος 2. Ευαγγελία Μπούρα 3. Κατερίνα Χολή

Η Γενική Συνέλευση ομόφωνα και παμπληφεί ενέκρινε διά ανατάσεως της χειρός τον οικονομικό απολογισμό και τα διοικητικά πεπραγμένα και απάλλαξε το Δ.Σ. και την Εξελεγκτική Επιτροπή από κάθε ευθύνη για τα οικονομικά και διοικητικά πεπραγμένα του έτους 2023.

Ο λόγος δόθηκε στον κ. Ιωάννη Γαβρίλη, Πρόεδρο της Κοινότητας, ο οποίος παρατήρησε τα εξής: α) Δεν έχουν τη δυνατότητα τα Κοινωνικά Όργανα να προγραμματίζουν και να εκτελούν έργα. Εισηγούνται μόνο στον Δήμο Καρπενεσίου. β) Γίνονται οι ανάλογες πιέσεις για ύδρευση (έχει τακτοποιηθεί) - αποχέτευση και δρόμους.

Αναφέρθηκε, επίσης, στον καθαρισμό των αρδευτικών αυλακιών και ρεμάτων.

Στη συνέχεια, λόγω μη ύπαρξης άλλων θεμάτων προς συζήτηση, ο Πρόεδρος ευχαρίστησε όλα τα παρευρισκόμενα μέλη, τους ευχήθηκε προσωπικά και εκ μέρους όλου του Δ.Σ. υγεία και ευτυχία και λύθηκε η Γενική Συνέλευση.

Αθήνα 31-03-2024

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Στις 8 Οκτωβρίου 2023 πραγματοποιήθηκε ο πρώτος γύρος των δημοτικών εκλογών. Στην Ευρυτανία και στους δύο δήμους, δήμαρχος εκλέχθηκε από την πρώτη Κυριακή και δεν χρειάστηκε να διεξαχθεί δεύτερος γύρος στις 15 Οκτωβρίου. Στον Δήμο Καρπενησίου δήμαρχος εξελέγη ο Χρήστος Κακαβάς, επικεφαλής του συνδυασμού ΑΛΛΑΓΗ ΠΟΡΕΙΑΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ, που έλαβε 5.261 ψήφους και ποσοστό 60,43% και κατέλαβε 16 έδρες στο δημοτικό συμβούλιο, με τους δύο πρώτους σε ψήφους να είναι από το χωριό μας, οι Γιάννης Ίβρος του Βασιλείου και Γιάννης Σκαρπής του Αθανασίου. Ο συνδυασμός ΔΥΝΑΜΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΑΖΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ του νυν δημάρχου Νίκου Σουλιώτη, έλαβε 3.241 ψήφους και ποσοστό 37,23% εκλέγοντας 9 δημοτικούς συμβούλους. Ο τρίτος συνδυασμός που συμμετείχε, η ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΚΑΡΠΗΝΗΣΙΟΥ με επικεφαλής τον Γεώργιο Μπακογιώργο, έλαβε 204 ψήφους και ποσοστό 2,34% και δεν εξέλεξε κανένα δημοτικό σύμβουλο.

Τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών στο χωριό μας ήταν τα παρακάτω:

Συνδυασμός Χρήστου Κακαβά: 220 ψήφοι και ποσοστό 76,39%.

Συνδυασμός Νίκου Σουλιώτη: 50 ψήφοι και ποσοστό 17,36%.

Συνδυασμός Γιώργου Μπακογιώργου: 18 ψήφοι και ποσοστό 6,25%.

Στο χωριό μας, μετά από μια ομολογουμένως πετυχημένη θητεία, Πρόεδρος επανεξελέγη ο Γιάννης Γαβρίλης του Θεοδώρου, με τοπικούς συμβούλους τους: Μαριαλένα Κων. Κουτρούμπα και Παναγιώτη Κων. Ελευθερίου.

Για την εκλογή τους, το ΔΣ του Συνδέσμου, εκφράζει τα θερμά του συγχαρητήρια, με πολλές ευχές για μια δημιουργική θητεία με πολλές επιτυχίες και για τη μεταξύ μας στενή συνεργασία.

**Ευχαριστήρια
σ' αυτούς
που συνεργάζονται
με τη «ΦΩΝΗ»**

- ✓ με συνεργασίες
- ✓ με γνωστοποιήσεις
- ✓ με φωτογραφικό υλικό
- ✓ με προτάσεις
- ✓ με ιδέες

ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΜΑΣ...ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΜΑΣ...ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΜΑΣ...

KarpenissiTrail 2023

Με μεγάλη περηφάνια ο Σύνδεσμος Μεγαλοχωριτών ήταν συνδιοργανωτής μαζί με την Περιφέρεια και τον Δήμο Καρπενησίου του αγώνα δρόμου βουνού "Karpenissi Trail 2023".

ορεινού τρεξίματος.

Ο μεγαλύτερος όγκος των συμμετεχόντων δρομέων προσήλθε από το απόγευμα της προηγούμενης, αφού οι δρομείς πιστοποιήθηκαν και παρέλαβαν τον απαραίτητο εξοπλισμό (Φανέλες, αριθμούς, τοπάκια κλπ), στη συνέχεια πήγαν στην πνευματική Στέγη του Λαογραφικού Μουσείου, όπου η διοργανώτρια εταιρία τους έδωσε διάφορες οδηγίες για την κάθε διαδρομή ξεχωριστά.

Ανάμεσά στους συμμετέχοντες ήταν και ο Γιώργος Διαλεκτός, γνώριμος στην Ελλάδα από τη συμμετοχή του σε αγώνες αυτού του είδους, ο οποίος σημείωσε ρεκόρ διαδρομής στον LakomataTrail απόστασης 13 χλμ., με χρόνο 1:26:51! Έναν αγώνα με δύσκολη διαδρομή και υψόμετρο 1.000μ.

Αντίστοιχα, στην πιο δύσκολη και μακρύτερη σε απόσταση διαδρομή Kaliakoudatrail των 26 χλμ. που εκτυλίχθηκε στα μονοπάτια της Καλιακούδας, πανηγυρικά νικητής -για δεύτερη χρονιά- ήταν ο Δημήτρης Ελευθερίου, που τερμάτισε σε 2 ώρες 53 λεπτά και 48 δευτερόλεπτα! Εντυπωσιακή ήταν και η Φωτεινή Μείνιτάνη, η οποία τερμάτισε στη 2η θέση της γενικής, -ήταν φυσικά νικήτρια στις γυναίκες με χρόνο 3:19:38.

Τέλος, στον αγώνα Gavrostrail απόστασης 6 χλμ. έγινε μεγάλη μάχη ανάμεσα στον Σωτήρη Κάτσαρη και τον Ηλία Αποστόλου για την κατάκτηση της πρώτης θέσης με τον πρώτο να τερματίζει σε 49:21 και τον δεύτερο σε 49:27.

Θερμά συγχαρητήρια σε όλους τους συμμετέχοντες και τους εθελοντές και ένα μεγάλο ευχαριστώ στους χορηγούς, υποστηρικτές και δωρητές που συνετέλεσαν και αυτή τη χρονιά στην άψογη οργάνωση του αγώνα.

Ελπίζουμε και ευχόμαστε να γίνει θεσμός και να πραγματοποιείται κάθε χρόνο.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Φέτος κλείνουν 80 χρόνια από την αποχώρηση των γερμανικών στρατευμάτων από την Ελλάδα, μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και τον τερματισμό μιας από τις πιο επώδυνες περιόδους της σύγχρονης ιστορίας μας, της Κατοχής. Αναφορές για την περίοδο αυτή και για γεγονότα που διαδραματίστηκαν στην Ευρυτανία και ειδικότερα στο Μεγάλο χωριό, περιλαμβάνονται στις επόμενες σελίδες. Αφιερώνονται στους ανθρώπους που κινδύνεψαν με κάθε τρόπο, δυστύχησαν ή ακόμη και έδωσαν τη ζωή τους στον αγώνα εναντίον των Γερμανών και Ιταλών κατακτητών. Ίσως το αφιέρωμα αυτό να είναι πιο ενδιαφέρον για τους νεότερους, που μπορεί να μην έχουν εκτιμήσει ακόμη επαρκώς την ύπαρξη των μνημείων του Χωριού μας, που σχετίζονται με την περίοδο της Κατοχής και της Εθνικής Αντίστασης. Άλλα είναι εμφανή, έξω από τους πιο κεντρικούς ναούς του χωριού και άλλα βρίσκονται κρυμμένα ή ξεχασμένα από τους ανθρώπους και την ιστορία.

Στην προσπάθεια να αποκαλυφθούν κάποια από αυτά, στις επόμενες σελίδες γίνονται οι παρακάτω αναφορές:

- Στη γενικότερη κατάσταση που επικρατούσε στην Ελλάδα κατά την περίοδο της κατοχής και την αντίσταση των Ελλήνων εναντίον των κατακτητών.
- Στις επιπτώσεις της Κατοχής στην Ευρυτανία και ειδικότερα στο Καρπενήσι και στο Μεγάλο Χωριό.
- Στη δράση των ΠΕΕΑ (Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης), κυρίως στις αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου στις Κορυσάδες.
- Στην Πανελλήνια Διάσκεψη των εκπαιδευτικών που πραγματοποιήθηκε στη Λάσιπη το 1943, με αντικείμενο την οργάνωση της Εκπαίδευσης και τη λειτουργία των σχολείων στη διάρκεια της Κατοχής.
- Στη λειτουργία του "Παιδαγωγικού Φροντιστηρίου" στο Καρπενήσι, που είχε ως έργο του την εκπαίδευση των νέων δασκάλων.
- Στη λειτουργία του Νοσοκομείου της 13ης Μεραρχίας του ΕΛΑΣ στο Μεγάλο Χωριό.
- Σε προσωπικές μαρτυρίες συγχωριανών μας για γεγονότα που έγιναν την περίοδο της Κατοχής, τα οποία έζησαν οι ίδιοι ή τους έγιναν γνωστά από διηγήσεις στενών συγγενών. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται διηγήσεις του Δημητρίου Χάσκου, του μόνου ΕΠΟΝίτη συγχωριανού μας, που βρίσκεται ακόμη εν ζωή, και στον οποίο ευχόμαστε να ζήσει ακόμη πολλά χρόνια.

Το Δ.Σ.

ΠΟΥ ΘΑ ΒΡΕΪΤΕ ΤΗ ΦΩΝΗ

Στην Αθήνα: Μαυροκορδάτου 6 (5ος όροφος, Γραφεία).

Τηλέφωνα επικοινωνίας: 210 3837057, κινητό: 6972 407569.

Σημείωση:

Τα ίδια τηλέφωνα ισχύουν και για όσους θέλουν να προμηθευτούν βιβλία.

Στα γραφεία μας επίσης θα βρείτε και παλαιότερα τεύχη.

Η Ελλάδα στην περίοδο της Γερμανο-Ιταλικής κατοχής (1941-1945) (Ιστορικό περίγραμμα)

Του Γ. Δάλκου

Η 1η Σεπτεμβρίου 1939 θεωρείται η ημέρα έναρξης του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, όταν ο γερμανικός στρατός εισέβαλε αιφνιδιαστικά στην Πολωνία. Λίγες ημέρες αργότερα το ίδιο επιχείρησε και η Ρωσία από τα ανατολικά και έτσι η Πολωνία διαμελίστηκε και μοιράστηκε μεταξύ των δύο (τότε) συμμάχων. Μέσα στον επόμενο χρόνο (1940) οι Γερμανοί είχαν κατορθώσει να καταλάβουν σχεδόν ολόκληρη τη δυτική Ευρώπη, εκμηδενίζοντας την αντίσταση της Γαλλίας και της Αγγλίας. Η Ιταλία, ως σύμμαχος της Γερμανίας επιχείρησε να εισβάλει από την Αλβανία στην Ελλάδα στις 28 Οκτωβρίου 1940, γνώρισε όμως οδυνηρή ήττα και υποχώρησε τουλάχιστον 60 χιλιόμετρα από τα αλβανικά σύνορα.

Η αποτυχία των Ιταλών υποχρέωσε τον Χίτλερ να διατάξει την εισβολή του γερμανικού στρατού από τα βουλγαρικά και γιουγκοσλαβικά σύνορα στις 6 Απριλίου 1941. Παρά την ηρωική αντίσταση των Ελλήνων και των Άγγλων συμμάχων τους, μέσα σε λίγες εβδομάδες οι Γερμανοί έφτασαν στην Αθήνα, ενώ η ελληνική κυβέρνηση εγκατέλειψε τη χώρα και, προσωρινά, εγκαταστάθηκε στην Αλεξάνδρεια. Η γερμανική εισβολή ολοκληρώθηκε έναν μήνα αργότερα, με την κατάληψη της Κρήτης. Η Ελλάδα χωρίστηκε σε ζώνες γερμανικής, ιταλικής και βουλγαρικής κατοχής. Χονδρικά, οι Γερμανοί κατείχαν την Αθήνα και τον Πειραιά, τη δυτική Μακεδονία με τη Θεσσαλονίκη, την Κρήτη και τα νησιά του βορείου Αιγαίου. Οι Βούλγαροι διοικούσαν την ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη, ενώ όλες οι άλλες περιοχές (Θεσσαλία, Ήπειρος, Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησος, Επάνησα, νησιά του νοτίου Αιγαίου) βρίσκονταν υπό ιταλική κατοχή.

Στις 30 Απριλίου ο αντιστράτηγος Γεώργιος Τσολάκογλου, που λίγες ημέρες νωρίτερα είχε υπογράψει την άνευ όρων παράδοση του ελληνικού στρατού στους Γερμανούς, ορκίστηκε πρωθυπουργός της κυβέρνησης, με τη σύμφωνη γνώμη των κατακτητών. Πρέπει να σημειωθεί ότι η κυβέρνηση Τσολάκογλου διατήρησε την ελληνική κρατική διοίκηση, μέσω της οποίας θεωρούσε ότι θα συνέβαλλε στην ειρηνική διαβίωση των Ελλήνων, την προστασία του εθνικού νομίματος και την αποφυγή της επισιτιστικής κρίσης. Κανένας από αυτούς τους στόχους δεν εκπληρώθηκε, αντίθετα, από την επόμενη κιόλας ημέρα άρχισαν να δημιουργούνται επαναστατικές ομάδες, η δραχμή γνώρισε θεαματική υποτίμηση και η πείνα, ιδίως στα αστικά κέντρα, προκάλεσε σωρεία θανάτων.

Η δεκάδες αντιστασιακές ομάδες που οργανώθηκαν άμεσα σε όλη την Ελλάδα είχαν στην πλειονότητά τους τοπικό χαρακτήρα. Υπήρξε εποχή που έφτασαν να είναι περισσότερες από 100, ωστόσο οι πιο σημαντικές από αυτές ήταν: η ΑΕΑΚ (Ανωτάτη Επιτροπή Αγώνος Κρήτης), η πρώτη αντιστασιακή οργάνωση που ιδρύθηκε στα Χανιά τον Ιούνιο του 1941, ο ΕΣ (Ελληνικός Στρατός) τον Ιούνιο του 1941 στην Πελοπόννησο, η

ΥΠΕ (Υπερασπιστές Βορείου Ελλάδος) τον Ιούλιο του 1941 στη Βόρειο Ελλάδα, ο ΕΔΕΣ (Εθνικός Δημοκρατικός Ελληνικός Σύνδεσμος) και το ΕΑΜ (Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο) τον Σεπτέμβριο του 1941, η ΠΕΑΝ (Πανελλήνια Ένωση Αγωνιζόμενων Νέων) τον Οκτώβριο του 1941, ο ΕΛΑΣ (Ελληνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός) τον Φεβρουάριο του 1942, η ΕΚΚΑ (Εθνική και Κοινωνική Απελευθέρωση) τον Νοέμβριο του 1942, η ΕΠΟΝ (Ενιαία Πανελλαδική Οργάνωση Νέων) τον Φεβρουάριο του 1943 κ.λπ. Από τις παραπάνω οργανώσεις Το ΕΑΜ (και το στρατιωτικό του σκέλος, δηλαδή ο ΕΛΑΣ, υπό την ηγεσία του Άρη Βελουχιώτη) και ο ΕΔΕΣ (υπό την ηγεσία του Ναπολέοντα Ζέρβα) επηρεάζονταν από συγκεκριμένες πολιτικές και κοινωνικές ιδεολογίες (το ΕΑΜ κομμουνιστικές και σοβιετοφίλες, ο ΕΔΕΣ σοσιαλιστικές και αντιβασιλικές), γεγονός που ερμηνεύει και την έχθρα μεταξύ τους, η οποία εκδηλώθηκε αργότερα (1943) με συγκρούσεις, εκτελέσεις και άλλες ενέργειες, που αποτέλεσαν τα γεγονότα του πρώτου Εμφυλίου, μέσα στην Κατοχή.

Η πρώτη φάση του ένοπλου αντιστασιακού αγώνα χαρακτηριζόταν από έλλειψη ευρύτερου σχεδίου και βασιζόταν στην αυθόρμητη δράση ολιγομελών οργανώσεων, που αντιμετωπίστηκαν από τις τοπικές στρατιωτικές μονάδες των κατακτητών με σχετική ευκολία. Σκληρά ήταν τα αντίποινα των Γερμανών στην περίπτωση που υπήρχαν απώλειες από τη δράση των ανταρτικών ομάδων. Χαρακτηριστική είναι η διαταγή του Αρχηγείου της Βέρμαχτ, σύμφωνα με την οποία για τον θάνατο κάθε Γερμανού στρατιώτη έπρεπε να εκτελούνται 50 ή 100 ντόπιοι κάτοικοι. Έτσι, το 1941, χωριά τα οποία χρησιμοποιούσαν ως βάσεις ανταρτών ισοπεδώθηκαν και εκατοντάδες άμαχοι εκτελέστηκαν. Τον επόμενο χρόνο (1942) η αντίσταση στους κατακτητές ήταν πιο οργανωμένη, με τη δράση κυρίως του ΕΛΑΣ και του ΕΔΕΣ αλλά και με την οικονομική και στρατιωτική βοήθεια που προσέφεραν οι Άγγλοι.

Το ενδιαφέρον των συμμάχων για την Ελλάδα αυξήθηκε μετά την εισβολή των Γερμανών στη Ρωσία, τον Ιούνιο του 1941. Οι κατεχόμενες από τους Γερμανούς χώρες έπρεπε να απασχολούν όσο το δυνατόν περισσότερες γερμανικές δυνάμεις, για να περιοριστεί η δυνατότητα ενίσχυσης του ανατολικού μετώπου από τους Γερμανούς. Για τον ίδιο λόγο οι σύμμαχοι διέσπειραν τη φήμη ότι η απόβαση των συμμαχικών δυνάμεων θα γινόταν από το ελληνικό έδαφος, με αποτέλεσμα να ενισχυθεί ο γερμανικός κατοχικός στρατός με πέντε επί πλέον μεραρχίες, το καλοκαίρι του 1943, ενώ δεινοπαθούσε στο ρωσικό έδαφος, καθηλωμένος στο Στάλινγκραντ. Την ίδια περίοδο οι συμμαχικές δυνάμεις εισέβαλαν στη Σικελία και σε λίγες εβδομάδες έφτασαν ως τη Ρώμη, υποχρεώνοντας τους Ιταλούς να συνθηκολογήσουν και, έκτοτε, να συμμετέχουν στον πόλεμο στο πλευρό των συμμάχων. Για την Ελλάδα, η συνθηκολόγηση της Ιταλίας είχε ευεργετικό αποτέλεσμα, αφού οι Γερμανοί στερήθηκαν τη βοήθεια περίπου 250.000 Ιταλών στρατιωτών, που περιόριζαν τη δράση των ελληνικών αντάρτικων ομάδων.

Η συντονισμένη δράση του ΕΛΑΣ και του ΕΔΕΣ, με τη συνεργασία άγγλων αξιωματικών είχε ουσιαστικό αποτέλεσμα στην παρενόχληση των κατοχικών δυνάμεων, Γερμανικών και Ιταλικών. Από τις πιο θεαματικές ενέργειες ήταν η ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοπόταμου (25 Νοεμβρίου 1942), η ανατίναξη της σήραγγας του Κουρνόβου (1 Ιουνίου 1943) και η ανατίναξη της γέφυρας του Ασωπού (20 Ιουνίου 1943). Ωστόσο, οι πιο συνηθισμένες δράσεις των αντάρτικων ομάδων και οργανώσεων αφορούσαν

αιφνιδιαστικές επιθέσεις σε στρατιωτικές μονάδες Ιταλών και Γερμανών, που προκαλούσαν σοβαρές απώλειες, αλλά και σκληρά αντίποινα, που συνήθως δεχόταν ο τοπικός άμαχος πληθυσμός. Άλλες μορφές αντίστασης ηπιότερες, αλλά αρκετά αποτελεσματικές για την έκβαση του αγώνα εναντίον των κατακτητών, ήταν τα παράνομα έντυπα για τη διάδοση ειδήσεων από τα μέτωπα, η κατασκοπεία, οι δολιοφθορές και οι φυγαδεύσεις, συνήθως με τη συνεργασία των αγγλικών μουσικών υπηρεσιών.

Στις ανυστασιακές ενέργειες που έγιναν στην Αθήνα, το Μεγάλο Χωριό δικαιούται να περηφανεύεται ότι είχε συμμετοχή με μια ηρωίδα, την ΕΠΙΟΝίττισσα Παναγιώτα Σταθοπούλου, γνήσια Μεγαλοχωρίτισσα, που θα μείνει για πάντα στην ιστορία της αντίστασης ως σύμβολο ύψιστης αυτοθυσίας. Τον Ιούλιο του 1943, μετά την αποχώρηση των Ιταλών από τη συμμαχία του Άξονα, οι Γερμανοί επέτρεψαν στους Βουλγάρους να επεκτείνουν την κατοχή τους στο μεγαλύτερο μέρος της κεντρικής Μακεδονίας. Αυτό ήταν προμήνυμα για νέο διωγμό του ελληνικού πληθυσμού, σύμφωνα με το σχέδιο των Βουλγάρων για εποίκισμο της Μακεδονίας και Θράκης και δημιουργία της "Μεγάλης Βουλγαρίας". Στις 22 Ιουλίου 1943 το ΕΑΜ οργάνωσε στην Αθήνα μια μεγάλη διαδήλωση, με σκοπό να αποτρέψει την επέκταση της βουλγαρικής κατοχής. Η Παναγιώτα Σταθοπούλου, κρατώντας μια ελληνική σημαία, στάθηκε χωρίς φόβο μπροστά από ένα γερμανικό ταγκ. Εκεί δέχθηκε τα πυρά του πολυβόλου και έπεσε στην άσφαλτο αιμόφυρτη. Ο χειριστής του τεθωρακισμένου συνέχισε την πορεία του και οι ερπύστριες

Το μνημείο της Παναγιώτας Σταθοπούλου στον Άγιο Αθανάσιο.

διαμέλισαν το σώμα της ηρωίδας. Ήταν μόλις 17 χρόνων. Σήμερα, η μαρμάρινη προτομή της βρίσκεται στον χώρο που γειτονεύει με τον ιερό ναό του Αγίου Αθανασίου.

Η αποχώρηση των ιταλικών στρατευμάτων από την Ελλάδα ευνόησε τον ΕΛΑΣ, στον οποίο οι Ιταλοί παραχώρησαν τον οπλισμό τους, ενώ όσοι δεν κατόρθωσαν να φύγουν από το ελληνικό έδαφος, βρέθηκαν σε δύσκολη θέση, τριγυρούσαν ρακένδυτοι και, για να επιβιώσουν, διέθεταν στη μαύρη αγορά ό,τι τους είχε απομείνει από τις λεηλασίες των προηγούμενων χρόνων. Πολλοί εκτελέστηκαν από τους Γερμανούς, αφού τώρα πια αντιμετώπιζονταν ως εχθροί. Η κυριαρχία του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ μεταξύ των ελληνικών αντιστασιακών ομάδων είχε αντίκτυπο και στο πολιτειακό ζήτημα, δηλαδή στη διακυβέρνηση της χώρας μετά τη διαφαινόμενη νίκη των συμμαχικών δυνάμεων. Η νόμιμη βασιλική κυβέρνηση της Μέσης Ανατολής προσπαθούσε με τη βοήθεια των Άγγλων να μειώσει τις εντάσεις μεταξύ των αντιμαχόμενων ανταρτικών ομάδων και, τελικά, έγινε αποδεκτή η πρότασή της για λύση του πολιτειακού μετά τη λήξη του πολέμου.

Ωστόσο, το ΕΑΜ είχε προχωρήσει στην οργάνωση σχημάτων αυτοδιοίκησης σε διάφορες περιοχές και, στις 10 Μαρτίου 1944 πρωτοστάτησε στη δημιουργία της ΠΕΕΑ (Προσωρινής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης) στη Βίνιανη της Ευρυτανίας. Στις 14 Μαΐου 1944 η ΠΕΕΑ οργάνωσε στις Κορυσχάδες "Εθνικό Συμβούλιο", στο οποίο συμμετείχαν 202 σύμβουλοι, εκ των οποίων οι περισσότεροι είχαν εκλεγεί τον Απρίλιο χωρίς αποκλεισμούς καταγωγής, κοινωνικής θέσης και φύλου, αναγνωρίζοντας έτσι για πρώτη φορά το δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις γυναίκες. Ίσως αυτή να ήταν και η πιο σημαντική κοινωνική αλλαγή που πραγματοποίησε το ΕΑΜ, προωθώντας τη γενικότερη χειραφέτηση του αγροτικού πληθυσμού.

Εν τω μεταξύ, η νέα κυβέρνηση του Ιωάννη Ράλλη, που είχε επιβληθεί από τους Γερμανούς στις 6 Απριλίου 1943, πρωτοστάτησε στη συγκρότηση των ΤΑ (Ταγμάτων Ασφαλείας), αρχικά στην Πελοπόννησο και αργότερα σε άλλες περιοχές της ηπειρωτικής Ελλάδας, για την αντιμετώπιση του κομμουνιστικού κινδύνου (το ΚΚΕ έφτασε να αριθμεί περίπου 250.000 μέλη). Λίγο πριν από την απελευθέρωση, στα ΤΑ συμμετείχαν περίπου 20.000 άνδρες, που είχαν καθιερώσει τη στολή με τη φουστάνελα των τσολιάδων, γι' αυτό και τους αποδόθηκε το παρωνύμιο "Γερμανοτσολιάδες". Η αναπόφευκτη σύγκρουση των ΤΑ με τις δυνάμεις του ΕΛΑΣ πήρε τη μορφή ενός άγριου πολέμου με φρικτά βασανιστήρια, εκτελέσεις και δολοφονίες αμάχων, για τα οποία την ευθύνη είχαν και οι δύο πλευρές. Οι συγκρούσεις αυτές ευνοούσαν τα γερμανικά σχέδια, ενώ έφεραν σε δύσκολη θέση τους Άγγλους, που από το ένα μέρος επιθυμούσαν την επικράτηση των αντάρτικων ομάδων εναντίον των Γερμανών, ενώ από το άλλο ήθελαν να αποφύγουν την αύξηση της επιρροής της Ρωσίας, που φανερά ευνοούσε το ΕΑΜ.

Τον Οκτώβριο του 1944, η προέλαση του ρωσικού στρατού προς τα Βαλκάνια υποχρέωσε τους Γερμανούς να εγκαταλείψουν την Ελλάδα. Η Αθήνα απελευθερώθηκε στις 12 Οκτωβρίου αλλά οι Γερμανοί κατά την πορεία της αποχώρησής τους προς βορρά ολοκλήρωσαν την καταστροφή στις υποδομές της χώρας (γέφυρες, σιδηροδρόμους, λιμάνια κ.λπ.). Στη διάρκεια των τριών και πλέον χρόνων κατοχής είχαν προκαλέσει τον θάνατο σε περίπου 475.000 ανθρώπους, είχαν πυρπολήσει περισσότερα από 1.000 χω-

ριά, είχαν οδηγήσει έναν ολόκληρο λαό στη λιμοκτονία αρπάζοντας 12.000.000 αιγοπρόβατα και πουλερικά, 850.000 άλογα και το μεγαλύτερο μέρος της αγροτικής παραγωγής. Παράλληλα, ευθύνονται για την καταστροφή περίπου 11.000 οχημάτων, 6.000 ατμομηχανών και βαγονιών, 400.000 οικοδομών, 434 πλοίων και για το σύνολο των οδικών και σιδηροδρομικών γεφυρών, τις οποίες ανατίναξαν κατά την αποχώρησή τους. Άφησαν πίσω τους μια χώρα οικονομικά κατεστραμμένη και πολιτικά διαιρεμένη, στα πρόθυρα ενός νέου εμφυλίου πολέμου.

Πηγές

Brewer David, Ελλάδα 1940-1949. Πόλεμος, Κατοχή, Αντίσταση, Εμφύλιος. Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2018.

Fleischer Hagen, Οι πόλεμοι της μνήμης. Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος στη δημόσια ιστορία. Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 2008.

Μαρκεζίνης Β. Σπυρίδων, Σύγχρονη πολιτική Ιστορία της Ελλάδος (1936-1975). Εκδόσεις Πάπυρος, Αθήνα 1994.

Παπακόγκος Κωστής, Καπετάν Άρης. Ο ανταρτοπόλεμος στην Ελλάδα 1940-1945. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2022.

Σβορώνος Γ. Νίκος, Επισκόπηση της Νεοελληνικής Ιστορίας. Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα 1985.

Σκουλάτος Β., Δημακόπουλος Ν., Κόνδης Σ., Ιστορία Νεώτερη και Σύγχρονη, ΟΕΔΒ, Αθήνα 2002.]

Woodhouse M. Christopher, Το μύλο της έριδος. Η ελληνική αντίσταση και η πολιτική των Μεγάλων Δυνάμεων. Εκδόσεις Εξάντας, Αθήνα 1976.

Η ΠΕΕΑ και η συνεδρίαση του "Εθνικού Συμβουλίου" στο Δημοτικό Σχολείο των Κορυσχάδων

Του Κ. Καραμέτα

Στις αρχές του 1944 και με την απελευθέρωση του μεγαλύτερου μέρους της Ελλάδας, είχε δημιουργηθεί η ανάγκη διοίκησης της χώρας. Αυτήν την ανάγκη κάλυψε η ΠΕΕΑ με τη δημιουργία ενός κυβερνητικού οργάνου που θα διοικούσε τις απελευθερωμένες περιοχές και θα συντόνιζε τον αγώνα ενάντια στους ξένους κατακτητές και στους ντόπιους συνεργάτες τους. Σκοπός της ΠΕΕΑ, ήταν *"Η δημιουργία μέσα στη χώρα ενός κεντρικού πολιτικού οργάνου που να συντονίζει τις προσπάθειες και τον αγώνα για την εθνική απολύτρωση και να αναλάβει την υπεύθυνη διοίκηση των ελεύθερων και ελευθερουμένων περιοχών της χώρας"*.¹

Στις 10 Μαρτίου 1944, ορκίστηκε στην Βίνιανη η "Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απε-

1. Από την "ιδρυτική πράξη" της ΠΕΕΑ.

λευθέρωσης". Η ΠΕΕΑ ήταν η κυβέρνηση της ελεύθερης Ελλάδας, έμεινε στην ιστορία ως "Κυβέρνηση του Βουνού" και δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του ΕΑΜ.

Στην πρώτη συνεδρίαση της ΠΕΕΑ², καταχωρήθηκε στα αρχεία της το ιδρυτικό της, αποφασίστηκε η αποστολή ανακοίνωσης στις κυβερνήσεις Μ. Βρετανίας, Η.Π.Α, της Ενώσεως Σοσιαλιστικών Σοβιετικών Δημοκρατιών και της Ε.Ε.Α. της Γιουγκοσλαβίας, με την οποία γνωστοποιούσε τη συγκρότησή της. Επιπλέον αποφασίστηκε η αποστολή πρόσκλησης προς τους αρχηγούς των πολιτικών κομμάτων, των εθνικών οργανώσεων της Ελλάδας και της κυβέρνησης Τσουδερού, για την έναρξη διαπραγματεύσεων με σκοπό τον σχηματισμό Κυβέρνησης Γενικού Εθνικού Συνασπισμού³. Στο τέλος της συνεδρίασης αναγνώστηκε απόφαση του Γενικού Στρατηγείου του ΕΛΑΣ, με την οποία τέθηκε στην διάθεση της ΠΕΕΑ και μετονομάστηκε "Εθνικός Στρατός - ΕΛΑΣ".

Στη συνεδρίαση της επόμενης ημέρας αποφασίστηκε η κατανομή των αρμοδιοτήτων της ΠΕΕΑ. σε Γραμματείες (Υπουργεία) και ανατέθηκαν οι διευθύνσεις τους στα μέλη της Επιτροπής⁴. Στην ίδια συνεδρίαση αποφασίστηκαν μεταξύ άλλων, η Σύγκληση Εθνικού Συμβουλίου και ο τρόπος εκλογής των μελών του, η αποστολή γραπτής πρόσκλησης προς τον Στρατηγό Ζέρβα και τον συνταγματάρχη Ψαρρό, να ενταχθούν με τις ένοπλες δυνάμεις τους στον Εθνικό Στρατό.

Η ΠΕΕΑ, στις επόμενες συνεδριάσεις της ασχολήθηκε ιδιαίτερα με το επισιτιστικό πρόβλημα που μάστιζε όλη τη χώρα και κυρίως τις ορεινές περιοχές, για τις οποίες αποφασίστηκε να μην βαρύνονται με φόρο τα εμπορεύματα που προορίζονται για αυτές, ανέλαβε να πρωτοστατήσει στη "μάχη της σποράς" για να μη μείνει ούτε σπιθαμή γης ακαλλιέργητη και συζητήθηκε "Σχέδιο Πράξης" για την προστασία των δασών και την διαχείριση των δημοσίων κτημάτων.

Στις 30 Μαρτίου⁵, η επιτροπή ασχολήθηκε με την πρόταση που της προσκόμισε ο Σ. Κανελλόπουλος, απεσταλμένος εκ μέρους ομάδας καθηγητών υπό τον Σβώλο και άλλων πολιτικών παραγόντων για να συμμετάσχουν στην ΠΕΕΑ. Έτσι στις 18 Απριλίου εντάχτηκαν στην ΠΕΕΑ και νέα μέλη που προέρχονταν από όλους τους χώρους του πολιτικού φάσματος: *"Αποφασίζεται ο μετασχηματισμός της ΠΕΕΑ. με την είσοδο σ' αυτή των Αλεξάνδρου Σβώλου, Νικολάου Ασκούτσιπ, Αγγέλου Αγγελοπούλου, Πέτρου Κόκκαλη και Σταμάτη Χατζήμπεν"*.⁶

Σε έκτακτη συνεδρίαση της επιτροπής, που έγινε στις 21 Απριλίου, ο πρόεδρος της Α. Σβώλος παρουσίασε στα υπόλοιπα μέλη της έγγραφο που του προσκομίστηκε εκείνη την ημέρα: *"Συμμαχική Στρατιωτική Αποστολή - Γεν. Αρχηγείον - Προς τον αξιότι-*

-
2. Κυριακή 12 Μαρτίου 1944. Πρακτικά Συνεδριάσεων της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης.
 3. Την ίδια στιγμή υπήρχε στην Αθήνα η διορισμένη από τους Γερμανούς Κυβέρνηση του Ι. Ράλλη και στο Κάιρο η Κυβέρνηση Τσουδερού, που διορίστηκε από τον αυτοεξόριστο στο Λονδίνο Βασιλιά.
 4. Ε. Μπακιρτζής, Ε. Μάντακας, Κ. Γαβριηλίδης, Η. Τσιριμώκος, Γ. Σιάντος.
 5. Τετάρτη, 30 Μαρτίου 1944. Πρακτικά Συνεδριάσεων της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης.
 6. Τρίτη, 18 Απριλίου 1944. Πρακτικά Συνεδριάσεων της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης.

μον κ. Α. Σβώλον, ενταύθα. Έχω την τιμήν να σας διαβιβάσω καιωτέρω το ακόλουθον τηλεγράφημα: Από Βενιζέλον προς Σβώλον. Πρόεδρον ΠΕΕΑ. Συμφωνώ όπως Πολιτική Επιτροπή αντιπροσωπευθή εις επικείμενην σύσκεψιν εν Μέση Ανατολή. Παρακαλώ συνεπώς όπως μοι γνωρίσπε το συντομώτερον ποίος θα αντιπροσωπεύση την Πολιτικήν Επιτροπήν διά να απαντήσω σχευικώς. Μετά τιμής. Αρχηγείον, τη 21-4-1944. Ν. G. L. Hammond, Συνταγματάρχης". Μετά από ανταλλαγή απόψεων αποφασίστηκε να συμμετάσχει η ΠΕΕΑ. στη σύσκεψη, με εκπροσώπους τον Σβώλο, τον Ασκούτση και τον Αγγελόπουλο⁷.

Στις 23 Απριλίου και στις εκλογές που έγιναν σε όλη την Ελλάδα, ελεύθερη και κατεχόμενη, μέσα στην γερμανική κατοχή και κάτω από αντίξοες συνθήκες, ψήφισαν περισσότεροι από 1.500.000 ψηφοφόροι⁸, άνδρες, γυναίκες και οι νέοι άνω των 18 χρόνων. Από τις εκλογές της 23ης Απριλίου αναδείχθηκαν οι εκλέκτορες που με τη σειρά τους εξέλεξαν στις 30 Απριλίου, 184 Εθνοσυμβούλους που θα συμμετείχαν στις εργασίες του "Εθνικού Συμβουλίου"⁹.

Στο μεταξύ η Επιτροπή αποφάσισε να γίνει η σύγκληση του Εθνικού Συμβουλίου στο Καρπενήσι και όρισε την επιτροπή υποδοχής των μελών του. Παράλληλα, ο Γραμματεύς Δικαιοσύνης, ετοίμασε τον Κανονισμό του Εθνικού Συμβουλίου, το Προεδρείο του και τη σειρά των εργασιών του¹⁰.

Οι εργασίες του "Εθνικού Συμβουλίου" άρχισαν στις 14 Μαΐου του 1944, στο σχολείο των Κορυτσάδων. Στην εναρκτήρια συνεδρίαση παρουσιάστηκαν 161 "Εθνοσύμβουλοι" και απουσίαζαν δικαιολογημένα οι περισσότεροι από τους υπόλοιπους. Με απόφαση της ΠΕΕΑ προστέθηκαν στους εκλεγμένους "Εθνοσυμβούλους" και 22 βουλευτές που είχαν εκλεγεί στη Βουλή του 1936 και τους είχε παύσει η τότε "Κυβέρνηση Μεταξά". Από αυτούς παρουσιάστηκαν οι δεκαπέντε και απουσίασαν δικαιολογημένα οι επτά.

Κατά την διάρκεια των συνεδριάσεων του Εθνικού Συμβουλίου που έγινε μέσα σε κλίμα εμπιστοσύνης, κατανόησης και ενθουσιασμού, συζητήθηκαν θέματα στρατιωτικού συντονισμού, εσωτερικής διοίκησης, δικαιοσύνης, παιδείας¹¹, κοινωνικής υγιεινής και κυρίως το επισιτιστικό πρόβλημα. Μεταξύ των εισηγητών ήταν ο Η. Τσιριμώκος, ο Γ. Σιάντος, ο Ε. Μπακιρτζής, ο Κ. Γαβριηλίδης, ο Π. Κόκκαλης, κ.ά.

Στις 27 Μαΐου, την τελευταία ημέρα των εργασιών του Εθνικού Συμβουλίου, μίλησαν οι εκπρόσωποι όλων των κομμάτων και οργανώσεων και εξέφρασαν τις απόψεις

7. Παρασκευή, 21 Απριλίου 1944. Πρακτικά Συνεδριάσεων της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης.

8. Από την ομιλία του Γ. Σιάντου στο "Εθνικό Συμβούλιο".

9. Είναι η πρώτη φορά που εκλέχθηκαν γυναίκες Βουλευτές, και μεταξύ αυτών ήταν η Μαρία Σβώλου, η Χρύσα Χατζηβασιλείου, η Μάχη Μαυροειδή, η Φωτεινή Φιλιππίδη και η Ευγενία Μαυροσκότη.

10. Συνεδρίαση 19η στις 27 Απριλίου 1944. Πρακτικά Συνεδριάσεων της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης.

11. Τον Αύγουστο και στο πλαίσιο του σχεδίου "Λαϊκή Παιδεία", έγινε στη Λάση μεγάλο παιδαγωγικό συνέδριο.

τους πάνω στα θέματα που συζητήθηκαν. Οι εργασίες του "Εθνικού Συμβουλίου" που μπορεί να χαρακτηριστούν και ως "εργασίες της Βουλής της Κυβέρνησης του Βουνού", τελείωσαν με την έκδοση ψηφίσματος.

Το ψήφισμα του "Εθνικού Συμβουλίου"¹²:

Γενικές Διατάξεις.

Το Εθνικό Συμβούλιο,

Συγκροτημένο από αντιπροσώπους ολοκλήρου του Ελληνικού Λαού, που συνήλθαν για να διακηρύξουν την ακατάβλητη θέλησή του να πολεμήσει ως την τελευταία του πνοή για την απελευθέρωση της χώρας, την πλήρη συντριβή του φασισμού και την αποκατάσταση της εθνικής ενότητας και της Λαϊκής Κυριαρχίας.

Θέλοντας να καθορίσει τον τρόπο άσκησης όλων των εξουσιών στην Ελεύθερη Ελλάδα.

Ψηφίζει:

Άρθρο 1. Κυρώνεται η Ιδρυτική Πράξη της ΠΕΕΑ της 10 του Μάρτη 1944.

Άρθρο 2. Όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το λαό και ασκούνται από το λαό. Η Αυτοδιοίκηση και η Λαϊκή Δικαιοσύνη είναι θεμελιώδεις θεσμοί του δημοσίου βίου των Ελλήνων.

Άρθρο 3. Το Εθνικό Συμβούλιο είναι το ανώτερο όργανο της Λαϊκής Κυριαρχίας. Η Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης έχει τις εξουσίες που καθορίζει αυτό το ψήφισμα.

Άρθρο 4. Οι λαϊκές ελευθερίες είναι ιερές και απαραβίαστες. Το αγωνιζόμενο έθνος θα τις προσεταιρέψει από κάθε απειλή, από οπουδήποτε και αν προέρχεται.

Άρθρο 5. Όλοι οι Έλληνες, άνδρες και γυναίκες, έχουν ίσα πολιτικά και αστικά δικαιώματα.

Άρθρο 6. Η εργασία είναι βασική κοινωνική λειτουργία και δημιουργεί δικαίωμα για την απόλαυση όλων των αγαθών της ζωής.

Άρθρο 7. Επίσημη γλώσσα για όλες τις εκδηλώσεις της δημόσιας ζωής και για όλους τους βαθμούς της εκπαίδευσης είναι η γλώσσα του λαού.

Άρθρο 8. Ο πρωταρχικός σκοπός και γνώμονας για την άσκηση όλων των εξουσιών είναι ο απελευθερωτικός αγώνας του έθνους. Το Εθνικό Συμβούλιο, η ΠΕΕΑ, οι ένοπλοι και άοπλοι πολίτες υπηρετούν πριν απ' όλα το σκοπό αυτό. Ο Εθνικός Στρατός ΕΛΑΣ είναι το ένοπλο τμήμα του έθνους που μάχεται για την απελευθέρωση της Πατρίδας και τις ελευθερίες του Λαού.

Άρθρο 9. Η ΠΕΕΑ εκπροσωπεί το μαχόμενο έθνος στο εξωτερικό, διοικεί τον Εθνικό Στρατό - ΕΛΑΣ, διευθύνει όλες τις δημόσιες υπηρεσίες και έχει την ανωτάτη επο-

12. Όπως δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα "Ρούμελη", Όργανο της Επιτροπής του ΕΑΜ Στερεάς Ελλάδας, Φύλλο 15, κάπου 4 Ιούνη 1944. Στο "Δελτίο Πράξεων και Αποφάσεων" της ΠΕΕΑ, που ήταν το "επίσημο όργανο πληροφόρησής" της, φαίνονται οι υπογραφές του Προεδρείου της Συνέλευσης. Πρόεδρος ήταν ο Ν. Γρηγοριάδης, Αντιπρόεδροι, ο Κοζάνης Ιωακείμ και ο Ι. Μιχαήλ, Κοσμήτορες, ο Δ. Μαριόλης, ο Δ. Καραμαούνας, ο Σ. Παπαπολίτης και η Μ. Σβώλου. Το "Δελτίο Πράξεων και Αποφάσεων" εκδιδόταν από τον Μάρτιο του 1944. Μέχρι τις 9 Οκτωβρίου που αυτοδιαλύθηκε η ΠΕΕΑ εκδόθηκαν 27 φύλλα.

πεία, την καθοδήγηση και τον έλεγχο της Αυτοδιοίκησης και της Λαϊκής Δικαιοσύνης. Η ΠΕΕΑ εκδίδει και δημοσιεύει Πράξεις, που περιέχουν κανόνες δικαίου και Αποφάσεις με εκτελεστικό περιεχόμενο. Οι Πράξεις εκδίδονται αφού ψηφιστούν από την Αντιπροσωπεία του Εθνικού Συμβουλίου του Άρθρου 13. Η ΠΕΕΑ μπορεί ν' αλλάζει τη σύνθεσή της με την έγκριση του Εθν. Συμβουλίου ή της Αντιπροσωπείας.

Άρθρο 10. Το Εθνικό Συμβούλιο κρίνει το έργο της ΠΕΕΑ, κυρώνει τις Πράξεις της, προτείνει μέτρα ή παίρνει το ίδιο αποφάσεις που συντελούν στην ευόδωση του Εθνικού αγώνα. Η κύρωση των κανόνων δικαίου που θεσπίζονται με τις πράξεις της ΠΕΕΑ, ή η θέσπιση κανόνων δικαίου απ' το Εθν. Συμβούλιο γίνεται με ψηφίσματα. Οι κατευθύνσεις που δίνει το Συμβούλιο ή τα μέτρα που παίρνει για τους σκοπούς της παραπάνω παραγράφου διατυπώνονται σε Αποφάσεις.

Άρθρο 11. Οι εργασίες του Εθνικού Συμβουλίου θα διαρκέσουν έως την απελευθέρωση ολόκληρης της χώρας. Η διάλυση του Εθνικού Συμβουλίου μπορεί να γίνει και πριν απ' την απελευθέρωση αν το αποφασίσει το ίδιο, ύστερ' από πρόταση της ΠΕΕΑ ή του 1/3 απ' τα μέλη του.

Άρθρο 12. Το Εθνικό Συμβούλιο συνέρχεται κάθε τέσσερες μήνες σε τακτική σύνοδο. Η διάρκεια κάθε συνόδου είναι δεκαήμερη, μπορεί όμως να παραταθεί από το ίδιο το Συμβούλιο. Η ΠΕΕΑ μπορεί να συγκαλέσει το Εθνικό Συμβούλιο και σε έκτακτη σύνοδο. Μπορεί επίσης η ΠΕΕΑ ν' αναβάλει μία σύνοδο αν υπάρχει ανάγκη με σύμφωνη γνώμη της Αντιπροσωπείας του Εθνικού Συμβουλίου του άρθρου 13.

Άρθρο 13. Στο τέλος κάθε συνόδου το Εθνικό Συμβούλιο εκλέγει αντιπροσωπεία από 17 τακτικά μέλη και 5 αναπληρωματικά. Τα καθήκοντα που θα ασκεί η αντιπροσωπεία στο χρονικό διάστημα ανάμεσα σε δύο συνόδους ορίζονται στο άρθρο 14. Ο Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου είναι αυτοδίκαια μέλος και Πρόεδρος της Αντιπροσωπείας.

Άρθρο 14. Η ΠΕΕΑ υποβάλλει κάθε πράξη στην Αντιπροσωπεία να την ψηφίσει.- Αν η γνώμη της Αντιπροσωπείας είναι αντίθετη προς την πράξη, η ΠΕΕΑ συζητεί και πάλι πάνω σ' αυτήν. Αν η ΠΕΕΑ επιμένει στην γνώμη της, συγκαλείται κοινή συνεδρίαση ΠΕΕΑ και Αντιπροσωπείας, όπου παίρνεται απόφαση με πλειοψηφία.- Η Αντιπροσωπεία μπορεί επίσης να υποδείχνει στην ΠΕΕΑ μέτρα συντελεστικά για την ευόδωση του εθνικού αγώνα.

Άρθρο 15. Η ΠΕΕΑ που αντλεί την εξουσία της από την εμπιστοσύνη του Εθνικού Συμβουλίου, είναι υπόλογη απέναντί του και απέναντι του έθνους, για την καλή διεξαγωγή του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα, για την αποκατάσταση της λαϊκής κυριαρχίας και για την προστασία των λαϊκών ελευθεριών.

Ψηφίστηκε στις Κορυσάδες, σήμερα στις 27 του Μάη 1944.

Την επόμενη ημέρα η Επιτροπή επέστρεψε στην Βίνιανη και τα περισσότερα μέλη του Εθνικού Συμβουλίου αναχώρησαν για τους τόπους τους. Στην ελεύθερη Ελλάδα οι διάφορες Γραμματείες (Υπουργεία) της ΠΕΕΑ προχώρησαν άμεσα στον καθαρισμό και τη δημοσίευση των "Οργανισμών" τους, ρίχνοντας ιδιαίτερο βάρος στις συλλογικές πρακτικές κοινωνικής οργάνωσης και διοίκησης. Με την υλοποίηση μιας πολιτικής που αντιμετώπιζε τα προβλήματα της καθημερινής ζωής των πολιτών, άρχισε να δημιουργείται ένα κράτος πρόνοιας υπέρ του λαού. "Στη σύνταξη του οργανισμού χρυσί-

μευε ως γνώμονας η βασική αρχή της ΠΕΕΑ να συνδεθούν στενά οι κρατικές υπηρεσίες με το λαό και να συνεργάζονται στενά με τα όργανα της Αυτοδιοίκησης για την εξυπηρέτηση των τοπικών αναγκών"¹³.

Με τον "Κώδικα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης" η ΠΕΕΑ καθόρισε την οργάνωση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες όλων των βαθμών της τοπικής αυτοδιοίκησης. Τη μέριμνα για τα δάση και τους βοσκοτόπους την παραχώρησε στις κοινότητες. Με τον "Οργανισμό Γραμματείας Γεωργίας" έδωσε νέες διαστάσεις στους τρόπους καλλιέργειας. Μερίμνησε για τους φτωχούς και ακτήμονες, χαρακτηριστική είναι η ερμηνεία που δόθηκε στο άρθρο 2, της Πράξης 26¹⁴: *"Εφόσον οι εκχερσωτές είναι ακτήμονες ή φτωχοί μικροκαλλιεργητές και η εκχέρωση δεν βλάπτει δάση ή βοσκοτόπια, να μην εξώνονται"*. Ίδρυσε το "Σώμα Εθνικής Πολιτοφυλακής", για να περιφρουρούνται τα δικαιώματα και οι ελευθερίες του λαού. Αναγνώρισε, για πρώτη φορά στην ιστορία της χώρας, την ισουιμία της γυναίκας με τον άντρα και εξίσωσε την εργασιακή τους αμοιβή¹⁵. Μερίμνησε για την ανακούφιση των ανήμπορων και απόρων, των κατοίκων των ορεινών περιοχών και των οικογενειών των θυμάτων του πολέμου.

Χρησιμοποιώντας όλες τις υποδομές και το δίκτυο υπηρεσιών που είχε αναπτύξει το ΕΑΜ τα προηγούμενα χρόνια, όπως τα ταχυδρομικά γραφεία, διευκόλυνε τη ζωή των κατοίκων σε όλες τις ελεύθερες και όχι μόνο, περιοχές. Στα μέσα του 1943 με διαταγή του "Γενικού Στρατηγείου" του ΕΑΜ και για την εξυπηρέτηση του αγώνα, άρχισαν να οργανώνονται ταχυδρομικά γραφεία. Τα ταχυδρομικά γραφεία του ΕΑΜ, πέρα από τη στρατιωτική αλληλογραφία, εξυπηρετούσαν και την αλληλογραφία των ανταρτών με τα σπίτια και τους συγγενείς τους. Γρήγορα αυτό το ταχυδρομικό δίκτυο αναπτύχθηκε σε ικανοποιητικό βαθμό και οι υπηρεσίες του επεκτάθηκαν και στους ιδιώτες των ελεύθερων περιοχών.

Τον Φεβρουάριο του 1944, το ΕΑΜ που εκ των πραγμάτων ασκούσε εξουσία σε αυτές τις περιοχές, κυκλοφόρησε οκτώ κλάσεις γραμματοσήμων. Μετά από τον Μάρτιο του 1944 που ιδρύθηκε η ΠΕΕΑ, τα γραμματόσημα του ΕΑΜ έπαψαν να έχουν αναγνωρισμένη χρήση. Στις 9 Ιουλίου 1944 και στην 38η συνεδρίαση της ΠΕΕΑ εγκρίθηκε η πρόταση των Γραμματέων Συγκοινωνίας και Οικονομικών: *"Με πρόταση των Γραμματέων Συγκοινωνίας και Οικονομικών εγκρίνεται Πράξη για να επιτραπεί στην Κ.Ε. του ΕΑΜ να κυκλοφορήσει τις σειρές που της απομένουν από τα γραμματόσημα που έχει εκδώσει, μέχρις ότου εκδώσει η ΠΕΕΑ δικά της γραμματόσημα"*. Και έτσι τα γραμματόσημα του ΕΑΜ απέκτησαν και πάλι αναγνωρισμένη χρήση.

Στο πλαίσιο της ανασύνταξης της Παιδείας, η ΠΕΕΑ είχε υιοθετήσει τις βασικές θέσεις του "Σχεδίου για μια Λαϊκή Παιδεία", που είχε καταρτιστεί στην Αθήνα από ομάδες εκπαιδευτικών του ΕΑΜ και της ΕΠΟΝ. Το "Σχέδιο για μια Λαϊκή Παιδεία" ήταν ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα προσαρμοσμένο στις δύσκολες περιστάσεις της στιγμής,

13. Από την "Αιτιολογική Έκθεση" της "Γραμματείας της Γεωργίας" για τον "Οργανισμό Γραμματείας Γεωργίας". "ΠΕΕΑ, ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ". Αριθμός 10, 1 Ιουνίου 1944.

14. Συνεδρίαση 59η, 5/9/1944. Πρακτικά Συνεδριάσεων της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης.

15. Συνεδρίαση 37η, 6/7/1944. Πρακτικά Συνεδριάσεων της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης.

έχοντας παράλληλα και πρόβλεψη για τις συνθήκες που θα επικρατούσαν μετά από την απελευθέρωση της χώρας.

Το 1944, στον νεοσυσταθέντα από την "κατοχική Κυβέρνηση" Νομό Ευρυτανίας¹⁶, λειτούργησαν σχεδόν όλα τα δημοικά σχολεία και αρκετοί παιδικοί σταθμοί. Στους παιδικούς σταθμούς φιλοξενήθηκαν και πολλά παιδιά που δεν επρόκειτο να έλθουν σε επαφή με την προσχολική εκπαίδευση κάτω από άλλες συνθήκες. Τέλος, τα συσσίτια που μοίραζε στους παιδικούς σταθμούς και στα δημοικά η "Επιμελτεία του Αντάρτη" και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη που τους παρείχαν εθελοντές γιατροί¹⁷, έσωσαν πολλά παιδιά από την πείνα και τις αρρώστιες.

Στις Κορυσχάδες συνεδρίασε για πρώτη και τελευταία φορά το "Εθνικό Συμβούλιο", αφού στη "Διάσκεψη του Λιβάνου"¹⁸ υπογράφηκε το "Σύμφωνο του Λιβάνου" και στις 24 Αυγούστου η ΠΕΕΑ ανακοίνωσε πως: *"θα πάψει στο εξής να νομοθετεί, αλλά δεν θα πάψει να ασκή την διοίκηση, γιατί ο τόπος δεν μπορεί να μείνει αδιοίκτος"*¹⁹ και στις 29, αποφασίστηκε η αναβολή της Β' τακτικής συνόδου του Εθνικού Συμβουλίου και ακολούθησε η υπό τον Γ. Παπανδρέου "Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας". Τον Σεπτέμβριο η ΠΕΕΑ προσχώρησε στην "Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας" και λίγο αργότερα υπέγραψε την αυτοδιάλυσή της.

Οι δύο τελευταίες συνεδριάσεις της ΠΕΕΑ έγιναν στη Φουρνά στις 18 Σεπτεμβρίου και στις 4 Οκτωβρίου²⁰ και έτσι τελείωσε τον σύντομο βίο της.

16. *Νομοθετικόν Διάταγμα υπ' αριθ. 2188/4 Μαρτίου 1943. "Περί συστάσεως Νομού Ευρυτανίας"*
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Έχοντες υπ' όψιν το άρθρον 1 του από 30 Απριλίου/2 Μαΐου 1941 υπ' αριθ 1 Ν. Διατάγματος "περί των αρμοδιοτήτων της Κυβερνήσεως, των Υπουργών και άλλων διατάξεων", απεφασίσασμεν και διατάσσομεν:

Άρθρον 1. Καταργουμένου του Γραφείου Επάρχου Ευρυτανίας, ιδρύεται, προσωρινώς, Νομός Ευρυτανίας, αποτελούμενος εκ της ομωνύμου Επαρχίας αποσπωμένης του Νομού Αιτωλίας και Ακαρνανίας.

Ο Νομός Ευρυτανίας ιδρύθηκε για πρώτη φορά με τον νόμο ΒΧΔΠ της 6-7-1899 και καταργήθηκε δέκα χρόνια αργότερα με τον νόμο ΓΥΛΔΠ της 16-11-1909.

17. Ανάμεσα στους γιατρούς και όχι μόνο, υπάρχουν και πολλοί Ιταλοί που προσχώρησαν στην ελληνική αντίσταση και η προσφορά τους τιμήθηκε από την ΠΕΕΑ.
18. Στο συνέδριο έλαβαν μέρος, ο Αλέξανδρος Σβώλος, ο Άγγελος Αγγελόπουλος και ο Νικόλαος Ασκούτσος ως εκπρόσωποι της ΠΕΕΑ.
19. Συνεδρίαση 56η, 24/8/1944. Πρακτικά Συνεδριάσεων της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης.
20. Η ΠΕΕΑ έδρευε στη Βίνιανη μέχρι τις 12 Ιουνίου 1944 και στη συνέχεια για λόγους ασφαλείας μετακινήθηκε στις 18 του ίδιου μήνα, στο Πετρίλο. Στο δρόμο για το Πετρίλο είχε μία συνεδρίαση στις 16 Ιουνίου στο Κεράσοβο και οι δύο τελευταίες της έγιναν στη Φουρνά.

Η Συνδιάσκεψη των αντιπροσώπων διδασκαλικών συλλόγων στη Λάσπη

Του Κ. Καραμέτα

Στο τέλος του τρίτου δεκαημέρου του Ιουλίου 1943 και στο χωριό Λάσπη Ευρυτανίας, συρρέουν εκπρόσωποι διδασκαλικών συλλόγων για να μετάσχουν στην "Πανελλαδική Συνδιάσκεψη των εκπαιδευτικών" που γίνεται εκεί. Η οργάνωση της συνδιάσκεψης και η φροντίδα για τη στέγαση και τη σίτιση των δασκάλων εκπροσώπων έγινε από την "Προσωρινή Επιτροπή των Διδασκαλικής Ομοσπονδίας" που συγκροτήθηκε το 1943, με ραχοκοκαλιά τον παλιό "Διδασκαλικό Σύλλογο Καρπενησίου", που είχε διαλυθεί και αυτός πριν τον πόλεμο.

Με "Συντακτική Πράξη" που εκδόθηκε τον Μάιο του 1935 και συμπληρώθηκε τον Απρίλιο του 1936, διαλύθηκαν ή έμειναν ανενεργές όλες οι συνδικαλιστικές οργανώσεις της Ελλάδας. Ήταν η κατάληξη ενός διωγμού σε βάρος συνδικαλιστών και συνδικαλιστικών οργανώσεων της χώρας, που άρχισε το 1929 με το "Ιδιώνυμο"²¹ του Ε. Βενιζέλου.

Στη συνδιάσκεψη πήραν μέρος εκλεγμένοι εκπρόσωποι διδασκαλικών συλλόγων από τη Στερέα και τη Θεσσαλία, αφού οι εκκαθαριστικές επιχειρήσεις που έκαναν οι Γερμανοί στα Χάσια, εμπόδισαν τον ερχομό των εκπροσώπων της Ηπείρου και την Δυτικής Μακεδονίας. Τη διάσκεψη παρακολούθησαν εκπρόσωποι της "Γραμματείας της Παιδείας" της ΠΕΕΑ, του "Γενικού Στρατηγείου" του ΕΛΑΣ, των Δημοσίων Υπαλλήλων, εκπρόσωπος του "Εργατικού" του ΕΑΜ, εκπρόσωποι όλων των "Εθνικο-απελευθερωτικών Οργανώσεων", οι παιδαγωγοί, Ρόζα Ιμβριώτη, Κ. Σωτηρίου και Μ. Παπαμαύρος και οι σπουδαστές του "Παιδαγωγικού Φροντιστηρίου Καρπενησίου".

Όλα τα στοιχεία δείχνουν πως η Συνδιάσκεψη πραγματοποιήθηκε μετά από το τέλος των εργασιών του "Εθνικού Συμβουλίου των Κορυφαίων". Στα πρακτικά της 47ης συνεδρίασης της Πολιτικής Επιτροπής της ΠΕΕΑ που έγινε στις 5 Αυγούστου 1944, αναφέρεται: "Ο Γραμματέας Παιδείας συν. Κόκκαλης ανακοινώνει τα πορίσματα της διδασκαλικής σύσκεψης Στερεάς και Θεσσαλίας"²².

Οι εργασίες της συνδιάσκεψης άρχιζαν στις 7 το πρωί και αφού μεσολαβούσε δίωρη μεσημεριανή διακοπή τελείωναν στις 8 το βράδυ. Καθημερινά στρώνονταν στην πλατεία του χωριού μεσημεριανό και βραδινό τραπέζι για όλους τους εκπροσώπους των διδασκαλικών συλλόγων και τους σπουδαστές του παιδαγωγικού φροντιστηρίου. Η οργανωτική επιτροπή της συνδιάσκεψης προμηθευόταν τα τρόφιμα από την ΕΤΑ²³ Στε-

21. Άρθρον 6. α). Εκπαιδευτικοί λειτουργοί, καίτοι μη υποπεσόντες εις αξιόποινον πράξιν του παρόντος νόμου, προπαγανδίζοντες εν τούτοις κομμουνιστικάς αρχάς, ή προσβάλλοντες την ιδέαν της πατριδος, ή τα εθνικά σύμβολα, απολύονται οριστικώς της υπηρεσίας μετ' απόφασιν του οικείου Συμβουλίου. "Εφημερίς της Κυβερνήσεως" 25/7/1929. Αρ. φύλλου 245 Α.

22. Πρακτικά Συνεδριάσεων της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης.

23. Ε.Τ.Α. Επιμελητεία του Αντάρτη. Τα τρόφιμά της προέρχονταν κυρίως από τη φορολογία της παραγωγής και του εμπορίου. Πρακτικά Συνεδριάσεων της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης.

ρεάς Ελλάδας και τους διδασκαλικούς συλλόγους της Θεσσαλίας. Για τα βράδια ο Κ. Θ. Πίπας, που είχε συμμετάσχει στην Συνδιάσκεψη έγραψε²⁴: *"Τα βράδια δεν έλλειπαν τα τραγούδια κ' οι χοροί από τ' αγόρια και τα κορίτσια της ΕΠΟΝ της Λάσπης, αδελφωμένα με τους σπουδαστές και τις σπουδάστριες του παιδαγωγικού φροντιστηρίου Καρπενησιού."*

Οι εργασίες της συνδιάσκεψης άρχισαν με την ανάγνωση των ονομάτων των εκπαιδευτικών που έχασαν τη ζωή τους στον πόλεμο κατά των κατακτητών και στη μνήμη τους τηρήθηκε ενός λεπτού σιγή. Αφού χαιρέτησαν τη συνδιάσκεψη εκπρόσωποι άλλων κλάδων, με σοβαρότητα αντάξια των περιστάσεων, άρχισε εκτεταμένη και εμπειρισταωμένη συζήτηση για όλα τα θέματα της Παιδείας.

Με βάση "το Σχέδιο για μια Λαϊκή Παιδεία" συζητήθηκαν οι σκοποί, οι κατευθύνσεις, η οργάνωση και το περιεχόμενο της Παιδείας, η λαϊκή διαφώτιση, η μόρφωση του διδακτικού προσωπικού, η υγειονομική παρακολούθηση και η φαρμακευτική περίθαλψη των μαθητών, η διοίκηση της Παιδείας και η οργάνωση των κεντρικών υπηρεσιών της "Γραμματείας της Παιδείας".

Ομόφωνα αποφασίστηκε η με οποιονδήποτε τρόπο άμεση επαναλειτουργία όλων των κλειστών σχολείων της "Ελεύθερης Ελλάδας". Στις περιοχές που τα διδακτήρια ήταν καμένα ή βομβαρδισμένα, τα μαθήματα μπορούσαν να γίνονται σε εκκλησίες, σπίτια, ακόμα και σε καλύβες. Οι ελλείψεις των δασκάλων θα καλύπτονταν από τους απόφοιτους των "Παιδαγωγικών Φροντιστηρίων", ενώ η ΠΕΕΑ ανέλαβε την υποχρέωση να γράψει και να εκδώσει γρήγορα αναγνωστικά που θα ανταποκρίνονταν στις ανάγκες των μαθητών, μέσα στις συγκεκριμένες συνθήκες που επικρατούσαν. Παρόμοια προπάθεια αποφασίστηκε να γίνει και για την επαναλειτουργία των Γυμνασίων.

Στο μεταξύ η ΠΕΕΑ κατήργησε το "ιδιώνυμο", αφού στην 37η συνεδρίαση της Πολιτικής Επιτροπής της, εγκρίθηκε η *"πρόταση κατάργησης του Ιδιωνύμου"*, που κατατέθηκε από τον "Γραμματέα της Δικαιοσύνης"²⁵. Παράλληλα η ΠΕΕΑ, δείχνοντας το ενδιαφέρον της για την εκπαίδευση όλων των βαθμίδων αλλά και την εκτίμησή της στο έργο των εκπαιδευτικών, ανακοίνωσε στη συνδιάσκεψη την απόφασή της να εξισωθεί "ο μισθός όλων των εκπαιδευτικών με τον μισθό των αξιωματικών του ΕΛΑΣ". Αργότερα ο Κ. Θ. Πίπας, έγραψε²⁶: *"Ήταν μία συμβολική χειρονομία γιατί τότε ούτε μισθοί σε χρήμα δίνονταν κει πάνω, ούτε η μερίδα τροφίμων ή τα χορηγούμενα είδη ιματισμού κ.τ.λ. στους αξιωματικούς είχαν μεγάλη διαφορά, απ' όσα έπαιρναν οι απλοί ελασίτες. Ήταν όμως απόφαση που χαρακτηρίζει το πνεύμα και τη διάθεση της Εθνικής Αντίστασης για τη μόρφωση του λαού"*.

Τέλος στη "Συνδιάσκεψη της Λάσπης" ορίστηκε προσωρινή διοικητική επιτροπή

24. "Η Πανελλαδική Συνδιάσκεψη των εκπαιδευτικών στη Λάσπη της Ευρυτανίας". ΑΡΧΕΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ- ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΤΕΧΝΗΣ.

25. 6 Ιουλίου 1944. Πρακτικά Συνεδριάσεων της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης. "Η Πανελλαδική Συνδιάσκεψη των εκπαιδευτικών στη Λάσπη της Ευρυτανίας". ΑΡΧΕΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ- ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΤΕΧΝΗΣ.

26. Η Διδασκαλική Ομοσπονδία επανιδρύθηκε με την πρώτη μεταπολεμική Συνέλευση ΙΘ' του Ιούλιου του 1947.

για να επανιδρύσει τη "Διδασκαλική Ομοσπονδία", όταν θα το επέτρεπαν οι συνθήκες²⁷. Η επιτυχία της Συνδιάσκεψης της Λάσπης, οδήγησε στο ξαναζωντάνεμα πολλών τοπικών διδασκαλικών συλλόγων και στη διοργάνωση τοπικών διδασκαλικών συνελεύσεων σε πολλές πόλεις. Ως αποκορύφωμα αναφέρεται η μεγαλειώδης συγκέντρωση των δασκάλων της Αθήνας και του Πειραιά τον Νοέμβριο του 1944, στο σχολείο της οδού Καλλισιπέρη, κάτω από το σημερινό Μουσείο της Ακρόπολης.

Μέχρι σήμερα δεν βρέθηκαν τα "επίσημα πρακτικά" της "διδασκαλικής σύσκεψης Στερεάς και Θεσσαλίας", που μπορεί να κάνκαν ή να σάπισαν στα υπόγεια κάποιου σταθμού της Χωροφυλακής ή κάποιας κρατικής υπηρεσίας. Χωρίς αμφιβολία η "Διδασκαλική Σύσκεψη Στερεάς και Θεσσαλίας", αποτέλεσε ένα ακόμα κεφάλαιο στην Ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας. Όμως η παράταξη που βγήκε νικήτρια από τον καταραμένο και αχρείαστο εμφύλιο πόλεμο, εφάρμοσε για μια ακόμα φορά την πάγια και προσφιλή της μέθοδο της παραχάραξης ή της συσκώτισης των ιστορικών γεγονότων που είχαν σχέση με την Αντίσταση.

Με τη δύναμη που της έδινε η απόλυτη εξουσία της και για να αποσυνδεθεί το χωριό από τη "Διδασκαλική Σύσκεψη Στερεάς και Θεσσαλίας", ή τη "Συνδιάσκεψη αντιπροσώπων διδασκαλικών συλλόγων στη Λάσπη", μετονόμασε τη "Λάσπη" σε "Άγιο Νικόλαο":

"Β.Δ. της 9-4-1951. α'... β'. Ο οικισμός Λάσπη μετονομάζεται εις Άγιος Νικόλαος, η δε κοινότης, εις κοινότητα Αγίου Νικολάου".

Εξίσου αναγκαία ήταν και η αποσύνδεση των "Κορυσχάδων" από την "Εθνοσυνέλευση της Ελεύθερης Ελλάδας" ή την "Εθνοσυνέλευση των Κορυσχάδων" ή το "Εθνικό Συμβούλιο των Κορυσχάδων". Έτσι οι "Κορυσχάδες" μετονομάστηκαν σε "Κυψέλη":

"Β.Δ. της 11-5-1955. "Περί μετονομασίας συνοικισμών, κοινοτήτων κτλ"

4). Ο συνοικισμός Κορυσχάδες της Κοινότητος Κορυσχάδων, μετονομάζεται Κυψέλη, η δε ομώνυμος κοινότης, κοινότης Κυψέλης".

Τον Δεκέμβριο του 1965 το χωριό ξαναπέρα το αρχικό του όνομα:

"Β.Δ. 1052/ 9-12-1965. Ο συνοικισμός Κυψέλη της κοινότητος Κυψέλης, μετονομάζεται Κορυσχάδες και η ομώνυμος κοινότης, κοινότης Κορυσχάδων".

Οκτώ μήνες αργότερα και ύστερα από γνωμοδότηση του "Συμβουλίου Τοπωνυμιών", συνεδρίαση της 20-8-1966, διορθώθηκε και η ορθογραφία των Κορυσχάδων: "Ο οικισμός Κορυσχάδες οι, αντί Κορυσχάδες οι, και Κοινότης Κορυσχάδων".

Μετά την αυτοδιάλυση της ΠΕΕΑ και τη συμμετοχή της στην "Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας", ο αρμόδιος υπουργός ήταν υποχρεωμένος εκ των πραγμάτων να διατάξει και διέταξε, την ακύρωση των γραμματισμών του ΕΑΜ. Όμως αυτή η ρητή και απολύτως νόμιμη ακύρωση που έγινε στις 31-10-1944, δεν αρκούσε στον μετά από τα "Δεκεμβριανά" υπουργό Σακελλαρόπουλο, που διαπίστωσε ότι τα "γραμματισμοί εξαδόθησαν εν αγνοί-

27. Το καταστατικό συνέδριο που αποφάσισε την ίδρυση της Δ.Ο.Ε έγινε τον Απρίλιο του 1921 και η έγκριση του καταστατικού της έγινε με απόφαση του Πρωτοδικείου της Αθήνας που εκδόθηκε τον Μάιο του 1922. Το 1927 διασπάστηκε και επανενώθηκε το 1930. Διαλύθηκε το 1935 με τη Συντακτική Πράξη που διέλυσε όλες τις συνδικαλιστικές οργανώσεις της Ελλάδας. Το 1936 επανιδρύθηκε αλλά έμεινε ανενεργή και χωρίς Διοικητικό Συμβούλιο ως το 1947 που επανιδρύθηκε.

α της ταχυδρομικής υπηρεσίας. Και υπό το κράτος της βίας εκυκλοφόρησαν εις τα διάφορα διαμερίσματα της χώρας". Σύμφωνα με τη γελοία και εκτός πραγματικότητας άποψη του υπουργού, για να εκδώσει και για να κυκλοφορήσει τα γραμματόσημά της η αντιστασιακή οργάνωση, έπρεπε να ζητήσει άδεια από την ταχυδρομική υπηρεσία της χώρας, που ελεγχόταν από την κατοχική κυβέρνηση του Ιωάννη Ράλλη. Έτσι, μετά από αυτές τις διαπιστώσεις του, διέταξε την καταστροφή τους και μάλιστα με συγκεκριμένους τρόπους: "η καταστροφή των τοιούτων γραμματοσήμων να γίνη διά λεπίδος ή καρφίδος".

Καλύτερη τύχη δεν είχαν ούτε τα δύο αναγνωστικά που εξέδωσε η ΠΕΕΑ και που αποτέλεσαν ένα μέρος του σχεδίου της για αναμόρφωση της ελληνικής εκπαίδευσης. Στο περιεχόμενο των δύο αναγνωστικών εντάχθηκαν και κείμενα από την καθημερινότητα των παιδιών, που ήταν συνυφασμένη με τον σκληρό τους αγώνα για να επιβιώσουν μέσα στην κατοχή και μέσα στα πολεμικά γεγονότα. Μετά την κατοχή οι αντίπαλοι της ΠΕΕΑ και του ΕΑΜ εστίασαν την κριτική τους σε αυτό το ιδιαίτερο στοιχείο των δύο αναγνωστικών και τα κατηγορήσαν ως αντιπαιδαγωγικά επειδή περιείχαν βίαιες και σκληρές εικόνες. Αργότερα και μέσα στον εμφύλιο, η Κυβέρνηση χαρακτήρισε τα δύο αναγνωστικά "προπαγανδιστικά εγχειρίδια" και διέταξε τους κατόχους τους να τα παραδώσουν στις αρμόδιες αρχές για να καούν.

Στον αγώνα κατά των δύο αναγνωστικών της "Κυβέρνησης του Βουνού" πρωτοστάτησε ο παιδαγωγός Αλέξανδρος Δελμούζος, που δημοσίευσε με τον γενικό τίτλο "ΔΥΟ ΝΕΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ", δύο άρθρα στη εφημερίδα "Ελλάς", στις 22/10/1945 και στις 5/11/1945. Σε αυτά τα άρθρα υποστήριζε πως τα δύο αναγνωστικά ήταν όργανα του Κ.Κ.Ε. και γέμιζαν την παιδική ψυχή με: "*Καχυποψία και μανία κατασκοπείας, μίσος και περιφρόνηση στο διπλανό του, συνδυασμένα με την ανάγκη όχι να διορθώση, αλλά να τιμωρήση, να εκδικηθή. Το αίμα γίνεται το μόνο και το πιο αποτελεσματικό μέσο για την πρόοδο, αλλά και για τη λύτρωσή του*".

Για τους συγγραφείς τους έγραφε: "*Θα ειπούν ίσως ότι πρόκειται για ένα επαναστατικό μεταβατικό στάδιο, που είναι απαραίτητο για να προχωρήσωμε στον απώτερο σκοπό, τον καθολικό ανθρωπισμό. Πιστεύουν όμως αληθινά οι εκπαιδευτικοί και οι παιδαγωγοί, που έγραψαν τ' αναγνωστικά αυτά, ότι ανοίγουν τον δρόμο για ένα τέτοιο ιδανικό, όταν σκοτώνουν την πνευματική αυθυπαρξία του παιδιού και του ζυμώνουν την ψυχή με το μίσος και το αίμα; Προετοιμάζουν έτσι τον ελεύθερο άνθρωπο και πολίτη, ή ένα κοπάδι άβουλων σκλάβων, που θάναι παιχνίδι στα χέρια του πρώτου δημαγωγού;*"

Στις 31 Μαρτίου 1946 και μέσα σε κλίμα βίας και τρομοκρατίας διεξήχθησαν εθνικές εκλογές και προέκυψε η "Κυβέρνηση Τσαλδάρη". Στο Γ' Ψήφισμά της, "Περί εκτάκτων μέτρων αφορώντων την Δημοσίαν τάξιν και ασφάλειαν", που συνοδεύτηκε από τον νόμο "Περί συστάσεως εκτάκτων τοπικών στρατοδικείων", νομιμοποίησε και δυνάμωσε τις διώξεις και την τρομοκρατία με παραπομπές σε στρατοδικεία²⁸. Με το Θ' Ψή-

28. (20-6-1946) "Εις την αρμοδιότητα των ανωτέρω εκτάκτων τοπικών Στρατοδικείων υπάγονται τα τελούμενα αδικήματα τα προβλεπόμενα υπό του από 18-6-1946, Γ' Ψηφίσματος της Δ' Αναθεωρητικής Βουλής, οιαδήποτε και αν είναι η ιδιότης των αυτοργών ή συνεργών. Ομοίως δύναται να υπαχθώσιν εις ταύτα και τα κοινά αδικήματα κατά προσώπων και περιουσιών οσάκις εκτίθεται διά τούτων, εις κίνδυνον η ασφάλεια ή διασαλεύεται η δημοσία τάξις."

φισμα "Περί εξυγιάνσεως των Δημοσίων Υπηρεσιών", άρχισαν απολύσεις δημοσίων υπαλλήλων και εντάθηκαν με τον Α.Ν. 516/1948 "Περί ελέγχου νομιμοφροσύνης".

Έτσι οι περισσότεροι αντιστασιακοί και μεταξύ αυτών πολλοί εκπαιδευτικοί φυλακίστηκαν και εξορίστηκαν χωρίς να έχουν εμπλακεί στον εμφύλιο, που θεωρητικά ξανάρχισε στις 30 Μαρτίου 1946. Ανάμεσα σε όσους φυλακίστηκαν ή εξορίστηκαν είναι και όλοι όσοι είχαν αναμειχθεί στη ιστορία των "Παιδαγωγικών Φροντιστηρίων" και των δύο "Αναγνωστικών". Για τη δίωξή τους αρκούσε η απλή υποψία, ότι διακατέχονταν από αριστερές πεποιθήσεις.

Αυτές οι δίωξεις τελείωσαν το 1982, που ψηφίστηκε ο Νόμος 1285 (ΦΕΚ 115 Α), με τον οποίο αναγνωρίστηκε η "Εθνική Αντίσταση του Ελληνικού Λαού εναντίον των στρατευμάτων κατοχής 1941 -1944" και οι "Οργανώσεις Εθνικής Αντίστασης" μεταξύ των οποίων το ΕΑΜ, ο ΕΛΑΣ, ο ΕΛΕΣ, η ΕΚΚΑ, η ΕΠΟΝ κ.ά.

Το Παιδαγωγικό Φρονιστήριο Καρπεννοίου

Του Κ. Καραμέτα

Μετά από τη λήξη των εργασιών του "Εθνικού Συμβουλίου των Κορυσχάδων", βρέθηκαν στην έδρα της ΠΕΕΑ, τη Βίνιανη, οι τρεις "Εθνοσύμβουλοι" Ρόζα Ιμβριώτη, Μιχάλης Παπαμαύρος και Κώστας Σωτηρίου. Οι τρεις "Εθνοσύμβουλοι" και παιδαγωγοί, ύστερα από συνάντησή τους με τον Αναπληρωτή Γραμματέα της Παιδείας, Π. Κόκκαλη, ανέλαβαν να προετοιμάσουν όλα τα οργανωτικά και διοικητικά ζητήματα της Παιδείας²⁹.

"...Υστερα από πλατειά συζήτηση, αποφασίσαμε να ετοιμάσουμε μία σειρά αποφάσεις της ΠΕΕΑ, όπως ελέγονταν οι νόμοι της Κυβέρνησης των ελεύθερων βουνών, που να κανονίζουν τα κυριότερα κεφάλαια της Λαϊκής Παιδείας.

Η δουλειά μας βιάζε καλά. Ζητήματα όπως, πόσο πρέπει να είναι το πλάτος κάθε σχολικής επιθεώρησης, πόσοι μαθητές θα φοιτούν σε κάθε τάξη, ποια είναι η θέση του Νηπιαγωγείου σε μια λαϊκή Παιδεία, το πρόβλημα της κατασκευής του Διδακτηρίου και άλλα πρακτικά εκπαιδευτικά δουλεύονταν διεξοδικά σε καθημερινές συζητήσεις. Έτσι είχαμε ετοιμάσει τις εκπαιδευτικές θέσεις, που τις είχαμε υποβάλει στον Γραμματέα της Παιδείας για να πάρουν τον δρόμο τους".

Στις 6 Ιουλίου 1944 και σύμφωνα με το ψήφισμα των Κορυσχάδων, υπογράφηκε από τον "Γραμματέα Παιδείας και Θρησκευμάτων" Πέτρο Κόκκαλη, ο "Οργανισμός Γραμματείας Παιδείας και Θρησκευμάτων"³⁰ που καθόριζε τις αρμοδιότητες των Υπηρεσιών της "Γραμματείας της Παιδείας":

29. Από την "Αιτιολογική Έκθεση" της "Γραμματείας της Γεωργίας" για τον "Οργανισμό Γραμματείας Γεωργίας". "ΠΕΕΑ, ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ", Αριθμός 10, 1 Ιουνίου 1944.

30. Συνεδρίαση 37η, 6/7/1944. Πρακτικά Συνεδριάσεων της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης.

"ΠΡΑΞΗ 44"³¹

'Όργανισμός Γραμματείας Παιδείας και Θρησκευμάτων'

Έχοντας υπόψη το ψήφισμα της 27 Μάρτ 1944 του Εθνικού Συμβουλίου

Αποφασίζουμε:

Άρθρο 1.

1. Η Κεντρική Υπηρεσία της Γραμματείας Παιδείας και Θρησκευμάτων κατανέμεται στις ακόλουθες Υπηρεσίες και Γραφεία:

α) Γραφείο του Γραμματέα, β) Υπηρεσία για την Προσχολική Παιδεία, γ) Υπηρεσία για τον α' βαθμό Παιδείας, δ) Υπηρεσία για τον β' βαθμό Παιδείας και ε) Υπηρεσία για την Ανώτατη Παιδεία.

ΑΡΘΡΟ 2.

1. Το Γραφείο του Γραμματέα έχει αρμοδιότητα για όσα ζητήματα του αναθέτει ο Γραμματέας. Στο Γραφείο αυτό υπάγεται και η Υπηρεσία για τα Θρησκευματα και τις Αρχαιότητες.

2. Η Υπηρεσία για την προσχολική Παιδεία έχει αρμοδιότητα για την οργάνωση, εποπτεία, καθοδήγηση και έλεγχο των ιδρυμάτων της προσχολικής ηλικίας.

3. Η Υπηρεσία για τον α' βαθμό έχει αρμοδιότητα για την οργάνωση, εποπτεία, καθοδήγηση και έλεγχο των ιδρυμάτων α' βαθμού (στοιχειώδης εκπαίδευση). Στην υπηρεσία αυτή υπάγεται η καταπολέμηση του αναλφαβητισμού...".

Στην "Αιτιολογική Έκθεση" της Πράξης 44 προς την Πολιτική Επιτροπή τονιζόταν:

"...Στο σημερινό όμως λαϊκό Κράτος που θεμελιώνεται με τον ηρωϊκόν αγώνα του Ελληνικού Λαού, η Παιδεία πρέπει να γίνει κτήμα του Λαού και να προσαρμοστεί στις ανάγκες του και η Κεντρική Υπηρεσία της Γραμματείας της Παιδείας πρέπει να βρει τον αληθινό της προορισμό".

Στο μεταξύ η "Κυβέρνηση του Βουνού" πέρα από τον μακροχρόνιο σχεδιασμό της για την Παιδεία, στόχευσε στην άμεση επαναλειτουργία των σχολείων σε όλη την ελεύθερη Ελλάδα. Στα χρόνια της Κατοχής δεν γίνονταν μαθήματα, αφού τα περισσότερα σχολεία επιτάχτηκαν ή καταστράφηκαν από τους κατακτητές και η πλειοψηφία των δασκάλων ήταν στο πολεμικό μέτωπο. Στην 33η συνεδρίαση της ΠΕΕΑ που έγινε στις 24 Ιουνίου αποφασίστηκε: "να επιδιωχθή η κανονική λειτουργία όλων των σχολείων σ' όλα τα χωριά και να ζητηθή από τις οργανώσεις να διαθέσουν για το σκοπό αυτό όλους τους δασκάλους που τυχόν απασχολούν."³²

Στην ίδια συνεδρίαση εγκρίθηκε η ίδρυση δύο "Παιδαγωγικών Φροντιστηρίων"³³, με σκοπό την ταχύρρυθμη προετοιμασία "προσωρινών δασκάλων" που θα στελέχωναν όλα τα σχολεία που δεν είχαν δάσκαλο: "Αποφασίζεται ότι θα λειτουργήσουν δύο φρο-

31. Δημοσιεύθηκε στο "ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ" στις 5 Αυγούστου, Αριθμός φύλλου 16. ΑΡΧΕΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ - ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΤΥΠΟΣ.

32. Συνεδρίαση 33η, 24/6/1944. Πρακτικά Συνεδριάσεων της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης.

ΑΡΧΕΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ- ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΤΥΠΟΣ.

33. Η Εφημερίδα "ΡΟΥΜΕΛΗ" όργανο της Επιτροπής του ΕΑΜ Στερεάς Ελλάδας, δημοσίευσε την απόφαση για την ίδρυση των δύο "Παιδαγωγικών Φροντιστηρίων", στις 18 Ιουνίου.

ντιστήρια, ένα στο Καρπενήσι και ένα στο Φουρνά, με 40 το καθένα φοιτητές και ότι την τροφοδοσία τους θ' αναλάβει η ΕΤΑ. Αποφασίζεται επίσης να τοποθετηθούν σαν προϊστάμενοι στο Φροντιστήριο Καρπενησίου οι Σωτηρίου και Παπαμαύρος και στο Φροντιστήριο Φουρνά η Ρόζα Ιμβριώτη".

Όμως στην 37η συνεδρίαση της ΠΕΕΑ που έγινε στις 6 Ιουλίου 1944, αποφασίστηκε να λειτουργήσει το β' Παιδαγωγικό Φροντιστήριο στην Τύρνα (Ελάτη Τρικάλων) και όχι στη Φουρνά: *"Με πρόταση του Γραμματέα Κοιν. Πρόνοιας και προσωρινά της Παιδείας, αποφασίζεται το β' παιδαγωγικό φροντιστήριο να λειτουργήσει στην Τύρνα (Θεσσαλίας) αντί του Φουρνά (Ευρυτανίας)."*³⁴

Δικαίωμα έγγραφής στα δίμηνη διάρκειας "Παιδαγωγικά Φροντιστήρια" είχαν οι φοιτητές και οι τελειόφοιτοι Γυμνασίου που ήθελαν να διοριστούν προσωρινοί δάσκαλοι αυτή την περίοδο. Η απόφαση προέβλεπε και για μετά την απελευθέρωση: *"Οι απόφοιτοι του Παιδαγωγικού Φροντιστηρίου διορίζονται προσωρινοί δάσκαλοι. Για να εξισωθούν με τους πτυχιούχους δασκάλους 1ου βαθμού, θα πρέπει να μετεκπαιδευτούν, όπως θα καθοριστεί από ειδική πράξη".*

Στις αρχές Ιουλίου και σχεδόν ταυτόχρονα άρχισαν να λειτουργούν τα δύο "Παιδαγωγικά Φροντιστήρια". Το "Παιδαγωγικό Φροντιστήριο Καρπενησίου" λειτούργησε στο "παλιό Γυμνάσιο" της πόλης και εγγράφηκαν 80 περίπου φοιτητές. Στις 6 Αυγούστου 1944 και αφού δύο γερμανικές φάλαγγες, μία από το Αργίνιο και η άλλη από την Λαμία, πλνσίζαν το Καρπενήσι, το Φροντιστήριο εγκατέλειψε την πόλη και μεταφέρθηκε στο Τροβάτο.

Για το Παιδαγωγικό Φροντιστήριο Καρπενησίου, τον τρόπο λειτουργίας, την αποδοχή του κόσμου και την εγκατάλειψη του Καρπενησίου, ο Μ. Παπαμαύρος έγραψε³⁵:

"Μια Κυριακή, στη Λέσχη του Καρπενησιού, μιλήσαμε ο κ. Σωτηρίου και εγώ στον κόσμο και αναπτύξαμε τη σημασία της κατάρτισης των δασκάλων όπως τους θέλει η λαϊκή παιδεία. Αμέσως τη Δευτέρα αρχίσαμε δουλειά.

Οι δυο μας, με την βοήθεια μερικών καλών εκπαιδευτικών από διάφορα μέρη της Ελλάδας, αρχίσαμε να διδάσκουμε στο παλιό Διδακτήριο του γυμνασίου. Έπρεπε μέσα σε δύο έως δύομισι μήνες να περάσουμε όλη την ύλη που διδασκόταν στις δημοσίες Παιδ. Ακαδημίες. Μαζί έπρεπε να δώσουμε και στοιχεία φιλοσοφίας καθώς και να αναλύσουμε πλατειά τις βάσεις της Οργάνωσης της Νεολαίας.

Η δουλειά μας πήγαινε ρολόι. Όλοι οι σπουδαστές μας άνδρες και γυναίκες, οδηγούνταν από τη μανία της μάθησης. Εμείς πάλι, το διδακτικό προσωπικό, σε κοινές συνεδριάσεις, καθορίζαμε ακριβώς τι και πως έπρεπε να διδάξουμε. Πολλά όμως, επειδή δεν μας έπαιρνε ο καιρός, τους τα λέγαμε δογματικά σαν πληροφορίες, και το βράδυ, κάνοντας τον περίπατό μας στην πλατεία του Καρπενησιού, τα αναλύαμε και τα εξηγούσαμε.

Έναν ωραίο χρωματισμό έδιναν στη διδασκαλία μας οι πολλοί ελεύθεροι επισκέφτες, που έρχονταν ν' ακούσουν τα νέα πράγματα, που διδάσκαμε στην Ακαδημία αυ-

34. Συνεδρίαση 37η, 6/7/1944. Πρακτικά Συνεδριάσεων της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης.

35. ΑΡΧΕΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ "ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΤΕΧΝΗΣ".

τή. Οι επισκέφτες ήταν προπάντων γυναίκες και από τις διάφορες υπηρεσίες του αγώνα και ντόπιοι κάτοικοι.

Στις 6 Αυγούστου του 1944, το Αντάρτικο της Στερεάς είχε οργανώσει τη γιορτή του στην πλατεία της πόλης. Είμαστε κ' εμείς καλεσμένοι και προσπαθούσαμε, με χορούς και τραγούδια να λαμπρύνουμε τη γιορτή. Σε μια στιγμή και ενώ από το καμπαναριό της εκκλησίας απαγγελλόταν ο "Οδηγητής" του Βάρναλη, έφτασε η είδηση πως τη στιγμή εκείνη, μια φάλαγγα Γερμανών ξεκίνησε από τη Λαμία και μια άλλη από το Αγρίνιο, με κατεύθυνση το Καρπενήσι.

Εκείνη τη νύχτα μείναμε άγρυπνοι στο Καρπενήσι. Μόλις ξημέρωσε, ο Διοικητής μας διάταξε, ο καθένας μας να φορτωθεί από την Αποθήκη με 10 οκάδες φορτίο τροφίμων και όλοι μαζί να ξεκινήσουμε αμέσως πεζοί για το χωριό Κεράσοβο, όπου είχε την έδρα του το Γενικό Στρατηγείο του ΕΛΑΣ. Από κει θα κάναμε ότι θα μας επέβαλε η περίπτωση.

Ξεκινήσαμε βαδίζοντας επάνω στο ξηροπόταμο προς τον Άη - Θανάση: Άνδρες, γυναίκες, άλογα, γελάδια, κατσίκια, σκύλοι και κότες του σπιτιού στέναζαν και αγκομαχούσαν ν' ανεβούν τον ανήφορο³⁶. Όλα αυτά τα ετερόκλητα όντα αποτελούσαν μια άγρια, μια τραγική, μα στο βάθος μια ωραία εικόνα...

...Λίγο πριν τα Άγραφα, λοξοδρομήσαμε προς τα αριστερά και φτάσαμε στο χωριό Τροβάτο, υψόμετρο 1.200 μέτρα.

Σ' όλη αυτή την αξεχαστη πορεία εντύπωση μου έκανε το θάρρος και η επιμονή δύο σπουδαστριών, που σε άλλες περιπτώσεις θα ήταν θαύμα να περάσουν με τα πόδια αυτά τα μέρη: Η μια ήταν ανάπηρη στο ένα πόδι της και περπατούσε με πατερίτσες και σίδερα στο πόδι. Η άλλη είχε κάμει πριν λίγο καιρό εγχείρηση και της είχαν κόψει τρία δάχτυλα από το ξεπαγιασμένο πόδι της. Πριν να 'ρθεί στην Ακαδημία ήταν ανάρτισσα. Και όμως η σπουδάστρια Αστέρω, κάθε βράδυ, κάτω από την καρδιά στην πλατεία του Τροβάτου, τραγουδούσε και η φωνή της ξαπλωνόταν γύρω και αντιλαλούσε σ' αντικρινά βουνά.

Μέσα στην εκκλησία του κάτω μαχαλά του Τροβάτου, στεγάστηκε τώρα η Παιδαγωγική Ακαδημία των Βουνών, είμαστε το κρυφό σχολείο του αγώνα. Τώρα δε φοβούμαστε τους Τούρκους. Φοβούμαστε όμως τους Γερμανούς και τους Έλληνες φασίστες. Μέσα στην εκκλησία αυτή συνεχίσαμε την διδασκαλία μας. Εγώ δίδασκα τη συννησιμένη ύλη των Ακαδημιών. Ο κ. Σωτηρίου ανέλυε και εξηγούσε τις βάσεις της Οργάνωσης της Νεολαίας. Ο φίλος Μακεδονίτης δίδασκε φιλοσοφία και οι άλλοι φίλοι διάφορα άλλα μαθήματα.

Μέσα στην εκκλησία αυτή, γίνθηκαν και με παιδιά του χωριού υποδειγματικές και δοκιμαστικές διδασκαλίες όλων των μαθημάτων. Η διδασκαλία ήταν μυσταγωγία. Όχι μόνο επικρατούσε άκρα σιωπή ανάμεσα στους σπουδαστές, μα και η αθρόα επίσκεψη των κατοίκων του χωριού, έδινε ένα πανηγυρικό τόνο σ' όλη την εργασία.

Ο παπάς του χωριού, με την αγκλίτσα του καθόταν σ' ένα σιασίδι, δίπλα στο δεσποτικό και αφουγκραζόταν. Ο πρόεδρος του χωριού, ο ευφύεστατος Αλέξης, καθόταν στα

36. Στις 7 Αυγούστου εγκατέλειψαν το Καρπενήσι και οι περισσότεροι κάτοικοί του.

σκαλοπάτια του τέμπλου και κάθε τόσο κατέβασε το κεφάλι, σημείο πως παραδεχόταν ό,τι άκουε.

Και κάθε βράδυ, κάτω από την καρυδιά μαζεύονταν αρκετοί κάτοικοι του απάνω και του κάτω μαχαλά και εκεί τους εξηγούσαμε και τους αναλύσαμε διάφορα ζητήματα του αγώνα...".

Στις 10 Σεπτεμβρίου 1944 και σε μία συγκινητική τελετή που έγινε στο προαύλιο του Αγίου Δημητρίου, δόθηκαν τα "Αποδεικτικά" αποφοίτησης στους 80 σπουδαστές του "Παιδαγωγικού Φροντιστηρίου Καρπενησίου".

"Απέξω από την εκκλησία του Αι Δημήτρη στο χωριό Τροβάτο της Ευρυτανίας, είναι μαζεμένοι οι σπουδαστές του παιδαγωγικού Φροντιστηρίου του Καρπενησίου. Στο χωριό αυτό τελείωσαν τα μαθήματά τους και τώρα διορίστηκαν όλοι δάσκαλοι στην Ελεύθερη Ελλάδα.

Σήμερα θα δώσουν τον όρκο στην ΠΕΕΑ.

Μπροστά σ' ένα τραπέζι στεκόταν ο παπάς του χωριού, ο Παπαγιώργης, ο πρόεδρος της Αυτοδιοίκησης, ο διευθυντής και οι καθηγητές του Φροντιστηρίου.

Ολονών η καρδιά είναι σφιγμένη, μερικά μάτια είναι βουρκωμένα.

Οι τελευταίες περιπέτειες της εχθρικής επίθεσης, οι κόποι και τα βόσανα της πορείας, από το Καρπενήσι ως εδώ, είχαν ενώσει τις ψυχές τους. καθηγητές και σπουδαστές είχαν όλοι την ίδια τύχη και ζούσαν όλοι σαν φίλοι, σαν αδελφοί.

Ο Παπαγιώργης έβαλε το "ευλογητός". Ευλόγησε όλους, που εργάζονται στον αγώνα είτε με το ντουφέκι είτε με την πένα.

Ο διευθυντής του Φροντιστηρίου διάταξε "Προσοχή!". Όλοι στάθηκαν ακίνητοι.

Ο παπάς διάβαζε μια-μια τις λέξεις του όρκου και οι σπουδαστές τις επαναλάμβαναν με υψωμένο το δεξιό τους χέρι:

"Ορκίζομαι ότι θα εκτελέσω πιστά τα καθήκοντά μου σαν υπάλληλος της ΠΕΕΑ έχοντας σαν γνώμονα το συμφέρον της Πατρίδας μου και του Ελληνικού λαού. Ότι θα αγωνιστώ με αυτοθυσία για την απελευθέρωση της χώρας μου από τον ζυγό των κατακτητών. Ότι θα υπερασπιστώ παντού και πάντοτε τις λαϊκές ελευθερίες και θα είμαι παραστάτης και οδηγός του λαού στον αγώνα για την ελευθερία του και τα κυριαρχικά του δικαιώματα".

Μερικοί χωρικοί που απ' τον δρόμο παρακολουθούσαν την τελετή, στάθηκαν κι αυτοί, αμίλητοι και ακίνητοι στις θέσεις τους. κοντά τους στέκονταν σε θέση προσοχής και οι Ιταλοί αιχμάλωτοι, που ζούσαν στο χωριό.

Όταν τελείωσε ο όρκος, ο διευθυντής του Φροντιστηρίου άρχισε να διαβάζει ένα μήνυμα από τον πρόεδρο της ΠΕΕΑ, που αποχαιρετούσε τους σπουδαστές και τους ευχόταν καλή επιτυχία στο μεγάλο έργο του δασκάλου που άρχιζαν εκείνη την ημέρα.

Τους έλεγε μαζί πως δεν πρέπει ποτέ να ξεχνούν πως είναι κι αυτοί παιδιά του λαού. Πως γι αυτό πρέπει να στέκουν πάντα κοντά στον λαό. Πως έχουν χρέος όχι μόνο να μάθουν γράμματα τα παιδιά, μα και να διδάξουν και να οδηγήσουν και τους μεγάλους.

Ακόμη τους έλεγε πως πρέπει να είναι υπερήφανοι, γιατί είναι δάσκαλοι. Γιατί οι δάσκαλοι είναι από εκείνους που εργάζονται για την πρόοδο του λαού.

Στα τελευταία τους έλεγε: "Πηγαίνετε στο καλό! Και μην ξεχνάτε πως είστε οι πρώτοι

δάσκαλοι της Ελεύθερης Ελλάδας. Είμαι βέβαιος πως θα φανείτε άξιοι της εμπιστοσύνης μας".

Όταν ο διευθυντής τελείωσε το διάβασμα οι περισσότεροι από τους σπουδαστές έκλαιγαν. Έκλαιγαν από συγκίνηση μα έκλαιγαν και από χαρά.

Ύστερα άρχισε να τους μιλεί ο διευθυντής του Φροντιστηρίου. "Συναγωνιστές και συναγωνίστριες! είπε, το έργο μας τελείωσε και πρέπει να χωριστούμε! Από σήμερα είστε δάσκαλοι των παιδιών του Ελληνικού Λαού. Δουλέψτε με ενθουσιασμό, για να πλάσετε χαρακτήρες, ευγενική ψυχή, γερή καρδιά στα παιδιά. Φανείτε αντίξιοι του ηρωικού λαού μας, γίνεται οδηγόι του. Εργαστείτε και εσείς να γίνει η Ελλάδα μας ελεύθερη, χαρούμενη και ευτυχισμένη! Πηγαίνετε! Είπε στο τέλος και μη μας ξεχνάτε! εμείς με τον νου μας θα είμαστε πάντα κοντά σας!".

Όταν τελείωσε ο διευθυντής, ένας σπουδαστής βγήκε μπροστά, από μέρους και των άλλων σπουδαστών ευχαρίστησε τον διευθυντή και τους καθηγητές για τους κόπους τους. τους έδωσε την υπόσχεση και την διαβεβαίωση πως θα εργαστούν και μέσα στο σχολείο τους για τα παιδιά και στον λαοσυτηρωτικό αγώνα για τα δικαιώματα του λαού.

"Θα αγωνιστούμε, είπε, με θάρρος και αυτοθυσία για τα δίκαια του λαού μας, για την επιτυχία των λαοκρατικών μας ιδανικών".

Κατόπι ένας - ένας περνούσε από το τραπέζι, έπαιρνε τον διορισμό του, χαιρετούσε και πήγαινε και στεκόταν μαζί με τους άλλους.

Τραγούδησαν τον ύμνο της ΠΕΕΑ και τον Εθνικό Ύμνο και η τελετή τελείωσε.

Την άλλη μέρα πριν καλά - καλά ξημερώσει, οι σπουδαστές και οι σπουδάστριες, δάσκαλοι πια, έφευγαν για τα χωριά τους. Και μόνο αυτοί που έγραψαν το βιβλίο σας τούτο, έμειναν εκεί ακόμα λίγες ημέρες για να τελειώσουν".

Η περιγραφή της τελετής αποφοίτησης είναι από το αναγνωστικό "Ελεύθερη Ελλάδα", που εκδόθηκε από την ΠΕΕΑ τον Σεπτέμβριο του 1944. Η συγγραφή του αναγνωστικού "Ελεύθερη Ελλάδα" έγινε από το "Παιδαγωγικό Φροντιστήριο Καρπενησίου" και προοριζόταν για τους μαθητές της 5ης και 6ης τάξης του Δημοτικού Σχολείου. Αντίστοιχα από το "Παιδαγωγικό Φροντιστήριο Τύρνας" συγγράφηκε το αναγνωστικό "Τ' αετόπουλα" και προοριζόταν για τους μαθητές της 3ης και 4ης του Δημοτικού. Τα δύο "Αναγνωστικά", που τυπώθηκαν σε χιλιάδες αντίτυπα, μοιράστηκαν δωρεάν σε όλους τους μαθητές της ελεύθερης Ελλάδας από την Πελοπόννησο μέχρι την Ήπειρο και την Μακεδονία.

Λίγο αργότερα λειτούργησαν "Παιδαγωγικά Φροντιστήρια" και σε άλλες περιοχές όπως στη Θήβα, στα Γρεβενά, στην Πιερία και στην Πελοπόννησο στα Λαγκάδια. Παράλληλα, για την άνοδο του μορφωτικού επιπέδου των νέων της αγροιάς και για την ενημέρωσή τους πάνω σε θέματα σύγχρονων καλλιεργητικών μεθόδων, ιδρύθηκαν και λειτούργησαν γεωργικές σχολές στην Μονή Αγάθωνος, στη Φτέρη και στη Σπερχειάδα.

Σήμερα στο χώρο που το 1944, λειτούργησαν το Παιδαγωγικό Φροντιστήριο Καρπενησίου και το Δημοτικό Σχολείο Καρπενησίου, τοποθετήθηκαν από την Π.Ε.Α.Ε. δύο μαρμάρινες πλάκες για να μαρτυρούν την "Ιστορία" τους³⁷.

37. Οι πλάκες είναι στον τοίχο, απέναντι από τον Ο.Τ.Ε. Καρπενησίου.

Το νοσοκομείο της XIII Μεραρχίας του ΕΛΑΣ στο Μεγάλο Χωριό

Του Κ. Καραμέτα

Ο αγώνας της Εθνικής Αντίστασης στην Ευρυτανία θεωρείται πως ξεκίνησε από τη Δομνίστα, στις 7 Ιουνίου 1942, με ομιλία του Άρη Βελουχιώτη³⁸. Η οργανωμένη εμφάνιση των πρώτων αντάρτικων ομάδων του ΕΛΑΣ στην Ευρυτανία έγινε το πρώτο δεκάημερο του Οκτωβρίου, όταν άρχισαν να επιτίθενται και να διαλύουν τις αρχές διαφόρων χωριών, όπως σταθμούς Χωροφυλακής, κοινοτικά και ταχυδρομικά γραφεία.

Αυτό το διάστημα και σε μία νυχτερινή επίθεση, μία ομάδα ανταρτών του ΕΛΑΣ, υπό τον καπετάνιο Νικηφόρο, κατέλαβαν τον σταθμό Χωροφυλακής του Μεγάλου Χωριού και αφού οι χωροφύλακες δεν έφεραν καμία αντίσταση, τους απόπλισαν και τους άφησαν να φύγουν για το Καρπενήσι. Στο μεταξύ ξύπνησαν τον πρόεδρο της κοινότητας, άνοιξαν το κοινοτικό γραφείο και κατέστρεψαν τις σφραγίδες και το αρχείο με τις εντολές και τις διαταγές της κατοχικής κυβέρνησης. Την ίδια ώρα έκοψαν τα καλώδια του τηλεφωνικού κέντρου και έτσι αποκόπηκε η τηλεφωνική επικοινωνία του χωριού³⁹.

Για την πρώτη συνάντηση του Βελουχιώτη και του Νικηφόρου με τους μεγαλοχωρίτες, ο Ι. Καναράς⁴⁰ γράφει: *"Το τρίτο δεκάημερο του Οκτωβρίου ένα πρωί την ώρα που βγαίνανε τα γιδοπρόβατα, ακούστηκαν τραγούδια πατριωτικά από τον δρόμο του Αγίου Αθανασίου προς το χωριό. Ερχόντουσαν καμιά 50αριά αντάρτες κρατώντας την ελληνική σημαία μπροστά και ο καπετάνιος καβάλα στο άλογο. Ήταν ο Άρης Βελουχιώτης. Πήγανε κατευθείαν στο σχολείο, εκεί αρχικώς πήγανε οι πρωτοπόροι του Ε-ΑΜ και τους καλωσορίσανε. Το άκουσμα των τραγουδιών και η σημαία συγκίνησε και ενθουσίασε τους χωριανούς μας και σιγά-σιγά μαζεύντουσαν στο σχολείο... εις το προαύλιο που είχε μαζευτεί σχεδόν όλο το χωριό, μίλησε ο Άρης και ο Νικηφόρος διά τον σκοπό του αντάρτικου κτλ. Ο Άρης τόνισε "εμείς όπου συναντάμε τους κατακτητές θα τους χτυπάμε και εσείς να λαμβάνετε τα μέτρα σας ν' αποφεύγονται τα αντίποινα. Επίσης κόβονται οι σχέσεις μας με τις Αρχές και γρήγορα θα μπορούμε στο Καρπενήσι". Το απόγευμα ανεχώρησαν από το χωριό μας, προς Ανιάδα και Πέρα".⁴¹*

Στην Ευρυτανία, οι Ιταλοί βρέθηκαν πρώτοι απέναντι στο κίνημα της εθνικής αντίστασης και για την αντιμετώπισή του κατέφυγαν στην τακτική των αντιποίνων πραγματοποιώντας απίστευτες αγριότητες. Σε αντίποινα για την επίθεση που δέχτηκαν στο Μικρό Χωριό από τον ΕΛΑΣ, εκτέλεσαν ύστερα από πολλά βασανιστήρια τους έντεκα αθώους στις Λόγκοβες και έκαψαν τον Παπα-Βαστάκη και τον Ενωμοτάρχη, στο σπίτι του μικροχωρίτη γιατρού Πισιούλη.

38. Μνημείο Εθνικής Αντίστασης στην Δομνίστα.

39. Ι. Καναράς, "ΦΩΝΗ" του Μεγάλου Χωριού, Τεύχος 51-54.

40. Ο Καναράς ήταν αξιωματικός του Ελληνικού Στρατού και εντάχθηκε στον ΕΛΑΣ του Ζέρβα.

41. Ι. Καναράς, "ΦΩΝΗ" του Μεγάλου Χωριού, Τεύχος 51-54.

Μέσα σε αυτό το κλίμα και πριν το ερχομό της Άνοιξης του 1943, βρέθηκε να λειτουργεί στο Μεγάλο Χωριό το νοσοκομείο του ΕΛΑΣ. Είναι δύσκολο να φανταστεί κάποιος πόσο δύσκολο ήταν να δεχθούν οι μεγαλοχωρίτες αυτό το γεγονός, εκείνο τον καιρό που μόλις θάψανε τους νεκρούς τους από τη θηριωδία των Ιταλών. Παρ' όλα αυτά όχι μόνο το δέχτηκαν αλλά και το αγκάλιασαν όλοι, έτσι βλέπουμε τις γυναίκες του χωριού να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους ως εθελόντριες νοσοκόμες και άλλες να πλένουν και να μπαλώνουν τα ρούχα των τραυματιών. Ο μεγαλοχωρίτης Γιάννης Κατσιγιάννης έγραψε στο περιοδικό μας⁴²: *"Δεν επιπρέασαν τα γεγονότα του Δεκέμβρη του '42 την ψυχολογική κατάσταση των κατοίκων. Αντίθετα, όλοι οι χωριανοί μας εντάχτηκαν στις Εθνικοαπελευθερωτικές Οργανώσεις. Πολλά παλληκάρια εκείνης της εποχής -αλλά και μερικοί ηλικιωμένοι- καταιάχτηκαν στον ΕΛΑΣ και πήραν μέρος σε πολλές μάχες".*

Το νοσοκομείο λειτούργησε στο νεόδμητο τότε, σπίτι του Γεωργίου Κακαράντζα, διέθετε ένα πρόχειρο χειρουργείο, ελάχιστα φάρμακα και για αναισθητικό 4 μέτρα τριχιά. Για το νοσοκομείο, το χειρουργείο του και τους κατοίκους του χωριού, ο αντάρτης Αυγέρης Αυγερόπουλος, που χειρουργήθηκε εκεί, γράφει⁴³: *"Δεξιά λίγο πιο πάνω, ανικρίζουμε την εκκλησιά της Αγίας Παρασκευής. Κάνω την προσευχή μου. Πενήντα μέτρα πιο πάνω δεξιά, είναι ένα σπίτι που έχει μετατραπεί σε πρόχειρο νοσοκομείο. Πολύς κόσμος μας καρτερούσε, με μπροστάρηδες τα νιάτα. Μας τοποθετούν στα κρεβάτια μας. Σε λίγο φτιάνει ο γιατρός χειρουργός και μας εξετάζει έναν-έναν".*

Για τη χειρουργική του επέμβαση, που έγινε στις 15 Ιουνίου και τις γυναίκες από το Μεγάλο Χωριό που σιάθηκαν δίπλα του σαν νοσοκόμες, γράφει: *"Οι πιθανότητες είναι ευοίωνες, κι αποφασίζουν να γίνει η εγχείριση. Ένα στενόμακρο τραπέζι 2 μέτρα γίνεται χειρουργικό τραπέζι και για αναισθητικό, προκειμένου να κάνει ο χειρουργός τη δουλειά του, χρησιμοποιούν τέσσερα μέτρα τριχιά απ' αυτή που δένουν τα φορτώματα στα ζώα. Μου δένουν τα πόδια και το λαιμό βάζοντας ένα σεντόνι κάτω από το σχοινί. "Ευτυχώς τον γλυτώσαμε" λέει ο γιατρός ανοίγοντας την πόρτα. "Τώρα χρειάζεται φαγάκι και φροντίδα". "Εμείς, εμείς είμαστε εδώ γιατρέ μου", είπαν όλες οι μανούλες σκουπίζοντας τα δάκρυά τους απ' τις σπαραχτικές φωνές μου. Τι να πεις γι' αυτές τις μάνες, αρκεί άραγε μόνο ευγνωμοσύνη; Έγιναν όλες μάνες μου για όλη τη ζωή. Θα τις ευγνωμονώ όσο ζω. Κάθε νύχτα βρίσκονταν στο πλευρό μου, να υποφέρουν μαζί μου και να κλαίνε που δεν μπορούν να σταματήσουν τον πόνο. Είμαι γιος τους..."*

Σε λίγες ημέρες άρχισαν οι προετοιμασίες για τη μεταφορά του νοσοκομείου στο σχολείο, αφού βρέθηκε η οικία Μπαρτζώκα για να φιλοξενήσει τους μαθητές του δημοτικού. Για τη μετατροπή του Σχολείου σε νοσοκομείο ο Αυγέρης έγραψε: *"Αρχίζει να ετοιμάζεται το σχολείο για το νέο νοσοκομείο. Οι Μεγαλοχωρίτες, γέροι και νέοι, ασχολούνται με το σχολείο, να το καθαρίσουν, να το ασπρίσουν, να τοποθετήσουν τα κρεβάτια. Μία μικρότερη αίθουσα να μετασκευαστεί σε χειρουργείο και μία άλλη σε μαγειρείο".*⁴⁴ Οι εργασίες στο σχολείο τελείωσαν και το νοσοκομείο μεταφέρθηκε εκεί τις τελευταίες ημέρες του Ιουλίου.

42. Γιάννης Κατσιγιάννης, "ΦΩΝΗ" του Μεγάλου Χωριού, Τεύχος 59-62.

43. Αυγέρης Ι. Αυγερόπουλος, "Γιατί;...", Εκδόσεις Πάραλος, σελ. 163.

44. Αυγέρης Ι. Αυγερόπουλος, "Γιατί;...", Εκδόσεις Πάραλος, σελ. 170.

Για το νέο νοσοκομείο ο Ι. Καναράς έγραψε⁴⁵: *"Στο σχολείο είχε οργανωθεί ένα Νοσοκομείο του ΕΛΑΣ, το οποίο προσέφερε ιατρική περίθαλψη και στους πολίτες των γύρω χωριών εξαιρετικής αποδόσεως. Αρχικώς ως νοσοκόμες βοήθησαν οι γυναίκες και τα κορίτσια του Χωριού, σιγά-σιγά ήλθαν ειδικευμένες από τις πόλεις. Ήταν Ιατροί όλων των ειδικοτήτων με εξαιρετικό Χειρουργείο, που έκανε παντός είδους εγχειρήσεις, αυτό έσωσε πάρα πολλούς ασθενείς κατά τη διάρκεια της κατοχής".*

Έτσι άρχισε να λειτουργεί το νοσοκομείο στο σχολείο και το σπίτι του Κακαράντζα ως αναρρωτήριο. Το νοσοκομείο εκτός από κρεβάτια, διέθετε πιο οργανωμένο χειρουργείο και μαγειρείο, που μαγειρεύε καθημερινά και σίυζε επιπλέον και εικοσιπέντε γέροντες και παιδάκια⁴⁶. Ηλεκτροδοτήθηκε μάλιστα από έναν αυτοσχέδιο μηχανισμό που κατασκεύασε και εγκατέστησε στο παρακείμενο ρέμα ο αντάρτης Αυγέρης που νοσηλευόταν ακόμα εκεί. *"Αρχίζουμε δουλειά και σε δύο μέρες κατάφερα να εγκαταστήσω τη συσκευή και να βγάλω ρεύμα. Το ίδιο βράδυ δούλεψε και το ραδιόφωνο... Τα βράδια όλοι οι κάτοικοι του χωριού κατέβαιναν στο προαύλιο του σχολείου. Το χειρουργείο είναι πλεκτροφωτισμένο και έχουμε και ειδικούς προβολείς που μεταφέρονται κοντά στις εγχειρήσεις. Εκτός από ειδήσεις έχουμε και μουσική για ψυχαγωγία των τραυματιών. Οι Μεγαλοχωρίτες κάθε βράδυ γεμίζουν το προαύλιο του σχολείου".*⁴⁷

Στο τέλος του Οκτωβρίου του 1943, το νοσοκομείο μεταφέρθηκε μαζί με τους τραυματίες στο χωριό Στένωμα και στο σχολείο τοποθετήθηκαν και πάλι τα θρανία για να προφυλαχτεί στην περίπτωση που θα έρχονταν οι Γερμανοί που έκαναν εκκαθαρίσεις στο Καρπενήσι και στις γύρω περιοχές⁴⁸. Μετά από τις 15 Νοεμβρίου το νοσοκομείο επέστρεψε στο σχολείο του Μεγάλου Χωριού, ανασυγκροτήθηκε και στελεχώθηκε με γιατρούς όλων των ειδικοτήτων, που οι περισσότεροι ήταν καταζωημένοι στο επιστημονικό τους πεδίο⁴⁹.

Ώς και μία εγχείρηση που πραγματοποιήθηκε στο νοσοκομείο του Μεγάλου Χωριού, αυτό τον καιρό, να είναι και η πρώτη μεταμόσχευση οργάνων που έγινε στην Ελλάδα. Πρόκειται για τη δεύτερη εγχείρηση του αντάρτη Αυγέρη που ήταν συνέχεια της πρώτης και αποτέλεσε αξιοσημείωτο γεγονός. *"Το γεγονός αυτό μαθεύτηκε αμέσως και το νοσοκομείο της XIII Μεραρχίας στο Μεγάλο Χωριό δέχεται επισκέψεις από υψηλά πρόσωπα. Ο Δεσπότης Κοζάνης Ιωακείμ⁵⁰, ο Βελουχιώτης, που με παρακολουθεί από την αρχή, από τότε που τραυματίστηκα, απεσταλμένοι από τη Μεραρχία και ακόμα περισσότεροι οι απλώς περίεργοι".*⁵¹

Το νοσοκομείο συνέχισε να λειτουργεί απρόσκοπτα ως τον Αύγουστο του 1944, που

45. Ι. Καναράς, "ΦΩΝΗ" του Μεγάλου Χωριού, Τεύχος 51-54.

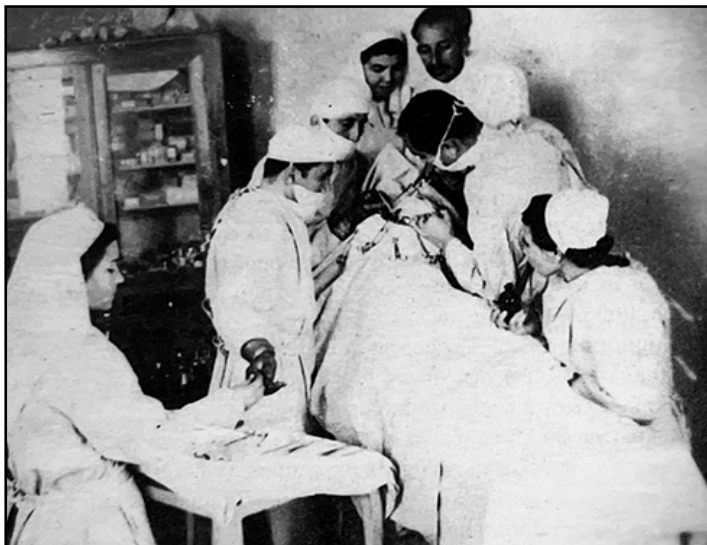
46. Ι. Καναράς, "ΦΩΝΗ" του Μεγάλου Χωριού, Τεύχος 51-54.

47. Αυγέρης Ι. Αυγερόπουλος, "Γιατί;...", Εκδόσεις Πάραλος, σελ. 172.

49. Ο Κακαρούτας, από την Ιτέα, χειρουργός, ο Β. Υφαντής που ήταν και βοηθός του Π. Κόκκαλη, ο φαρμακοποιός Γ. Κοτρώνας, μέλος του ΕΑΜ Λαμίας, οι οφθαλμίατροι Δημητρίου και Ατωνόπουλος, ο παθολόγος Μακρυκώστας.

50. Ο Κοζάνης Ιωακείμ ήταν Εθνοσύμβουλος και συμμετείχε στην συνέλευση του Εθνικού Συμβουλίου στους Κορυσάδες.

51. Αυγέρης Ι. Αυγερόπουλος, "Γιατί;...", Εκδόσεις Πάραλος, σελ. 191.

Το χειρουργείο του νοσοκομείου του ΕΛΑΣ

Μετά την κατοχή λειτούργησε για λίγο καιρό και σε μία αίθουσα του σχολείου, "συμμαχικό αναρρωτήριο" του οποίου το προσωπικό αμειβόταν με μία λίρα τον μήνα⁵².

Σήμερα, στο σχολείο δεν υπάρχει ούτε μία έστω φωχκή πλάκα, που να μαρτυρεί κάτι από αυτή τη σπουδαία ιστορία του νοσοκομείου της XIII Μεραρχίας του ΕΛΛΑΣ. Μπορεί τη μεγαλύτερη ευθύνη να έχει η Περιφέρεια, ο Δήμος και η Κοινότητα, αλλά αυτοί σχεδόν πάντοτε απείχαν από τέτοιες ενέργειες. Έτσι η πρωτοβουλία για την ανέγερση ενός μνημείου στον χώρο του σχολείου πρέπει να παρθεί από τους χωριανούς και προπαντός από τον Σύνδεσμο, που πάντα ήταν το λίκνο της παράδοσης και του πολιτισμού του τόπου μας.

Ένας από τους θαλάμους που λειτούργησαν στο Σχολείο του Μεγάλου Χωριού

μαθεύτηκε ότι ξανάρχονται οι Γερμανοί. Τότε το σχολείο εγκαταλείφθηκε και οι τραυματίες και το προσωπικό του οδηγήθηκαν σε πολλά και διάφορα μέρη. Την τελευταία στιγμή σώθηκε από κάψιμο το σχολείο, χάρη στην υπεράνθρωπη και γεμάτη αυταπάρνη προσπάθεια του δασκάλου Αριστείδη Αναγνωστόπουλου και μερικών συγχωριανών, που τον βοήθησαν στην απομάκρυνση των κρεβατιών και την επανατοποθέτηση των θρανίων.

52. Γιάννης Κατσιγιάννης, "ΦΩΝΗ" του Μεγάλου Χωριού, Τεύχος 59-62.

Αναμνήσεις από την Κατοχή

Του Δημητρίου Χάσκου

Το Μεγάλο Χωριό συμμετείχε στον αγώνα κατά των κατακτητών, στη διάρκεια της Κατοχής. Δημιουργήθηκε αρχικά τοπική Οργάνωση του ΕΛΑΣ, στην οποία μεταξύ άλλων, μέλη ήταν οι:

Κώστας Αραπογιάννης,
Γιάννης Κατσιγιάννης,
Κώστας Μανθόπουλος,
Μαρία Μανθοπούλου,
Βασίλης Μέρμηγκας,
Μάνθος Μπουρνάζος,
Γιάννης Παλιούρας,
Θεοφάνης Παλιούρας,
Αλέκος Τσιβιλίκας,
Σωτήρης Χοντροκόστας ή Φσιάνης.

Στη διάρκεια της Κατοχής οι αντάρτες είχαν μετατρέψει το σχολείο του χωριού σε νοσοκομείο, όπου νοσηλεύονταν πολλοί τραυματίες από διάφορες μάχες μεταξύ ανταρτών και Γερμανών. Νωρίτερα ως νοσοκομείο λειτουργούσε το σπίτι του Γιώργου Κακαράντζα, όπου χειρουργικές επεμβάσεις γίνονταν πάνω σε ένα τραπέζι του σπιτιού. Τότε ήμουν δεκατεσσάρων ετών, είχα οργανωθεί στην ΕΠΟΝ, μαζί με άλλα παιδιά, και βοηθήσαμε στη λειτουργία του νοσοκομείου, κάνοντας διάφορα θελήματα. Στο νοσοκομείο υπηρετούσαν 5-6 γιατροί, και μάλιστα ορισμένοι ήταν ονομαστοί χειρουργοί, που έκαναν δύσκολες εγχειρήσεις. Ένας από αυτούς, ο Πέτρος Κόκκαλης, πραγματοποίησε μια δύσκολη μεταμόσχευση γεννητικών οργάνων από έναν αιχμάλωτο Γερμανό, σε έναν αντάρτη, τον Αυγέρη Αυγερόπουλο, που είχε τραυματιστεί σε μια μάχη στην Παύλιανη. Μετά τη μάχη, ο Αυγερόπουλος μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο του χωριού, όπου επίσης νοσηλεύονταν και δύο αιχμάλωτοι Γερμανοί. Ο ένας από αυτούς ήταν σκληρός και φώναζε συχνά "Χάιλ Χίτλερ", έκανε μάλιστα και δύο απόπειρες να αποδράσει. Ο άλλος έκλαιγε και μιλούσε συνέχεια για την οικογένειά του.

Από τον πρώτο αιχμάλωτο ο Πέτρος Κόκκαλης αφαίρεσε τους όρχεις και έκανε επιτυχή μεταμόσχευση στον Αυγέρη Αυγερόπουλο. Ύστερα, οι αντάρτες μετέφεραν τους δύο Γερμανούς στο ποτάμι, κοντά στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου και τους εκτέλεσαν. Μετά το τέλος του πολέμου φαίνεται ότι οι συγγενείς τους τους αναζήτησαν, ήλθαν στο χωριό, ξέθαψαν τα οστά τους και τα μετέφεραν στην πατρίδα τους.

Από το 1941 η περιοχή της Ευρυτανίας ήταν υπό τον έλεγχο των Ιταλών, που είχαν την έδρα τους στη Λαμία. Από εκεί, τον Δεκέμβριο του 1942 ήλθαν στο χωριό και έκαψαν ορισμένα σπίτια, υπολογίζοντας ότι αυτά ανήκαν σε αντάρτες οργανωμένους στον ΕΛΑΣ. Φαίνεται ότι είχαν πληροφορίες από κάποιον προδότη, τον Κοροκίδα από το Στένωμα, που ένα μήνα νωρίτερα είχε έλθει σε μια ταβέρνα του χωριού και ρωτούσε να μάθει ποιοι ήταν στον ΕΛΑΣ ή συμπαθούσαν τους αντάρτες.

Στις 21-22 Δεκεμβρίου 1942 μια φάλαγγα Ιταλών ήλθε στην περιοχή και κατευθύν-

θηκε στο Μικρό χωριό, όπου την προηγούμενη νύχτα είχε φτιάσει ένα αντάρτικο τμήμα. Οι μισοί Ιταλοί ανέβηκαν από τον Γαύρο προς το χωριό και οι άλλοι κατευθύνθηκαν στο Μεγάλο Χωριό. Όταν έφτασε η είδηση της αναχώρησης των Ιταλών από το Καρπενήσι, ο Καρυοφίλης, που ήταν δάσκαλος στο σχολείο του χωριού, άρχισε να κρύβει το αρχείο του σχολείου. Εν τω μεταξύ, οι προύχοντες του χωριού αποφάσισαν να υποδεχτούν τους Ιταλούς που ανέβαιναν από τον Γαύρο, ελπίζοντας ότι έτσι θα απέφυγαν εμπρησμούς σπιτιών ή άλλες καταστροφές. Ήταν συνολικά 11, οι παρακάτω:

Δημήτριος Βαστάκης (Ιερέας)
 Χαρίλαος Κατσιμπας (Ενωμοτάρχης)
 Ιωάννης Καρυοφίλης (Δάσκαλος)
 Χρήστος Μέρμηγκας (Γιατρός)
 Ιωάννης Μεσίρης (Επαγγελματίας)
 Διονύσιος Μαντζιούτας (Ταχυδρομικός)
 Κωνσταντίνος Αραπογιάννης
 Θεόδωρος Οικονόμου
 Βασίλειος Παλιούρας
 Ανδρέας Σιπαράς
 Δημήτριος Δασκαλάκης

Την ώρα εκείνη (11-12 το μεσημέρι) ακούστηκαν οι πρώτοι πυροβολισμοί από το Μικρό Χωριό. Στη μάχη που ακολούθησε σκοτώθηκαν αρκετοί Ιταλοί (περίπου 60) και από τους αντάρτες μόνο ένας, ο Κλέαρχος από το Περίβλεπτο Φθιώτιδας. Στη μάχη συμμετείχε και ένας παπάς, ο Παπα-κουμπούρας και ίσως εξαιτίας του εκτελέστηκε αργότερα ο Παπα-Βαστάκης, γιατί οι Ιταλοί ενδεχομένως θεώρησαν ότι αυτός ήταν ο παπάς που τους είχε πολεμήσει. Όταν σταμάτησε η μάχη, οι αντάρτες έφυγαν προς τα Φιδάκια, ενώ οι Ιταλοί πήραν τους προύχοντες του Μεγάλου Χωριού μαζί με κάποιους άλλους και τους έφεραν στον Προυσό, όπου τους κράτησαν ως ομήρους. Δύο ημέρες αργότερα, αφού άφησαν ελεύθερους μερικούς από αυτούς, οδήγησαν τους υπόλοιπους (13) πίσω στο Μικρό Χωριό και, αφού έκαψαν μερικά σπίτια, τους εκτέλεσαν, αφού προηγουμένως τους είχαν υποχρεώσει να σκάψουν τους τάφους τους. Στο Μεγάλο χωριό οι Ιταλοί έβαλαν φωτιά σε μερικά σπίτια (ίσως λιγότερα από 10), αλλά τελικά κάηκαν περισσότερα, γιατί η φωτιά επεκτάθηκε σε ορισμένα γειτονικά. Εν τω μεταξύ, πολλοί χωριανοί που υποπεύονταν ότι τους είχε καταδώσει ο Κοροκίδας, αναγκάστηκαν να φύγουν από το χωριό.

Το 1943 οι Ιταλοί εγκατέλειψαν την Ελλάδα και η επιτήρηση της Ευρυτανίας γινόταν πλέον από τους Γερμανούς. Το καλοκαίρι του 1944 έφτασε στο Καρπενήσι ένας αντάρτης αξιωματικός που είχε ρωσική καταγωγή, με σκοπό να ενισχύσει το ηθικό των κατοίκων για αντίσταση εναντίον των Γερμανών. Αφού ειδοποιήθηκαν όλα τα χωριά για να παρακολουθήσουν την ομιλία του, συγκεντρώθηκε ένα μεγάλο πλήθος στην κεντρική πλατεία του Καρπενησίου που ανταποκρίθηκε στον λόγο του με ενθουσιασμό. Ίσως αυτός ήταν ο λόγος που μετά από λίγο, τον Αύγουστο του 1944 ήλθαν οι Γερμανοί στο Καρπενήσι και λίγο αργότερα στο Μεγάλο Χωριό.

Μέχρι τότε, οι αντάρτες είχαν στο Μεγάλο χωριό αποθήκες τροφίμων και ιματισμού. Μία από αυτές ήταν στο κτίριο του σημερινού ξενοδοχείου, όπου στον επάνω όροφο

λειτούργουσε την περίοδο της Κατοχής ανταρτοδικείο. Σε αυτό γίνονταν δίκες κυρίως για υποθέσεις διαφορών μεταξύ των χωριανών, για διεκδικήσεις ή κλοπές τροφίμων ή ζώων και ο ανταρτοδίκης επέβαλε τις ανάλογες ποινές. Επειδή οι Γερμανοί θα έρχονταν από το Καρπενήσι προς το χωριό και οι αποθήκες δεν ήταν δυνατό να μεταφερθούν άμεσα κάπου αλλού, οι αντάρτες ανακοίνωσαν στους κατοίκους του χωριού να έλθουν και να πάρουν ό,τι ήθελαν. Άλλος έπαιρνε τρόφιμα, άλλος ρούχα, και εγώ διάλεξα να πάρω δυο αρμαθιές καπνό, που τις έδωσα στον παππού μου, και δύο κουβάρια από ιμάντες για αλεξίπτωτα. Από τους ιμάντες χρειαζόμουν τις λεπτές ίνες, για το κυνήγι των πουλιών. Σε αυτές δέναμε τα αγκίστρια και κυνηγούσαμε κιργιαρίνες και κοιτούφια, αφού δεν βρίσκαμε το ειδικό νήμα (μπιρσίμι) που χρειαζόταν. Όταν έφερα τον καπνό στο σπίτι, ο παππούς μου ενθουσιάστηκε, αλλά δεν χαρήκαμε τα "δώρα" μας, γιατί οι αντάρτες μας ειδοποιούσαν με τον τηλεβότα ότι οι Γερμανοί έρχονταν και έπρεπε να εγκαταλείψουμε το χωριό.

Χωρίς καθυστέρηση φορτώσαμε στον γάιδαρο τρόφιμα και κουβέρτες, πήραμε τις κατσίκες και τις κότες που είχαμε και αναχωρήσαμε για την Καλιακούδα. Θυμάμαι ότι εγώ, η μάνα μου, ο παππούς και η γιαγιά μου πήγαμε στον Βουλιμού τον πύργο, όπου συγκεντρώθηκαν οι περισσότεροι χωριανοί, ενώ οι υπόλοιποι σκορπίστηκαν σε άλλα σημεία του βουνού και όλοι κατασκηνώσαμε κάτω από τα έλατα. Κάθε οικογένεια εγκαταστάθηκε στη ρίζα ενός έλατου, με την ελπίδα να επιστρέψουμε, όταν θα περνούσε ο κίνδυνος. Επειδή δεν είχαμε τροφή για τις κατσίκες μας, εγώ ανέβηκα σε έναν έλατο, για να μαζέψω μελά. Φτάνοντας στην κορυφή του δέντρου, είδα να βγαίνουν φλόγες και καπνοί από τα σπίτια του χωριού. Όταν κατέβηκα από τον έλατο και είπα τα δυσάρεστα νέα στους χωριανούς, είναι αδύνατο να περιγραφεί η αντίδρασή τους. Όλοι έκλαιγαν και θρηνούσαν για τα σπίτια τους, δεν έλειπαν όμως και εκείνοι που είχαν ακόμη μια αυτοσαρκαστική διάθεση. Ο Γιάννης Παλιούρας (γνωστός ως Τσιακαλόγιαννος) έβγαλε από την τσέπη του τα κλειδιά του σπιτιού του λέγοντας: Εγώ, πάντως, τα κλειδιά του σπιτιού μου τα έχω στην τσέπη μου. Και αμέσως άρχισε να κλαίει. Οι Γερμανοί έκαψαν περίπου τα μισά σπίτια του χωριού. Μέσα σε δύο από αυτά βρέθηκαν αργότερα απανθρακωμένα δύο ηλικιωμένα άτομα που δεν μπορούσαν να μετακινηθούν. Η Μαρία Σκοτίδα και ο Χρήστος Σιαμανής.

Την επόμενη ημέρα, και αφού οι Γερμανοί είχαν φύγει, κατεβήκαμε στο χωριό. Είναι αδύνατο να περιγραφεί τι έγινε και πώς αντέδρασαν όσοι βρήκαν τα σπίτια τους καμένα. Τις επόμενες ημέρες άλλοι βολεύτηκαν σε συγγενικά σπίτια ενώ άλλοι έφτιαζαν πρόχειρα καταλύματα. Ευτυχώς που ήταν καλοκαίρι.

Αυτή ήταν η τελευταία επιδρομή των Γερμανών στην Ευρυτανία.

Μεγάλο Χωριό, 1 Μαΐου 2024

**Αγοράστε βιβλία Μεγαλοχωριτών συγγραφέων.
Έτσι βοηθάτε τον Σύνδεσμο και γνωρίζετε καλύτερα
το Μεγάλο Χωριό και την παράδοση του τόπου μας.**

Σελίδες Ιστορίας από την Κατοχή στο Μεγάλο Χωριό

Η αφήγηση που ακολουθεί αποτελεί τμήμα της αυτοβιογραφίας του Αριστείδη Αναγνωστόπουλου, που υπηρέτησε ως δάσκαλος στο Μεγάλο Χωριό κατά την περίοδο της Κατοχής.

Στη διάρκεια της Κατοχής την περιοχή μας την παρέδωσαν οι Γερμανοί να την κατέχουν οι Ιταλοί. Οργανώθηκε τότε στα βουνά ο ΕΛΑΣ (Εθνικός Απελευθερωτικός Στρατός) με αρχηγό τον Άρη Βελουχιώτη. Πολλοί νέοι από την ύπαιθρο προσήλθαν τότε στον απελευθερωτικό αγώνα και οι Ιταλοί προσπαθούσαν, με κάθε μέσο, να καταστείλουν το απελευθερωτικό κίνημα. Μια ημέρα μάλιστα του Νοεμβρίου (1942) εμφανίστηκε στο χωριό μας ο Άρης Βελουχιώτης, συγκέντρωσε τους κατοίκους στο σχολείο και τους μίλησε περίπου δύο ώρες, προτρέποντάς τους να βοηθήσουν τον αγώνα με κάθε τρόπο.

Οι Ιταλοί, που είχαν την έδρα τους στο Καρπενήσι, έβγαιναν κάθε λίγο στην περιοχή προς εκφοβισμό και συμβούλευαν τους κατοίκους να τους ειδοποιούν αμέσως μόλις θα εμφανίζονταν αντάρτες στο χωριό τους. Δυστυχώς υπήρχαν μερικοί από τους κατοίκους των γύρω χωριών ή και από το δικό μας, οι οποίοι είτε από φόβο είτε και από λόγους συμφέροντος έσπευδαν να ειδοποιήσουν τους Ιταλούς. Ένα τέτοιο πρόσωπο αποδείχθηκε και ο Κοροκίδας (από το Στένωμα νομίζω) ο οποίος, αφού εξυπηρέτησε τα συμφέροντα των Ιταλών για κάποιο διάστημα, εκτελέστηκε αργότερα από αυτούς τους ίδιους.

Στις 18 Δεκεμβρίου έτυχε να περάσει από το χωριό μας τη νύχτα ένα σώμα ανταρτών υπό τον Άρη Βελουχιώτη, με κατεύθυνση προς το Μικρό Χωριό. Οι Ιταλοί, επειδή μάλλον είχαν ειδοποιηθεί, έφυγαν από το Καρπενήσι και πήραν τον δρόμο για τον Προυσό. Όταν έφτασαν στον Γαύρο, οι μισοί κατευθύνθηκαν προς το Μεγάλο Χωριό και οι άλλοι μισοί με τους αξιωματικούς τους βάδισαν μέσα από το ρέμα προς το Μικρό Χωριό. Εκεί, όμως, τους περίμεναν οι αντάρτες, οι οποίοι είχαν καταλάβει κατάλληλες θέσεις έξω από το χωριό. Τους επιτέθηκαν και σκότωσαν περίπου 25 Ιταλούς, μεταξύ των οποίων και έναν αξιωματικό, νομίζω, αφού τραυμάτισαν και έναν άλλον. Οι αντάρτες και οι περισσότεροι κάτοικοι του Μικρού Χωριού έφυγαν τότε στα βουνά και γλίτωσαν, εκτός από λίγους γέροντες, τους οποίους οι Ιταλοί συνέλαβαν μετά από τη μάχη.

Εμείς που είμαστε στο χωριό μας, μη γνωρίζοντας τι ακριβώς συνέβαινε, παραμείναμε στα σπίτια μας. Μερικοί μάλιστα πήγαν στο σχολείο για να υποδεχθούν τους Ιταλούς, όπως συνέβαινε και άλλοτε. Το βράδυ οι Ιταλοί έστησαν φυλάκια γύρω από το χωριό μας και συνέλαβαν στη διάρκεια της νύχτας πολλούς άνδρες και γυναίκες, περίπου 100, μεταξύ των οποίων και εμένα, και μας έκλεισαν στο σχολείο. Εκεί, όλη τη νύχτα ανέκριναν πολλούς, για να μάθουν από αυτούς τις κινήσεις των ανταρτών, και την επομένη (19 Δεκεμβρίου) μας έβαλαν όλους στη σειρά και μας οδήγησαν στο Μικρό Χωριό για να μας ανακρίνουν και εκεί.

Αρχικά μας πήγαν στο σχολείο και εκεί ανέκριναν πρόχειρα τον ιερέα Παπα-Βαστάκη, τον οποίο μάλιστα χαστούκισαν, γιατί στο σώμα του Άρη Βελουχιώτη ήταν και

ένας παπάς, ο Παπα-Κουμπούρας, που ακολουθούσε τους αντάρτες. Τον Παπα-Βοτάκη και τον σταθμάρχη του χωριού μας Χαρίλαο Κατσιμπα τους έκλεισαν το βράδυ στο σπίτι του Πισιόλη, ενώ εμάς τους άλλους μας πήγαν στο σπίτι Δερματά, όπου άρχισαν να μας ανακρίνουν έναν-έναν, παρόντος και του προδότη Κοροκίδα. Όσους ανέκριναν τους έβγαζαν στην αυλή του σπιτιού και τους χώριζαν σε δύο ομάδες. Κάποτε ήλθε και η δική μου σειρά. Ο Ιταλός ανακριτής, όταν είδε σε ποια άθλια κατάσταση ήμουν (είχα χάσει τη σύζυγό μου πριν από μία εβδομάδα), ούτε με ρώτησε ποιος είμαι, απλώς με ρώτησε τι ξέρω για τους αντάρτες και, στη συνέχεια με έστειλε έξω με τους πιο πολλούς. Όταν τέλειωσε η ανάκριση όλων, βγήκε ο ανακριτής στην αυλή και είπε: -Εσείς που είστε από εδώ θα μείνετε απόψε εδώ και εσείς οι άλλοι θα φύγετε να πάτε στα σπίτια σας. Προσέξτε, αν δεν μας ειδοποιείτε όταν έρχονται αντάρτες στο χωριό σας, θα έλθουμε να κάψουμε τα σπίτια σας και εσάς μαζί!

Την επομένη οι Ιταλοί έφυγαν από το χωριό μας και από το Μικρό Χωριό, έχοντας μαζί τους και τους συγχωριανούς μας που είχαν ξεχωρίσει, συνολικά περίπου 20, και κατευθύνθηκαν προς τον Προυσό. Εκεί έμειναν περίπου δύο ημέρες και μετά ξαναγύρισαν στο Μικρό Χωριό και στο δικό μας, ενώ οι κάτοικοι έφυγαν στα γύρω βουνά. Το πρωί της 24ης Δεκεμβρίου έβαλαν πρώτα φωτιά στο Μεγάλο Χωριό και έκαψαν μερικά σπίτια, το ίδιο και στο Μικρό Χωριό. Στη συνέχεια, έξω από το Μικρό Χωριό, πηγαίνοντας προς τον Άγιο Σώστη, εκτέλεσαν διά τουφεκισμού 11 Μεγαλοχωρίτες, τους εξής: Ιωάννη Καρυοφύλλη, συνάδελφό μου, Χρήστο Μέρμηγκα, γιατρό, Διονύσιο Ματziούτα, Ανδρέα Σιταρά, Δημήτριο Δασκαλάκη, Ιωάννη Μεσίρη, Θεόδωρο Οικονόμου, Βασίλειο Παλιούρα και Κώστα Αραπογιάννη. Τον αείμνηστο ιερέα Δημήτριο Βαστάκη και τον ενωμοτάρχη Χαρίλαο Κατσιμπα τους έκαψαν ζωντανούς στο σπίτι του Πισιόλη. Τουφέκισαν επίσης και τους Κοκκάλα και Δ. Φλέγκα από το Μικρό Χωριό.

Αφού έφυγαν οι Ιταλοί για το Καρπενήσι, πήγαν οι χωριανοί και μετέφεραν τους φονευθέντες εθνομάρτυρες στο χωριό, όπου τους έθαψαν την ημέρα των Χριστουγέννων, εν μέσω θρήνων και οδυρμών των συγγενών τους αλλά και όλων των κατοίκων. Έκτοτε, όταν επρόκειτο να έλθουν Ιταλοί ή Γερμανοί, κανένας δεν παρέμενε στο χωριό αλλά, παίρνοντας λίγα τρόφιμα, λίγα σκεπάσματα και τα ζώα τους, όλοι έφευγαν προς την Καλιακούδα ή άλλα απόκρημνα μέρη, για να σωθούν από τους κατακτητές. Αυτό διήρκεσε μέχρι το 1945, οπότε απελευθερωθήκαμε από τον ζυγό των Ιταλών και Γερμανών.

Το 1944 οι Γερμανοί, έχοντας νητηθεί από τους συμμάχους, εγκατέλειπαν τα ελληνικά εδάφη, φεύγοντας προς Βορράν και καταστρέφοντας ό,τι έβρισκαν. Πέρασαν και από το χωριό μας, στις 8 Αυγούστου νομίζω. Υπήρχε τότε στο χωριό μας νοσοκομείο της 13ης Μεραρχίας του ΕΑΜ, που λειτουργούσε στο Δημοτικό Σχολείο. Όταν έγινε γνωστό ότι οι Γερμανοί βρίσκονταν στην περιοχή, οι κάτοικοι αποφάσισαν να φύγουν προς τα γύρω βουνά, το ίδιο και οι αντάρτες, που εγκατέλειψαν το νοσοκομείο, αφού πήραν μαζί τους και τους ασθενείς. Οι χωριανοί προσπαθούσαν να κρύψουν ό,τι μπορούσαν από τα λίγα πράγματα που είχαν. Εγώ άφησα την οικογένειά μου να κρύψει ό,τι μπορούσε και βγήκα στην πλατεία του χωριού, συγκέντρωσα μερικούς νέους και έσπευσα στο Σχολείο για να το αδειάσουμε από τα κρεβάτια και από ό,τι άλλο υλικό υπήρχε, σχετικό με τη λειτουργία του Σχολείου ως Νοσοκομείου. Τα 60 κρεβάτια τα

κρύψαμε στο παρακείμενο ρέμα. Ύστερα, αφού πλύναμε τις αίθουσες και τις καθαρίσαμε απομακρύνοντας τις μυρωδιές των φαρμάκων, μεταφέραμε σε αυτές τα θρανία του Σχολείου (που λειτουργούσε τότε στην οικία Μπαρτοόκα, τη σημερινή Οικοκυρική Σχολή), τους πίνακες και τους χάρτες, για να φαίνεται ότι το κτήριο λειτουργούσε ως σχολείο. Τη νύχτα φύγαμε κι εμείς στα βουνά, για να βρούμε τις οικογένειές μας.

Την άλλη ημέρα, γύρω στο μεσημέρι, κατέφθασαν οι Γερμανοί και άρχισαν να πυρπολούν σπίτια του χωριού. Πήγαν και στο Σχολείο αλλά δεν το έκαψαν, γιατί φαινόταν ότι λειτουργούσε ως σχολείο. Αντίθετα, το Σχολείο του Μικρού χωριού το έκαψαν γιατί οι κάτοικοι πριν φύγουν, έβγαλαν όλα τα έπιπλα του σχολείου στο προαύλιο. Την έμπνευσή μου για την απομάκρυνση των κρεβατιών και τη μεταφορά των θρανίων την απέδωσα σε φώτιση του Αγίου Δημητρίου για τον εξής λόγο: Πριν από την ανέγερση του Σχολείου, το 1905, εκεί που σήμερα είναι η πρώτη αίθουσα, βρισκόταν ναός του Αγίου Δημητρίου, τον οποίο κατεδάφισαν οι κάτοικοι. Θεωρούσαν ότι εκεί ήταν ο καταλληλότερος χώρος για την ανέγερση του Σχολείου, ενώ σκόπευαν να χτίσουν άλλο ναό του Αγίου, καλύτερο, κοντά στον προηγούμενο. Μετά την απελευθέρωση φρόντισα να αγοράσω τον παρακείμενο κήπο από τον Κ. Βονόρτα. Στη συνέχεια, κατέβαλα το ποσό των 10.000 δραχμών στον Σύλλογο Μεγαλοχωριτών και, με τη συνεισφορά και άλλων χωριανών και φίλων του χωριού έγινε η ανέγερση του περικαλλούς ναού στον κήπο που προανέφερα, αφού απορρίφθηκε κάθε άλλη πρόταση, για λόγους θρησκευτικούς αλλά κυρίως ιστορικούς.

Για την αντυγραφή, Γ. Δάλλκος

Ό,τι θάβουμε στην άμμο, δεν σημαίνει ότι εξαφανίζεται

- Το χαρτί έχει διάρκεια ζωής: 2-4 εβδομάδες
- Το ύφασμα: 1 χρόνο
- Τα μέταλλα: 100 χρόνια
- Το αλουμίνιο: 200-500 χρόνια
- Το πλαστικό: 450 χρόνια
- Το γυαλί δεν γνωρίζουμε πόσους αιώνες ζει

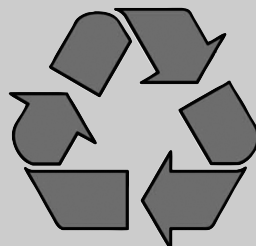
Πριν ξεκινήσουμε για την παραλία, ας πάρουμε μαζί μας μια ανακυκλώσιμη σακούλα απορριμμάτων, για να τα ξαναπάρουμε μαζί μας, εάν δεν υπάρχει οργανωμένο σύστημα αποκομιδής τους στην ακτή.

Επιβλαβή σκουπίδια στις ακτές και τις θάλασσες:

- Πλαστικά
- Μεταλλικά - Αλουμίνια
- Πετρελαιοειδή - Λάδια
- Σιδηρικά
- Ελαστικά αυτοκινήτων
- Συσκευασίες αντιπληκτών
- Καλαμάκια αναψυκτικών
- Αποτοίγαρα και άλλα πολλά

Συμπέρασμα:

Μάλλον τα σκουπίδια "θάβουν" εμάς παρά εμείς αυτά.

Μόνο τα βουνά δεν σμίγουν σε αυτή τη ζωή!

Γράφει η Μαρία Αθ. Καραδημήτρη, το γένος Θεόδωρου Κ. Ζηνέλη.

Η ιστορία ξεκινάει τον Αύγουστο του 1944, όταν οι Γερμανοί κατηφόριζαν από το Καρπενήσι προς τα χωριά της ποταμιάς και όλοι οι κάτοικοί τους έπιαναν τα βουνά για να γλιτώσουν.

Οι Μεγαλοχωρίτες έφυγαν για τον Πύργο και την Καλιακούδα. Στον Προφήτη Ηλία, ο Αλέκος Τσιβηλίκας και ο Γιώργος Κοντοθανάσης βρήκαν δύο Ιταλούς φαντάρους που κρύβονταν και τους έπιασαν αιχμάλωτους. Τους έβγαλαν τα χοντρά στρατιωτικά ρούχα που φορούσαν και τους έντυσαν με κάπι κουρέλια, απλώς για να καλύψουν τη γύμνια τους. Στη συνέχεια τους ανέβασαν στον Πύργο για να τους παραδώσουν στους ανωτέρους τους.

Στον Πύργο βρήκανε τον πατέρα μου, Θεόδωρο Κων Ζηνέλη (μεγαλοχωρίτης με καταγωγή από την Καστανιά), που ήταν γραμματέας της Εθνικής Αντίστασης. Οι Ιταλοί έτρεμαν από φόβο, αλλά περισσότερο από το κρύο. Το είδε ο πατέρας μου και είπε στον Τσιβηλικά και τον Κοντοθανάση: "Δώστε τους τα ρούχα! είναι φαντάροι! έχουμε και εμείς αδέρφια και παιδιά που πολεμάνε, θέλετε να πάθουν και αυτοί το ίδιο"; Ανένδοτοι και οι δύο τους, αρνιούνταν να ξαναδώσουν στους Ιταλούς τόσο καλά ρούχα, ήταν κατοχή και έλειπαν από όλους. Τότε ο πατέρας μου αναγκάστηκε να τους πει: "δώστε τα ρούχα γιατί θα καλέσω το συμβούλιο και θα βρείτε το μπελά σας!". Έτσι αυτοί έδωσαν τα ρούχα στους Ιταλούς, ζεστάθηκε το κορμάκι τους και γλύτωσαν από βέβαιο θάνατο από το κρύο, αφού εκεί πάνω φοράς πάντα μάλλινα, πολύ περισσότερο όταν κοιμάσαι τα βράδια στην ύπαιθρο.

Από εκεί, τους δύο Ιταλούς τους πήρε στην δούλεψή του ο Θεοδόσης Μαργαριτόπουλος που ήταν πρόεδρος του Μεγάλου χωριού και είχε ζώα, νομίζω γελάδια στο καλανόρεμα. Στο χωριό τον έναν Ιταλό τον φώναζαν Βαγγέλη, ποιος του έδωσε το όνομα δεν γνωρίζω. Αργότερα οι Ιταλοί έφυγαν από το χωριό προς άγνωστη κατεύθυνση και μάλλον προς την πατρίδα τους.

Πέρασαν τα χρόνια και ο πατέρας μου και εγώ φύγαμε για την Αυστραλία και φτάσαμε στη Μελβούρνη στις 31 Ιανουαρίου του 1965, εκεί ήταν και τα τέσσερα μεγαλύτερα παιδιά της οικογένειάς, ο Πάνος, η Γκόλφω, η Αθανασία και ο Σπύρος.

Στις αρχές Φεβρουαρίου, τα αγόρια πήραν τον πατέρα μας στο εργοστάσιο που δούλευαν. Στις έντεκα που σταμάτησαν οι εργαζόμενοι για το κολασιό, τα αδέρφια μας είπαν στον πατέρα μας να πάνε και αυτοί να φάνε. Κάποια στιγμή ο Σπύρος είδε τον πατέρα μας να μένει πίσω και του φώναξε: "από εδώ πατέρα", συγχρόνως ακούστηκε και μια άλλη φωνή να λέει: "Είναι και δικός μου πατέρας!". Ο πατέρας μου γύρισε προς την άλλη φωνή και φώναξε: "Βαγγέλη παιδί μου!". Αστραπιαία ο πατέρας μας και ο Βαγγέλης αγκαλιάστηκαν και συγχρόνως έκλαιγαν και γέλαγαν. Τα αδέρφια μου παγωμένα αναρωτιούνταν, αυτός που λέει ότι τον λένε Βαγγέλη και τραγουδάει και αντάρτικα τραγούδια, τον ξέρουμε χρόνια και είναι Ιταλός, ο πατέρας μας που τώρα ήρθε από την Ελλάδα, πού τον γνωρίζει; Να έχει εξώγαμο ο πατέρας μας και να μην το γνωρίζουμε;

Κάποια στιγμή ο πατέρας μου και ο Βαγγέλης σταμάτησαν τις αγκαλιές και κάθισαν όλοι μαζί, τότε ο Ιταλός εξομολογήθηκε στα αδέρφια μου πως χρωστάει τη ζωή του στον πατέρα μας και τον νιώθει σαν πραγματικό του πατέρα, έτσι πήγε και η ψυχή του Πάνου και του Σπύρου στη θέση της. Αργότερα ο Βαγγέλης μάς εξομολογήθηκε πως πήγε και στο "ελληνικό αντάρτικο", όπου έμαθε και τα "αντάρτικα τραγούδια".

Κάποια στιγμή ο Βαγγέλης έφερε στον πατέρα μου ένα ωραίο διακοσάρι βαρέλι και φτιάχναμε κρασί. Όταν έφυγε ο πατέρας από την Αυστραλία, έκανε το βαρέλι "δούγιες" για να το φέρει στο χωριό και έβασε σε αυτό κρασί μέχρι τα βαθιά του γεράματα. Το όνομα του βαρελιού ήταν "Βαγγέλης".

Στην Αυστραλία όλοι μαζί ψήναμε και τα τσίπουρα των σταφυλιών σε καζάνι. Σε αυτή τη διαδικασία βοηθούσε και ο ανιψιός του πατέρα μας και δικός μας ξάδελφος, Κώστας Δημητρίου Ζηνέλης, που έφυγε από τη ζωή στα ενενήντα του, στις 26-3-2024, στη μακρινή Αυστραλία. Ας είναι ελαφρύ το χώμα του τόπου που τον σκέπασε. Πάντως, αυτός ο τόπος φιλοξένησε τις γιορτές μας, τις χαρές μας, τις λύπες μας, τις αναμνήσεις μας και τις συνήθειες της παιριδας μας.

Εγώ ακόμα και σήμερα φέρνω στον νου μου αυτή την ιστορία και προπαντός την ψυχρολουσία των αδελφών μου, με το "εξώγαμο" του πατέρα μου. Είδα ότι στη ζωή μόνο βουνό με βουνό δεν σμίγει και έτσι αποφάσισα να γράψω αυτή την ιστορία στην "Φωνή του Μεγάλου Χωριού".

Αυστραλία, Απρίλιος 1965: Σπάμε τα σταφύλια με τα χέρια, για να φτιάξουμε κρασί, που θα μπει στο βαρέλι του Βαγγέλη.

Διακρίνουμε από αριστερά: Μαρία Θ. Ζηνέλη, Θεόδωρος Κ. Ζηνέλης, Δήμητρα Κ. Πριτσιόλα, Έλλη Π. Ζηνέλη.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Τουρνουά Τάβλι. Απονομή κυπέλου στον Φίλιππο Καλλιάνη από τον Αντιπεριφερειάρχη Άρη Τασιό.

Karpenissi Trail

**25η Μαρτίου
Κατάθεση στεφάνου**

Από τη γενιά της Κατοχής και της Αντίστασης δεν έμεινε σχεδόν κανείς. Έμειναν όμως οι αξίες που οι άνθρωποι αυτοί μας παρέδωσαν. Μας έμαθαν να αγαπάμε τους μικρούς τόπους όπου γεννήθηκαν, μας δίδαξαν σεβασμό και κυρίως να κοιτάμε τον ορίζοντα.

Εισ μνήμην των πεσότων σε εθνικούς αγώνες, κατάθεση στεφάνου εκ μέρους του ΔΣ του Συλλόγου Μεγαλοχωριτών "Η Αγία Παρασκευή" από τον Δημήτρη Βονόρτια, στο "Ηρώον" του Μ. Χωριού.

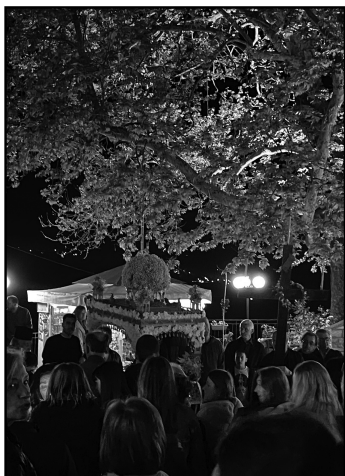

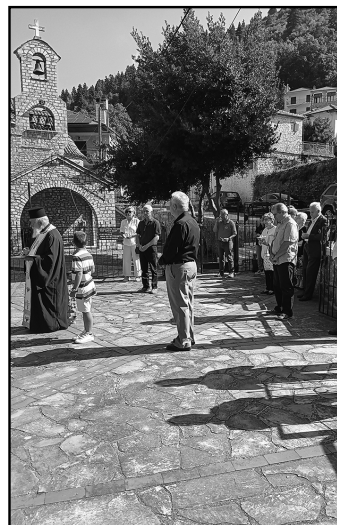
Γενική Συνέλευση

Κοπή πίτας

Πάσχα στο χωριό. Περιφορά Επιταφίου.

**Μνημόσυνο Εθνομαρτύρων
και αποβιωσάντων
Μεγαλοχωριτών.**

Παιχνίδια για παιδιά στην αυλή του Μουσείου.

Γιατί πεθαίνουν τα πλατάνια στην Ελλάδα;

Του Κ. Ντάλλα

Τα πλατάνια στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν μια σοβαρή απειλή από μια μολυσματική ασθένεια, γνωστή ως ασθένεια του μεταχρωματικού έλκους του πλατάνου, που προκαλείται από τον μύκητα *Ceratocystis platani*. Αυτή η ασθένεια είναι ύπουλη και καταστροφική, καθώς επιτίθεται στις ρίζες, τον κορμό και τα κλαδιά των δέντρων, προκαλώντας τη νέκρωσή τους και τελικά τον θάνατο των αιωνόβιων αυτών φυτών. Η μετάδοση της ασθένειας γίνεται με εξαιρετική ευκολία και δυστυχώς, μόλις ένας πλάτανος προσβληθεί, δεν υπάρχει γνωστή θεραπεία που να μπορεί να τον σώσει.

Η εξάπλωση της ασθένειας στην Ελλάδα έχει προκαλέσει εκτεταμένες καταστροφές, με χιλιάδες πλατάνια να έχουν χαθεί κατά μήκος ποταμών και χειμάρρων, αλλοιώνοντας τοπία που έχουν μεγάλη οικολογική και πολιτισμική σημασία (Σπερχειός, Τέμπη, Αχέρωντας, Λούρος κλπ). Πολλά από αυτά τα δέντρα έχουν χαρακτηριστεί ως φυσικά διατηρητέα μνημεία και η καταστροφή τους συνιστά μια σημαντική απώλεια για την κληρονομιά της χώρας.

Η πρώτη εντοπισμένη εμφάνιση του μύκητα στην Ελλάδα ήταν το 2003 στη Μεσοβία, από το Εργαστήριο Δασικής Παθολογίας του Ινστιτούτου Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων. Δυστυχώς όμως δεν ελήφθησαν μέτρα άμεσα και δεν υπήρξαν χρηματοδοτήσεις από το Δημόσιο. Παρά τις εκ των υστέρων προσπάθειες, η ασθένεια συνεχίζει να εξαπλώνεται, απαιτώντας συντονισμένες και αποτελεσματικές ενέργειες για την προστασία των πλατανιών.

Τα συμπτώματα της ασθένειας είναι πιο εμφανή κατά την άνοιξη και το καλοκαίρι, όταν τα δέντρα έχουν φύλλωμα. Στα αρχικά στάδια, τα προσβεβλημένα δέντρα εμφανίζουν αραιό και μικρό φύλλωμα, το οποίο μπορεί να κτρινίζει ή να είναι πολύ ανοιχτό πράσινο. Η προσβολή συνήθως ξεκινά από ένα κλαδί και εξαπλώνεται σταδιακά σε όλο το δέντρο, προκαλώντας σοβαρή νέκρωση και τελικά τον θάνατο του δέντρου. Η καταστροφή αυτή δεν επηρεάζει μόνο την αισθητική και την οικολογική αξία των περιοχών, αλλά και την βιοποικιλότητα, καθώς τα πλατάνια αποτελούν σημαντικό μέρος των τοπικών οικοσυστημάτων.

Η αντιμετώπιση της ασθένειας απαιτεί ένα πολυεπίπεδο πρόγραμμα που περιλαμβάνει την έγκαιρη διάγνωση, την απομόνωση των προσβεβλημένων δέντρων, την εφαρμογή μέτρων πρόληψης για την αποφυγή περαιτέρω μετάδοσης και την ενημέρωση του κοινού. Επιπλέον, η έρευνα για την ανάπτυξη ανθεκτικών ποικιλιών και η αναζήτηση πιθανών θεραπειών είναι κρίσιμης σημασίας. Η συνεργασία μεταξύ των δασικών υπηρεσιών, των ερευνητικών ιδρυμάτων, των τοπικών αρχών και των πολιτών, είναι απαραίτητη για την επιτυχή αντιμετώπιση αυτής της οικολογικής κρίσης.

Αν η κατάσταση συνεχιστεί ως έχει, ο πλάτανος θα γίνει είδος υπό εξαφάνιση και η οικολογική καταστροφή που συντελείται θα είναι μη αναστρέψιμη.

Πηγές: Ινστιτούτο Μεσογειακών & Δασικών Οικοσυστημάτων (fria.gr)

lifo.gr, Huffingtonpost.gr, ethnos.gr, agrotypos.gr

Αγροτ. Συν/σμός Ένωση Αγρινίου (e-ea.gr)

Έμφυλη βία - βία κατά των γυναικών: Ένα επίμονο φαινόμενο

Δρ. Αναστασία Χαλκιά, Επιστημονική Συνεργάτιδα στην
Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, και ειδικότερα από την πανδημία έως σήμερα, μιλάμε όλο και πιο συχνά για την έμφυλη βία και τη βία κατά των γυναικών. Σημαντικό ρόλο σε αυτό έχει παίξει το κίνημα #metoo, το οποίο εμφανίστηκε και στην Ελλάδα τον χειμώνα του 2021, μετά τη δημοσιοποίηση της καταγγελίας της Σοφίας Μπεκατώρου για τη σεξουαλική επίθεση που είχε δεχτεί σε νεαρή ηλικία από παράγοντα της Ελληνικής Ομοσπονδίας Ιστιοπλοΐας. Το κίνημα στάθηκε αφορμή κι άλλες γυναίκες να προβούν σε καταγγελίες για τη βία που υπέστησαν από άνδρες σε επαγγελματικούς χώρους, όπως ο αθλητικός και ο καλλιτεχνικός. Πριν από αυτό όμως, το 2019 το πανελλήνιο συντάραξε η ανθρωποκτονία της Ελένης Τοπαλούδη, η οποία συνέβαλε στην ανάδειξη του όρου “γυναικοκτονία” στην ελληνική κοινωνία. Από τότε έως σήμερα, παρατηρείται αυξημένο ενδιαφέρον γι’ αυτά τα θέματα, συνοδευόμενο δυστυχώς από επίσης αυξημένα περιστατικά βίας κατά των γυναικών.

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, η βία κατά των γυναικών συνιστά παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μορφή διάκρισης κατά γυναικών. Συμπεριλαμβάνει όλες τις πράξεις βίας που συνδέονται με το φύλο και οι οποίες προκαλούν ή ενδέχεται να προκαλέσουν σε γυναίκες σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική, οικονομική βλάβη ή οδύνη, αλλά και απειλές για τέτοιες πράξεις, τον εξαναγκασμό ή την αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας, είτε αυτές οι βίαιες πράξεις ασκούνται στο πλαίσιο της δημόσιας είτε στο πλαίσιο της ιδιωτικής ζωής. Οι μορφές και οι εκδηλώσεις βίας κατά γυναικών διαμορφώνονται από κοινωνικούς και πολιτισμικούς κανόνες και από τη δυναμική κάθε κοινωνικού, οικονομικού και πολιτικού συστήματος. Παράγοντες, όπως η φυλετική ή εθνική καταγωγή της γυναίκας, η κάστα, η τάξη, το καθεστώς της μετανάστριας ή της προσφύγισας, η ηλικία, η θρησκεία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η οικογενειακή κατάσταση, η αναπηρία ή το αν είναι φορέας του ιού HIV, επηρεάζουν τις μορφές βίας που μπορεί να υποστεί και τον τρόπο που θα τη βιώσει. Σε γενικές γραμμές, οι ορισμοί και οι περιγραφές της βίας κατά γυναικών υπογραμμίζουν ότι αυτό το είδος βίας συνδέεται με το φύλο. Ως εκ τούτου, οι έννοιες της “βίας κατά γυναικών” και της “έμφυλης βίας” χρησιμοποιούνται συχνά ως συνώνυμες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η έκφραση “κατά (των) γυναικών” χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό του φύλου των θυμάτων. Άλλες έννοιες, όπως “βία ανδρών κατά γυναικών”, προσδιορίζουν τόσο το φύλο του δράστη όσο και του θύματος, προκειμένου να αποφευχθεί η ουδετερότητα ως προς το φύλο.

Στην Ελλάδα σήμερα δεν μπορούμε να πούμε με σιγουριά ότι πράγματι έχουν αυξηθεί τα περιστατικά έμφυλης βίας, αυτό που έχει αυξηθεί είναι η αναφορά των περιστατικών και η ευαισθητοποίηση των περισσότερων απέναντι στα περιστατικά αυτά. Σε κάθε περίπτωση, δεν γνωρίζουμε παρά μόνο την κορυφή του παγόβουνου, καθώς τα περισ-

οότερα περιστατικά έμφυλης βίας παραμένουν αφανή και περικλείστη εντός της οικίας των θυμάτων.

Από την άλλη πλευρά είναι προφανές, λαμβάνοντας υπόψη τις πρόσφατες περιπτώσεις γυναικοκτονίας στην Ελλάδα με εμβληματική αυτήν που τελέστηκε έξω από Αστυνομικό Τμήμα, ότι το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο, παρ' όλες τις προσπάθειες που έχουν γίνει, δεν είναι επαρκές για να προστατεύσει τα θύματα. Εδώ λοιπόν έρχεται το κρίσιμο ερώτημα: τι πρέπει να γίνει; Πέρα από τη λήψη σημαντικών μέτρων, όπως η επέκταση του δικτύου δομών για γυναίκες - θύματα βίας (Συμβουλευτικά Κέντρα και Ξενώνες Κακοποιημένων Γυναϊκών) και η διασύνδεση των συναρμόδιων υπηρεσιών, αναγκαία είναι η αξιολόγηση κινδύνου. Οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου τα τελευταία χρόνια αναφέρονται όλο και συχνότερα στην εκτίμηση του άμεσου και πραγματικού κινδύνου για τη ζωή του θύματος που οφείλουν να κάνουν οι Αρχές. Ειδικά στην περίπτωση της γυναικοκτονίας έξω από Αστυνομικό Τμήμα φάνηκε, με βάση όσα ήρθαν στο φως της δημοσιότητας, ότι ουδέποτε διενεργήθηκε αξιολόγηση του κινδύνου.

Παρ' όλα αυτά η απεύθυνση στις Αρχές και στους εξειδικευμένους φορείς παραμένει σημαντικό εργαλείο για την πρόληψη της βίας και της κλιμάκωσής της αλλά και την προστασία των θυμάτων.

Ακολουθούν χρήσιμοι σύνδεσμοι που πρέπει να έχουμε υπόψη και πιθανώς να βοηθήσουν εμάς και τους οικείους μας σε περίπτωση που χρειαστεί:

- Οδηγός τσίπης για την Έμφυλη Βία: <https://isotita.gr/gbv-guidelines/>
- Πώς αναγνωρίζεις τη βία: <https://womensos.gr/pos-anagnorizeis-ti-via/>
- Πού μπορείς να απευθυνθείς:
- Τηλεφωνική γραμμή SOS 15900 ή email στο: sos15900@isotita.gr
- Συμβουλευτικά Κέντρα για τη βία κατά των γυναικών: <https://isotita.gr/emfyli-via/>
- Γνώρισε τα δικαιώματά σου ως θύμα εγκλήματος: <https://www.infovictims.gr/gr/home>
- Συμβουλευτείτε τη σχετική ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας: <https://www.astynomia.gr/odigos-tou-politi/chrisimes-symvoules/endooikogeneiaki-via/>

Υπενθύμιση

Ως γνωστόν, η ετήσια συνδρομή όλων των μελών μας (εντός και εκτός Ελλάδος) αποτελεί το κυριότερο έσοδο του Συλλόγου μας.

Η έγκαιρη καταβολή - αποστολή της συνδρομής απ' όλους μας συμβάλλει σημαντικά στις πάσης φύσεως οικονομικές υποχρεώσεις του Συλλόγου.

Για τους παραπάνω λόγους, παρακαλούμε όλους όσους έχουν εκκρεμότητες συνδρομών, να μην αμελήσουν να τις τακτοποιήσουν σύντομα, ώστε να βοηθήσουν ταμειακά τον Σύλλογο.

Ευχαριστούμε.

Μερικά από όσα έγραφε η "ΦΩΝΗ" πριν εξήντα χρόνια

Το 1964 ήταν και αυτό μία από τις πιο παραγωγικές χρονιές του Συνδέσμου. Ήταν μια χρονιά μέσα στην οποία είχαμε και δύο εκδόσεις της "ΦΩΝΗΣ", η πρώτη για τα δύο πρώτα τρίμηνα του έτους και η δεύτερη για τα δύο επόμενα.

Το πρώτο θέμα στο τεύχος Α' και Β' τρίμηνο έχει τίτλο "ΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ" και αναφέρεται στις αρχαιρεσίες του Συνδέσμου, που έγιναν στις 10 Ιουνίου 1964. Στις 15 Ιουνίου, στην πρώτη συνεδρίαση του νεοεκλεγέντος Συμβουλίου εκλέχτηκαν τα μέλη του προεδρείου. Πρόεδρος ο Δ. Κοντομέρκος, Αντιπρόεδρος ο Ν. Φλώρος, Γ. Γραμματέας ο Γ. Δανίλης, Ταμίας ο Κ. Σιαμανής, με μέλη τους: Κ. Βαστάκη, Α. Χασκόπουλο και Α. Μπούρλο.

Στο δεύτερο θέμα με τίτλο: "ΟΙ ΑΓΙΟΡΕΙΤΑΙ ΝΕΟΜΑΡΤΥΤΕΣ ΕΞ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ", που είναι συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος, ο Πρεσβύτερος Κ. Βαστάκης γράφει για τον Οσιομάρτυρα Άγιο Ρωμανό, με καταγωγή από την Αντράνοβα (Ασπρόπυργο), τον Οσιομάρτυρα Άγιο Γεράσιμο και τον Όσιο Ακάκιο τον νέο, τον Καυσοκαλυβίτη, με καταγωγή από το χωριό Γόλιτza. Στη συνέχεια και με τίτλο "ΜΗ ΑΓΙΟΡΕΙΤΑΙ ΕΥΡΥΤΑΝΕΣ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ", αναφέρεται στους Νεομάρτυρες Άγιο Σεραφείμ, από τη Μπεζούλα Αγράφων τον Άγιο Μιχαήλ από τη Γρανίτσα.

Από τη στήλη "ΑΠΟ ΟΛΑ ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ", με ειδήσεις από τον Σύνδεσμο και το Χωριό, ξεχωρίζουν:

"Ο αξιότιμος συμπολίτης μας και τακτικόν μέλος του Συνδέσμου κ. Ανδρ. Πουρνάρας, δι' επιστολής του, ανήγγειλεν ότι, μέσω του Συνδέσμου, από του τρέχοντος σχολικού έτους 1963- 1964 και εφ' εξής, θα χορηγή χρηματικόν βραβείον εκ δραχμών 500, εις τον κατ' έτος πρωτεύοντα μαθητήν της ΣΤ' τάξεως Δημοτικού Σχολείου μας, ως και έτερον ισοόποσον βραβείον εκ μέρους της συζύγου αυτού κ. Λέλας Ανδρ. Πουρνάρα εις την κατ' έτος πρωτεύουσαν τελειόφοιτον μαθήτριαν της Οικοκυρικής Σχολής μας."

"Η ερίτιμος κ. Ελισάβετ Ν. Δανιλιδίου, το γένος Α. Χ. Μεσίρη, εδώρισεν εις τον Σύνδεσμον ένα κήπον ευρισκόμενον πλησίον της Εκκλησίας του Αγίου Γερασίμου, ίνα χρησιμεύση διά την εκ του δημοσίου δρόμου προσπέλασιν προς την μεσημβρινήν είσοδον της Εκκλησίας".

"Εγκρίθηκε από το Υπουργείο Γεωργίας - Γ.Γ. Δασών, πίστωση 230.000 δραχμών για την διάνοιξη του δασικού δρόμου προς την "Παναγιά". Κατόπιν μελέτης προκρίθηκε η διάνοιξη του δρόμου να ακολουθήσει την γραμμή Άγιος Αθανάσιος - Βερβιό - Κούππας - Παναγιά, αντί της γραμμής Σουβλερή- Λόφος Προφήτη Ηλία- Παναγιά."

"Ετέθη ο θεμέλιος λίθος δια την ανέγερσιν του Μικρού Χωριού, την Κυριακήν 31 Μαΐου ε.ε. Η κλήρωσις των οικοπέδων εις τους πληγέντας εγένετο υπό του κ. Προέδρου Πρωτοδικών εις την αίθουσαν του Δημ. Σχολείου Μεγάλου Χωριού. Μετά ταύτα παρειτέθη γέυμα υπό του Κοινοτικού Συμβουλίου Μικρού Χωριού, εις την αίθουσαν εστιατορίου του Τουριστικού Ξενοδοχείου Μεγάλου Χωριού, εις το οποίον παρεκάθησαν όλοι οι επίσημοι."

Το τεύχος τελειώνει με τη στήλη "ΤΣΑΚΙΖΟΝΤΑΣ ΚΑΡΥΔΙΑ ΚΑΙ ΠΑΣΑΤΕΜΠΟ ΤΑ ΛΕΜΕ ΟΠΩΣ ΜΑΣ ΤΑ ΛΕΝΕ, ΟΡΘΑ ΚΟΦΤΑ - ΧΩΡΙΣ ΚΑΥΤΑ".

Η στήλη ασχολείται με την διένεξη του Συνδέσμου με την Κοινότητα, που προήλθε ύστερα από σχόλιο που δημοσιεύτηκε στη "ΦΩΝΗ" και στο οποίο ο Σύνδεσμος εξέφραζε την απογοήτευσή του για το ότι η Κοινότητα δεν τον βοήθησε ούτε κατ' ελάχιστο και με κανέναν τρόπο, στο κτίσιμο του Ναού του Αγίου Γερασίμου.

Το δεύτερο τεύχος της "ΦΩΝΗΣ", που εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 1964, έχει ως πρώτο θέμα, "Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ ΕΓΚΑΤΕΣΤΑΘΗ ΕΙΣ ΤΟ ΟΡΙΣΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ" και αναφέρει: "Ο Σύνδεσμος είναι αληθώς ευτυχής, διότι η θεία Πρόνοια του επιφύλαξε την αγαθήν τύχην και απέκτησεν το γνωστόν οίκημα, ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΝ ΣΤΕΓΗΝ, εις την οποίαν από του έτους 1960 στεγάζεται δωρεάν και λειτουργεί ευδοκίμως η Οικοκυρική Σχολή του Χωριού μας. Είναι δε μεγαλύτερον το ευτύχημα, διότι εντός του οικήματος αυτού, εις μεγάλην ισόγειον αίθουσαν με ιδιαίτεράν είσοδον, μεταφέρθη από 1ης παρελθόντος μηνός Οκτωβρίου και η Λαϊκή Βιβλιοθήκη του Χωριού μας... Εις την νέαν ταύτην αίθουσαν εδόθη το όνομα "ΑΙΘΟΥΣΑ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑ ΠΡΩΘΙΕΡΕΩΣ" προς τιμήν του αιμνήστου ομωνύμου Μεγαλοχωρίτου ιερέως, του οποίου τα τέκνα Ανδρέας, Δημήτριος, Γεώργιος και Ευσταθία, εις μνήμην του πατρός των, εδώρισαν εις τον Σύνδεσμον το οικόπεδον επί του οποίου προσετέθη η νέα δώροφος πτέρυξ της "Πνευματικής Στέγης Μεγάλου Χωριού".

Δεύτερο θέμα με τον τίτλο "ΕΟΡΤΑΙ ΔΑΣΟΥΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ", ήταν οι εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν στο Καρπενήσι την 22α και 23η Αυγούστου "υπό της Νομαρχιακής Επιτροπής Κοινοτικής Αναπτύξεως του Νομού Ευρυτανίας και της εν Αθήναις Πανευρυτανικής Ενώσεως, τη συνεργασία του Υπουργείου Γεωργίας, του Βασιλικού Εθνικού Ιδρύματος και του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού". Ακολουθεί απόσπασμα από την ομιλία του Προέδρου της Πανευρυτανικής στα εγκαίνια των εορτών και γίνεται αναφορά στην επίσκεψη του Υπουργού Προεδρίας Κυβερνήσεως, κ. Δημ. Παπασιπύρου επί τη ευκαιρία των Εορτών Δάσους Ευρυτανίας. Το απόσπασμα καταλήγει με την "ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΑΙ ΔΕΛΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ":

"Τα βραβεία απενεμήθησαν βάσει εγγράφων γνωματεύσεων των οικίων Διευθύνσεων του Δημοτικού Σχολείου και της Οικοκυρικής Σχολής μας, διά των οποίων εβεβαιώθη ότι διακρίθησαν επί χρησιμότητι νθών, επιμελεία κ.λ. Διά μεν το του κ. Ανδρέου Ι. Πουρνάρα ο πρωτεύσας της 6ης τάξεως μαθητής Κωνσταντίνος Δ. Καραμέτας, εκ Μεγάλου Χωριού Ευρυτανίας, διά δε το της κ. Δέλας Ανδρ. Πουρνάρα η πρωτεύσασα τελειόφοιτος μαθήτρια Ελένη Σιούριου, εκ του χωριού Επισκοπή Ευρυτανίας".

Ακολουθεί η στήλη "ΕΚΚΛΗΣΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΕΓΕΡΣΕΩΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΟΣΙΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΟΥ". Αφού πρώτα γίνεται αναφορά στη μέχρι τώρα πορεία της ανεγέρσεως του Ναού, καλούνται οι μεγαλοχωρίτες να συνεισφέρουν και για τον εσωτερικό του διάκοσμο.

Η στήλη "ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ" μας μεταφέρει τα νέα του Χωριού.

- Εν τω τελειούσθαι τείνουν αι εργασίαι εγκαταστάσεως της Δ.Ε.Η. εις τον Γαύρον και εντός των προσεχών ημερών, ο συμπαθής εις όλους συνοικισμός του χωριού μας θα αποκτήση ηλεκτροφωτισμόν.

- Πραγματικήν λύπην ένοιωσαν όλοι οι κάτοικοι του χωριού μας διά την στέρπνιν των υπηρεσιών του αξιοαγαπήτου, ευγενεστάτου και υπερόχου επιστήμονος, ιατρού κ. Γ. Νικολοπούλου, αποχωρήσαντος του αγροτικού ιατρείου και αναχωρούντος διά Λονδίνον προς μετεκπαίδευσιν.

Μας παρηγορεί ωστόσο η άφιξη της συμπαθεστάτης δεσποινίδος ιατρού Δεσποίνης Χασεκίδου, ήτις παρά το ολίγον του χρονικού διαστήματος από της αφίξεώς της, ενεθουσίασε τους κατοίκους του χωριού και ενεψύχωσε αφάνταστα αυτούς, ως επίσης και διά το επιστημονικό ταλέντο της.

- Άρχισεν την παρελθούσαν εβδομάδα η διάνοιξις της Δασικής οδού, ήτις επί του παρόντος θα ενώση τον δημόσιον δρόμον από τον Άγιον Αθανάσιον, με την τοποθεσίαν Παναγιά.

- Κατά την αρξαμένην σχολικήν περίοδον το σχολείον του χωριού μας ευτύχησε, διά του διορισμού ως Διευθυντού του, του αρίστου δημοδιδασκάλου κ. Αντωνίου Σίμου.

- Ομοίως διά τον εθελουσίως αποχωρήσαντα και μετατεθέντα εις τα περίχωρα Αθηνών και επί επατείαν συνεχή διδάξαντα δημοδιδάσκαλον κ. Ευάγγελον Μακρήν στέλλομε τους χαιρετισμούς μας, βεβαιώνοντάς τον ότι τον θυμούμαστε πάντα.

- Εις τον τομέα της κοινωνικής αναπτύξεως έχομεν να αναφέρομεν ότι παρεχωρήθησαν τα χρειασθέντα υλικά διά την κατασκευήν της αιθούσης του εστιατορίου του μαθητικού συσσιτίου του Σχολείου του χωριού μας.

Ο Δάσκαλος Αριστείδης Α. Αναγνωστόπουλος, σε άρθρο του με τίτλο "ΤΙ ΕΓΙΝΕ ΚΑΙ ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΗ", αφού πρώτα κάνει έναν σύντομο απολογισμό των έργων που έγιναν στο χωριό μας, καταλήγει: "Υπολείπεται όμως εισέτι ένα σημαντικόν έργον να επιτελεσθή εις την Κοινότητα. Είναι απαραίτητον το Μεγάλο Χωριό να αποκτήση σχέδιον ρυμοτομίας και να γίνη εμπεριστατωμένη τοπογράφησις τούτου, διά να δυνηθή συντόμως να αποκτήση και εσωτερικήν δι' αυτοκινήτου συγκοινωνίαν. Προ 25 περίπου ετών επί του σημείου τούτου εγένετο σχετική μελέτη. Διακρίνονται ακόμη εντός του χωριού πολλά από τα σημεία της τοπογραφήσεως, δυστυχώς όμως η σημαντική εκείνη μελέτη με τα γεγονότα της κατοχής απωλέσθη. Είναι ως εκ τούτου ανάγκη ο κ. Πρόεδρος της Κοινότητος να επιληφθή του ζητήματος τούτου και να ενεργήση παρά τω κ. Νομάρχη να διατάξη την μηχανικήν υπηρεσίαν του Νομού ή να επικαλεσθή την υπηρεσίαν Υπουργείου Οικισμού να καταρτίση αυτή πλήρη μελέτην σχεδίου του χωριού μας η οποία να εκτυπωθή και να ευρίσκειται εις την Νομαρχίαν, την Μπχ. Υπηρεσίαν και εις το Γραφείον της Κοινότητος."

Στη στήλη με τίτλο "ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ" διαβάζομε:

- Η Κοινότης του Χωριού μας ηγόρασε το οικόπεδον αδελφών Κωνσταντίνου και Ιωάννου Σκοτίδα διά την επέκτασιν της κεντρικής πλατείας προς την ανατολικήν πλευράν, οριζόμενον γύρωθεν με κοινοικόν αύλακα, οικοδομήν Ν. Π. Αναγνωστοπούλου, κοινοικόν οδόν και οικοδομήν κ. Ν. Παΐδα.

- Πλησίον του τέρματος των λεωφορείων, η Κοινότης κατεσκεύασε συγχρονισμένα αφοδευτήρια.

- Επίσης πρόκειται να μεταφερθούν τα Κοινοτικά Σφαγεία εκ της πλησίον των πηγών Κεφαλοβρύσου θέσεως εις άλλον καταλληλότερον χώρον.

Η στήλη "ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ" μας πληροφορεί για τη διακοπή των ανασκαφών στο σημείο που ανακαλύφθηκε τελικά το ψηφιδωτό δάπεδο του Αγίου Λεωνίδα και την ανάδειξιν του νέου Κοινοτικού Συμβουλίου στις κοινοτικές εκλογές του 1964:

- Εις την αρχαία πόλη ΚΑΛΛΙΟΝ και τωρινήν Κοινότητα Κλαυσίου, έγιναν προ καιρού ανασκαφαί και ανευρέθησαν σημαντικά είδη -ψηφιδωτά κ.τ.λ.- μεγάλης αρχαιολογικής αξίας, αλλά διακόπησαν αι ανασκαφαί επι' αόριστον ελλείψει πιστώσεων.

• Κατά τις Κοινοτικές εκλογές 5 Ιουλίου ε.ε. εξελέγη το νέο Κοινοτικό Συμβούλιο εκ των Παύλου Ντούμα, ως προέδρου, Κων/νου Τριχιά Αντιπροέδρου, Ιωάννου Ελευθερίου, Ζαχαρία Καρίπη και Δημητρίου Καραμέτα ως μελών.

Ακολουθεί σχόλιο του Θανάση Μπούργλου με τίτλο "Ο ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ", που προτρέπει την Κοινότητα, τον Σύνδεσμο και τον καθένα ξεχωριστά, να αναδείξουν το χωριό και ως χειμερινό προορισμό.

Το προτελευταίο θέμα της "ΦΩΝΗΣ" έχει τίτλο "ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ" και αναφέρεται αφενός στην εκδρομή στην Πάρνηθα που διοργανώθηκε από τον Σύνδεσμο στις 15 Μαΐου 1955, δημοσιεύοντας και την ανάλογη φωτογραφία. Αφετέρου, δημοσιεύει προπολεμική φωτογραφία, στην οποία στα σκαλάκια του σχολείου φωτογραφίζονται οι μαθητές εκείνης της χρονιάς με τους δασκάλους τους, Ιωάννη Καρυσφύλλη και Αριστείδη Αναγνωστόπουλο.

Το τελευταίο θέμα έχει όπως πάντα τον τίτλο "ΤΣΑΚΙΖΟΝΤΑΣ ΚΑΡΥΔΙΑ ΚΑΙ ΠΑΣΑ-ΤΕΜΠΟ ΤΑ ΛΕΜΕ ΟΠΩΣ ΜΑΣ ΤΑ ΛΕΝΕ ΟΡΘΑ ΚΟΦΤΑ - ΧΩΡΙΣ ΚΑΥΓΑ" και αναφέρεται στα μειονεκτήματα που έχει ο υπό κατασκευή δασικός δρόμος "Άγιος Αθανάσιος - Παναγιά", σε αντίθεση με τα πλεονεκτήματα που θα είχε ο προτεινόμενος από τον Σύνδεσμο δρόμος, "Σουβλερή - Πλατανάκι - Στενό - Άθανος - Παναγιά". Επί πλέον διαμαρτύρεται και για τις κοπές δενδρυλλίων που έγιναν στον Άγιο Αθανάσιο, για να ανοίξει ο δρόμος.

ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙΤΕ ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ

Στις οκτώ αίθουσες του Μουσείου ζωντανεύει η παράδοση και απεικονίζεται η ζωή των κατοίκων του Ευρυτανικού χωριού από παλιά, με ενθυμήματα - αντικείμενα που είχαν την καλοσύνη να προσφέρουν Μεγαλοχωρίτες και φίλοι του χωριού. Σκοπός της ίδρυσής του είναι η διάσωση, η μελέτη, η έρευνα και η προβολή του ευρυτανικού χώρου. Αξίζει να το επισκεφθεί όποιος βρεθεί στο Καρπενήσι.

ΗΜΕΡΕΣ - ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Σάββατο - Κυριακή: 10.30 - 14.30

Αύγουστος: καθημερινά 10.30 - 14.30 και 18.00 - 20.00 (εκτός Πέμπτης)

Την περίοδο Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς από 24/12

έως 06/01: 10.30 - 14.30

Την περίοδο Πάσχα από Μ. Πέμπτη έως τρίτη ημέρα του Πάσχα: 10.30 - 14.30

Τηλέφωνα επικοινωνίας: 22370 41502 και 6909 161888

Ζακέτα να πάρεις....

Γράφει η Μαρία Τσουκαλά

Κάθε χρόνο, τη δεύτερη Κυριακή του Μαΐου γιορτάζουν οι Μπότερες. Είναι η γιορτή της Μπότερας ή αλλιώς Ημέρα της Μπότερας, είναι μία μέρα προς τιμήν της μπότερας, της μητρότητας.

Στην Ελλάδα η γιορτή της μπότερας ξεκίνησε το 1929 και συνδυάστηκε με την εορτή της Υπαπαντής στις 2 Φεβρουαρίου. Όμως από τη δεκαετία του 1960 μέχρι σήμερα ακολούθησε τη δυτική παράδοση, δηλαδή να γιορτάζεται τη δεύτερη Κυριακή του Μαΐου.

Μάνα, Μανούλα, Μπότερα, Μαμά... εννέα μήνες σε κουβαλούσε (με όποια δυσκολία), εννέα μήνες είχες τραφεί απ' το αίμα της, εννέα μήνες είχες αναπνεύσει απ' το οξυγόνο της. Στα πρώτα σου δάκρυα ήσουν μέσα στη ζεστή αγκαλιά της, στα πρώτα σου βήματα κρατήθηκαν απ' τα χεράκια της. Αν λείψει μόνο μία στιγμιά, γκρεμίζονται όλα γύρω σου. Μπορεί να πάρει τη θέση όλων αλλά τη δική της θέση κανείς. Δεν κοιμάται μέχρι να μπεις μέσα στο σπίτι, σου φτιάχνει μέσα σε λίγα λεπτά αρκετά φαγητά που σου αρέσουν. Πριν ολοκληρώσεις την ερώτησή σου, έχεις την απάντησή της. Ξέρει που είναι το καθετί μέσα στο σπίτι, σου μιλάει και ταυτόχρονα ακούει τι γίνεται γύρω της, θα κάνει οτιδήποτε προκειμένου να μην στερηθείς. Όσων χρόνων κι αν πας θα περιμένει μια αγκαλιά σου, ένα φιλή σου. Όσων χρόνων κι αν πας πάντα θα είσαι για αυτήν το ΜΙΚΡΟ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙ. Όσων χρόνων κι αν πας θ' ακουμπάς το κεφαλάκι σου στα γόνατά της να σου χαϊδεύει τα μαλλιά. Η ζεστή αγκαλιά της πάντα θα σε περιμένει, το φιλή της πάντα θα στο δίνει. Σε καταλαβαίνει απ' το τηλέφωνο, από μακριά εάν είσαι καλά ή όχι χωρίς να της πεις κάτι. Αν δεν απαντήσεις αμέσως στην πρώτη κλίση της, μέσα σε δευτερόλεπτα σ' έχει πάρει τηλέφωνο άλλες δέκα φορές.

ΠΑΝΤΑ άκουγες ή θα ακούς απ' το στόμα της: ζακέτα να πάρεις (κι αν έχει ζέστη έξω), πάρε με τηλέφωνο όταν φτάσεις, ξέχασες να πάρεις τηλέφωνο τη μανούλα (κι αν μιλήσατε πριν από μία ώρα), στα έλεγα εγώ, φάε όλο σου το φαγητό (κι αν έχεις χοριάσει), θα με πεθάνεις, όταν θα φύγω θα καταλάβεις την αξία μου, όταν θα φύγω θα λες "α ρε μάνα πόσο δίκιο είχες", όταν θα γίνεις γονιός τότε θα με καταλάβεις, να ακούς τη μανούλα, η μανούλα έχει πάντα δίκιο.

MANA, MANOYLA, MHTEPA, MAMA = αξία ανεκτίμητη και αναντικατάστατη

MANA, MANOYLA, MHTEPA, MAMA = απεριόριστη η αγάπη της, η επιμονή της, η υπομονή της, πάντα ανοιχτή η ζεστή αγκαλιά της και πάντα εκεί ΔΙΠΛΑ ΣΟΥ με κάθε τρόπο...

Χρόνια πολλά στις μάνες που κυοφορούν, γεννούν...

Χρόνια πολλά στις μάνες που υιοθετούν, μεγαλώνουν παιδιά άλλων...

Χρόνια πολλά σε μελλοντικές μανούλες που προσπαθούν να αποκτήσουν ένα μωρό...

Χρόνια πολλά στις μπότερες που ξενυχτάνε στην άκρη του κρεβατιού κάποιου νοσοκομείου, περιμένοντας ένα ευχάριστο νέο για την υγεία των παιδιών τους...

Χρόνια πολλά στις μητέρες εκεί ψηλά...

Χρόνια πολλά στις μανούλες που δεν θα ξανακούσουν τις λέξεις MANA, ΜΑΝΟΥΛΑ, ΜΗΤΕΡΑ, ΜΑΜΑ...

Χρόνια σας πολλά....

Όταν το αυτοάνοσο μας “χτυπά” την πόρτα...

Γράφει η Μαρία Τσουκαλά

Τα αυτοάνοσα νοσήματα είναι νοσήματα που εκδηλώνονται όταν ο οργανισμός κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες αναγνωρίζει τα δικά του κύτταρα ως “ξένα” και “εχθρικά” και επιτίθεται σε αυτά ώστε να τα καταστρέψει. Μπορεί να προσβάλουν σημαντικά όργανα του ανθρώπινου σώματος όπως καρδιά, νεφρούς, ήπαρ, δέρμα, νεύρα. Μέχρι σήμερα έχουν περιγραφεί πάνω από 150 διαφορετικά αυτοάνοσα νοσήματα.

Σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα στη σημερινή εποχή η συχνότητα εμφάνισής τους φαίνεται να αυξάνεται ραγδαία. Περίπου 5% του πληθυσμού πάσχει από κάποιο αυτοάνοσο νόσημα και το 80% αυτών είναι γυναίκες. Ένα στα τρία άτομα με αυτοάνοσο πάσχει από πολλαπλά αυτοάνοσα νοσήματα. Άτομα που έχουν κάποιον στην οικογένεια με αυτοάνοσο νόσημα, έχουν αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης αυτοάνοσου.

Τα αίτια των αυτοάνοσων νοσημάτων δεν έχουν ακόμα καλά τεκμηριωθεί αλλά η κληρονομική προδιάθεση, ο τρόπος ζωής και το έντονο στρες/άγχος είναι οι κύριοι παράγοντες για την εμφάνιση των αυτοάνοσων. Τα συμπτώματά τους: *έντονη κόπωση, χαμηλός πυρετός, γαστρεντερικές διαταραχές ή υπέρταση, πόνος/πρήξιμο στις αρθρώσεις, αναιμία, δερματικά εξανθήματα, βραδεία επούλωση πληγών, μυοδιάσματα και διαταραχές στην όραση, είναι κάποια από τα συνήθη συμπτώματα.* Το κάθε αυτοάνοσο νόσημα έχει τα δικά του συμπτώματα. Αυτά μπορεί να είναι σοβαρά σε μερικούς ανθρώπους και ήπια σε άλλους. Διάγνωση: γίνεται λεπτομερή λήψη ιστορικού, κλινική εξέταση του ασθενούς, εργαστηριακός έλεγχος, απεικονιστικός έλεγχος, βιοψία, ειδικές ανοσολογικές εξετάσεις. Αντιμετώπιση: Η φαρμακευτική αγωγή. Οι στόχοι της φαρμακευτικής θεραπείας είναι ο έλεγχος των συμπτωμάτων, η μείωση της έντασης της φλεγμονής και της βλάβης στα όργανα που μπορεί να έχουν πληγεί, η καταστολή του ανοσοποιητικού και η μείωση των υποτροπών.

Ορισμένα αυτοάνοσα νοσήματα είναι: Σκλήρυνση Κατά Πλάκας, Θυρεοειδίτιδα Χασιμότο, Ρευματοειδής Αρθρίτιδα, Συστηματικός Ερυθηματώδης Λύκος (ΣΕΛ), Ψωρίαση, Ψωριασική αρθρίτιδα, Ελκώδης Κολίτιδα, Νόσος του Crohn, Μυασθένεια, Αυτοάνοση Ηπατίτιδα, Σκληροδερμία, Κοιλιοκάκη, Γυροειδής Αλωπεκία, Σύνδρομο Sjogren, Λεύκη, Νόσος του Graves, Νόσος του Addison, Διαβήτης Τύπου 1, Ουδετεροπενία (χαμηλά λευκά αιμοσφαίρια - ουδετερόφιλα), Δερματομυοσίτιδα, Αγκυλοποιητική Σπονδυλαρθρίτιδα, Νόσος Αδαμαντιάδη - Behcet, Αντιφωσφολιπιδικό Σύνδρομο, Κακοήθης ή Μεγαλοβλαστική Αναιμία (νόσος του Μπίρμερ), Πρωτοπαθής Χολική Κίρρωση, Πέμφιγα.

ΑΓΑΠΑΜΕ, ΦΡΟΝΤΙΖΟΥΜΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΜΑΣ!!!

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

Γράφει η Μαίρη Καλλιάνη

Ευχαριστώ: Μια λέξη κλειδί, μια λέξη ευγνωμοσύνης που πρέπει να λέμε κάθε μέρα γιατί η ζωή δεν έχει δεδομένα.

Να είμαστε ευγνώμονες για τα μικρά, γιατί μέσα απ' αυτά, φτάνουμε στα μεγάλα.

Μεγάλα δεν σημαίνει απαραίτητα και ακριβά. Τα καλύτερα πράγματα στη ζωή είναι δωρεάν. Και πάνω απ' όλα η Ευτυχία και η Ανθρωπιά!!!

Γι' αυτό πρέπει να λέμε "ευχαριστώ" κάθε μέρα.

Από την ώρα που ξυπνάμε μέχρι την ώρα που πάμε να κοιμηθούμε, έχουμε στη διάθεσή μας μια χούφτα ώρες, οι οποίες κρύβουν μέσα τους άπειρους εμπειρικούς συνδυασμούς.

Να αξιοποιούμε σοφά αυτές τις ώρες. Αν τις αφήσουμε να περάσουν στο έτοιμο, κούφια και νεκρές, θα έχουμε θυσιάσει όλες εκείνες τις ευκαιρίες που θα μας επέτρεπαν να ζήσουμε τη ζωή και την εμπειρία που της αξίζει.

Η ζωή δεν σηκώνει αρνητισμό, θέλει θετικότητα. Κι αυτό, γιατί η τελευταία είναι το καύσιμο για να πάει κάποιος παρακάτω, να σπάσει την παράλυση που επιφέρει ο αρνητισμός και να αρχίζει να ζει, να μιλά, να γελά, να αστειεύεται, γιατί, αν δεν τα κάνει όλα αυτά, τότε ποιος ο λόγος της ύπαρξης του;

Πίσω στις ευλογίες. Να τις μετράμε καθημερινά, και με ευλάβεια. Μόνο έτσι θα συνειδητοποιήσουμε πως ήδη έχουμε ό,τι ακριβώς χρειαζόμαστε για να πάμε παρακάτω, να ταξιδέψουμε στους συναρπαστικούς αιθέρες της ζωής, πάντα ψηλά, πάντα μπροστά.

Αυτή είναι η ζωή. Και τη βιώνουμε καθημερινά, στιγμή προς στιγμή.

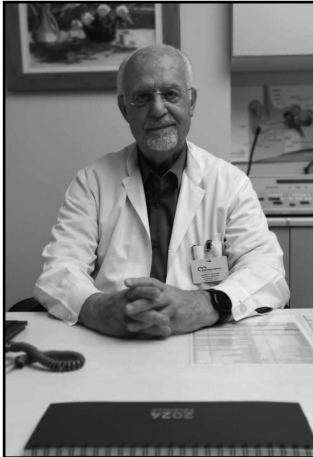

Προς τα μέλη και τους φίλους.

**Μην ξεχνάτε τις ημερομηνίες για τις συνεργασίες
ή τις ειδήσεις της "Φωνής" του Μεγάλου Χωριού.**

**Μέχρι 15 Μαΐου, το αργότερο
για την έκδοση του καλοκαιριού.**

Συνέντευξη ιατρού Νικολάου Α. Καρβέλη για το τεύχος της Φωνής Μεγάλου Χωριού Ιουνίου 2024

Κύριε Καρβέλη,

Σας ευχαριστούμε που δεχθήκατε να μας παραχωρήσετε αυτή τη συνέντευξη για το περιοδικό του χωριού μας και ελπίζουμε μαζί σας να γίνει η αρχή μιας σειράς συνεντεύξεων αγαπητών συγχωριανών και φίλων.

Πείτε μας λίγα λόγια για την πορεία σας, για να σας γνωρίσουν καλύτερα οι αναγνώστες μας.

Γεννήθηκα στο Μ. Χωριό Ευρυτανίας (12/10/1939), όπου και έμεινα μέχρι την Γ' Δημοτικού (1948). Λόγω Εμφυλίου περιπετειώδους αναχώρηση - απόδραση για Αθήνα. Μόνη εγκατάσταση, υπόλοιπο Δημοτικού, Γυμνάσιο, Πανεπιστήμιο (Ιατρική Σχολή Αθηνών). Στρατιωτική θητεία 24μηννη (Οπλίτης Ιατρός λόγω αμφισβητούμενης εθνοκοφροσύνης), αγροτικό Ιατρείο στη Φουρνά Ευρυτανίας (1967-1971) και στη συνέχεια ειδικευόμενος, ειδικευμένος και επιμελητής στην Ω.Ρ.Α. Κλινική του Νοσοκομείου ΝΕΕ Σταυρού. Μετεκπαίδευση στην Αγγλία και από 1/1/1983 Διευθυντής της Ω.Ρ.Α. Κλινικής του Ασκληπείου Βούλας για 20 χρόνια. Τώρα συνεχίζω στον Ιδιωτικό Τομέα ως Δ/ντης της Ω.Ρ.Α. Κλινικής του Mediterraneo Hospital στη Γλυφάδα.

Πολύ συνοπτική η περιγραφή σας.

Οικονομία χώρου και χρόνου. Άλλωστε έζησα, είδα, αντιμετώπισα πολλά και δύσκολα, όπως οι περισσότεροι της γενιάς μου. Τα αφήνω, όμως, αυτά για αυτοβιογραφικές καταγραφές.

Με ποια αφορμή στραφήκατε στην ιατρική και μάλιστα στην ειδικότητα του Ωτορινολαρυγγολόγου;

Προτίμηση στις χειρουργικές ειδικότητες, κάποιες συναισθηματικές αναδρομές (θάνατος αδελφής μου από αμυγδαλίτιδα σε ηλικία 14 ετών) και τέλος καλές συγκυρίες επαφής με την ειδικότητα κατά τη στρατιωτική μου θητεία.

Αγροτικό και στράτευση σε παραχώδεις περιόδους για τη χώρα, ποιες οι προτεραιότητες του γιατρού σε αυτές τις συνθήκες;

Οι προτεραιότητες καθορίζονται από τις ανάγκες ατόμων και κατοίκων της περιοχής που ασκεί ο ιατρός το λειτούργημά του, ανεξάρτητα συνθηκών. Σε ανώμαλες καταστάσεις δοκιμάζεται τόσο η σωματική και ψυχική αντοχή, όσο και η ευσυνειδησία, παρά τις όποιες πανταχόθεν πιέσεις. Προηγήθηκε η 24μηννη στρατιωτική θητεία (12/4/65 - 12/4/67) ως οπλίτης ιατρός (μη "αμιγώς εθνικόφρων", παρελθόν εμού και της οικογενείας μου) και η συνειδητή επιλογή της ιδιαίτερης πατρίδας μου. Φουρνά Ευρυτανίας για την υπηρεσία υπαίθρου (1967 - 1971) με πολλά και δύσκολα προβλήματα λειτουργίας

του υγειονομικού σταθμού. Τελικά με πολλή προσπάθεια όλα γίνονται. Η ιατρική υπερβαίνει και νοοτροπίες και ιδεοληψίες και αμφισβητήσεις. Μετράει το αποτέλεσμα.

Έχοντας εργαστεί στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ποιες ήταν οι προκλήσεις που κληθήκατε να αντιμετωπίσετε σε κάθε χώρο κατά την άσκηση των καθηκόντων σας;

Η υγεία είναι βασικό αγαθό και προνόμιο όλων των ατόμων, ανεξάρτητα χρώματος, φύλου, οικονομικής κατάστασης και προέλευσης. Είναι δημόσιο αγαθό. Ως τέτοιο καλύπτεται παντού από ανάλογα συστήματα. Η επικαιροποίησή τους και η σωστή συνεργασία με την ιδιωτική πρωτοβουλία δίνουν τα καλύτερα αποτελέσματα. Η βασική πρόκληση είναι μία και μόνη. Η φροντίδα για την καλή υγεία του ατόμου. Κορωνίδα της προσπάθειας είναι η Ιπποκρατική εντολή "Ωφελείν ή μη βλάπτειν".

Πρωτεύουσα ή Περιφέρεια, γιατί προτιμήσατε την Αθήνα; Τι θα συνιστούσατε σε έναν ανερχόμενο συνάδελφο της ειδικότητάς σας;

Η ιατρική ασκείται διαχρονικά όπου υπάρχουν άνθρωποι. Όσο πιο αποκεντρωμένα τόσο πιο δύσκολα. Η επιλογή ενέχει ατομικά και οικογενειακά κριτήρια. Ανεξάρτητα όμως της επιλογής του τόπου άσκησης πρέπει να προηγηθεί η άρτια εκπαίδευση και να ακολουθεί η δια βίου μάθηση. Για κάθε ιατρό, και εν προκειμένω για τη δική μου ειδικότητα του Ω.Ρ.Λ., τα παραπάνω είναι προαπαιτούμενα. Κάτι ακόμα, η ιατρική προϋποθέτει αγάπη και έγνοια για τον συνάνθρωπο. Χωρίς αυτά "ο βασιλιάς είναι γυμνός".

Μάχιμος μέχρι σήμερα, πώς και δεν στραφήκατε στην ακαδημαϊκή καριέρα;

Μάχιμος μέχρι τέλους. Ανάλογη ευκαιρία ακαδημαϊκής καριέρας απορρίφθηκε λόγω ιδιαίτερων οικογενειακών συνθηκών. Δεν διαφέρει όμως σε τίποτα η νοσοκομειακή καριέρα. "Δεν κάνουν τα ράσα τον παπά".

Σε ποιες ειδικότητες εστιάζονται οι μεγαλύτερες ελλείψεις στα δημόσια ή/και ιδιωτικά νοσοκομεία της χώρας; Γιατί οι νέοι γιατροί στρέφονται λιγότερο σε αυτές;

Υπάρχουν αρμόδια όργανα που καταγράφουν ελλείψεις και αιτίες και προφανώς προτείνουν λύσεις. Εκείνο, όμως, που θέλω να τονίσω στους νέους συναδέλφους είναι ότι η επιλογή της ειδικότητας πρέπει να σχετίζεται με την ιδιοσυγκρασία τους και τα δικά τους θέλω. Όχι με κριτήρια ιδιοτελή ή οικονομοκεντρικά. Από κει και πέρα η όλη φροντίδα είναι να γίνει άριστος στο είδος του. Διαφορετικά αποτυγχάνεις κι εκεί όπου υπάρχουν ελλείψεις.

Για το μεγαλύτερο μέρος της καριέρας σας περνούσατε το πρωί στο Νοσοκομείο, το απόγευμα στο ιατρείο, ενώ συχνά προέκυπταν έκτακτα περιστατικά εκτός ωραρίου και εφημερίες. Πώς διαχειρίζεται ένας γιατρός το βεβαρημένο αυτό ωράριο, για να αποδίδει στο 100% νοσικά και σωματικά;

Η ιατρική είναι πρώτα απ' όλα αποστολή. Βέβαια και επάγγελμα, αφού από αυτό ζει ο ίδιος ο ιατρός και η οικογένειά του. Η ιατρική δεν είναι η επιστήμη των πλουσίων αλλά της αγάπης για τον συνάνθρωπο. Ο αγώνας είναι για το "ευ ζειν". Η στήριξη και κατανόηση του οικογενειακού περιβάλλοντος για τις συνθήκες και το απρόβλεπτο ωράριο

εργασίας είναι το άπαν. Τα υπόλοιπα είναι ανθρωπίνως δυνατά. Τονίζω και πάλι, αρκεί να αγαπάς αυτό που κάνεις.

Οι διακοπές του γιατρού συνοδεύονται και με ένα βαλιτσάκι γεμάτο εργαλεία. Υπήρξε κάποιο ιατρικό περιστατικό που σας επηρέασε κατά τις διακοπές σας και με ποιο τρόπο;

Φιλικές οικογένειες ήθελαν να κάνουμε μαζί διακοπές, ιδιαίτερα αν επρόκειτο για νησιά. Οι λόγοι προφανείς. Και η ανάγκη να είμαι κατάλληλα προετοιμασμένος επίσης. Ένα περιστατικό που τα είχε όλα, δυσάρεστο στην αρχή, ευχάριστο στη συνέχεια. Οίτιλο (Τσίπα) και παρέα υπερδεκαμελής με κιθάρες και θαλάσσιο εξοπλισμό. Πρώτη μέρα και ο φίλος κατάπιε την οδοντοστοιχία του. Δύσπνοια, δυσκαταποσία και πανικός. Άμεση αναχώρηση ασθενούς και συνοδού για Αθήνα. Νοσοκομείο Ε.Ε. Σιαουρού (όπου και η εργασία μου), αφαίρεση οδοντοστοιχίας από τον οισοφάγο και επιστροφή κατευθείαν Οίτιλο. Πανηγυρική υποδοχή και πάρτι μέχρι πρωίας. Ο πρώην ασθενής διέπρεψε και ως κιθαρίστας. Στην Ίο για πολλά χρόνια πάμπολα περιστατικά. Ισχυρές φιλίες έκτοτε ανεπηρέαστες από τον χρόνο.

Ποιον θεωρείτε εφικτό στόχο θεϊκής αλλαγής στον ιατρικό χώρο στον τόπο καταγωγής σας;

Στελέχωση Νοσοκομείου με όλες τις ειδικότητες και το ανάλογο νοσηλευτικό προσωπικό.

Ποιον θεωρείτε εφικτό στόχο θεϊκής αλλαγής από την εκάστοτε κυβέρνηση της χώρας για τον κλάδο σας;

Η άρτια λειτουργία των κρατικών νοσοκομείων με κάλυψη των αναγκών σε προσωπικό και υλικοτεχνικό εξοπλισμό και η αγαστή συνεργασία με την ιδιωτική πρωτοβουλία.

Τι θα συμβουλευάτε έναν νέο Ωτορινολαρυγγολόγο, που ξεκινάει τώρα την επαγγελματική του καριέρα, σε σχέση με το επάγγελμα, αλλά και σε σχέση με τη ζωή του;

Ό, τι ήδη έχει ειπωθεί. Αγάπη για τον άνθρωπο, αφοσίωση στην επιστήμη, επάρκεια γνώσεων και δεξιοτήτων και βέβαια δια βίου ενημέρωση.

Ποια είναι η σχέση σας με τον Σύνδεσμο Μεγαλοχωριτών "Η Αγία Παρασκευή";

Ασχολούμαι από τα μαθητικά μου χρόνια. Πήγαινα με τον παππού και τον πατέρα μου, ο οποίος για ένα διάστημα μετείχε στο ΔΣ ως Ταμίας. Γνώρισα και συνεργάστηκα με όλα τα δραστήρια μέλη τα τελευταία 60 χρόνια και ήταν πολλά αυτά.

Περιγράψτε μας τα διοικητικά χρόνια στο Σύνδεσμο.

Εξέκλινσα ως Γενικός Γραμματέας επί προεδρίας του αειμνήστου Κ. Σιαμανή το 1981 και συνέχισα ως Πρόεδρος επί μία 12ετία. Όλα τα προηγούμενα χρόνια με τη συμμετοχή μου στα δρώμενα του Συνδέσμου είχα την ευκαιρία να επισημάνω ανάγκες, αδυναμίες και προτεραιότητες που έπρεπε να τακτοποιηθούν. Είχα την τύχη να πλαισιώνομαι

από λαμπρούς συνεργάτες εντός και εκτός Διοικητικού Συμβουλίου. Αυτό επέτρεψε να γίνουν αρκετά σημαντικά έργα και να καθιερωθούν καινούργιες δραστηριότητες (π.χ. Πολιτιστική Εβδομάδα, Γιορτή Καλιακούδας κ.ο.κ.). Για λεπτομέρειες σας παραπέμπω στη ΦΜΧ, τεύχος 119-120 (α-β τρίμηνο 2001), όπου όλα είναι συγκεντρωτικά καταγεγραμμένα.

Τα μετέπειτα χρόνια στο Σύνδεσμο;

Με ιδιαίτερη χαρά και ικανοποίηση διαπίστωσα την καθ' όλα δημιουργική συνέχεια επί προεδρίας του αιμνήστου συναδέλφου Τάσου Κ. Κοντομέρκου και της άξιας συνεχιστού Μάϊρης Φιλ. Καλλιάνη, ενώ με αξιόλογη παρουσία συνεχίζει να υπηρετεί και να προβάλλει το Σύνδεσμό μας το νυν Διοικητικό Συμβούλιο υπό την προεδρία του κ. Ανδρέα Α. Παΐδα.

Πώς βλέπετε το μέλλον για το Σύνδεσμο;

Ο Σύνδεσμος διαθέτει ένα επικαιροποιημένο Καταστατικό και, με σεβασμό στις διατάξεις και τους σκοπούς του, όλοι οι απανταχού Μεγαλοχωριίτες θα τον στηρίζουν και στο μέλλον, όπως διαχρονικά έπραξαν καθ' όλη την υπερεκατονταετή πορεία του.

Εξάλλου η επιτυχής μέχρι τούδε παρουσία στα πολιτιστικά δρώμενα του τόπου, ακτινοβολεί πολύ πέραν των ορίων του νομού μας.

Η αγαστή συνεργασία με τα αντίστοιχα Ευρυτανικά και όχι μόνο Σωματεία, τις Αρχές και τους Συλλόγους Μεγαλοχωριτών και Ευρυτάνων του εξωτερικού, είναι αναγκαία προϋπόθεση και καλή συνταγή για μια επιτυχημένη πορεία. Έχουμε έναν από τους μακροβιότερους συλλόγους και αυτό πρέπει να διατηρηθεί.

Λίγα λόγια για την Πνευματική Στέγη του Μεγάλου Χωριού.

Η ναυαρχίδα του Συνδέσμου είναι ασφαλώς η Πνευματική Στέγη στο Μεγάλο Χωριό, όπου στεγάζει α) το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο, β) τη Βιβλιοθήκη και γ) την αίθουσα πολλαπλών εκδηλώσεων. Όλες οι προσπάθειες των εκάστοτε ΔΣ, αλλά και η μέριμνα όλων των μελών πρέπει να είναι η διασφάλιση της άρτιας λειτουργίας και χρήσης καθώς και η καλή συντήρηση και προβολή της. Είναι δαπανηρή διαδικασία, αλλά ευτυχώς ο Σύνδεσμός μας, σε όλη τη μακρόχρονη πορεία του, είχε και έχει ευεργέτες που γενναιόδωρα συνέδραμαν και συνδράμουν το δύσκολο και πολυδιάστατο αυτό έργο. Αλλά και ο απλός οβολός του κάθε μέλους είναι πολύτιμη βοήθεια και ηθική στήριξη στην όλη προσπάθεια.

Λίγα λόγια για τη Φωνή του Μεγάλου Χωριού.

Αποτελεί πλέον φαινόμενο η μακροχρόνια και αδιάκοπη έκδοση της Φωνής. Είναι ό,τι πολυτιμότερο και επωφελές μπορεί να έχει ένα Σωματείο σαν το δικό μας. Διασφαλίζει την ιστορική μνήμη και τις παραδόσεις του τόπου μας, τα σχετικά με τους ανθρώπους του συμβάντα και την επικοινωνία μεταξύ των μονίμων κατοίκων και των απανταχού της γης Μεγαλοχωριτών. Παράλληλα προβάλλει τον Σύνδεσμο και το Μεγάλο Χωριό.

Ποια η γνώμη σας για το Νεκροταφείο του χωριού;

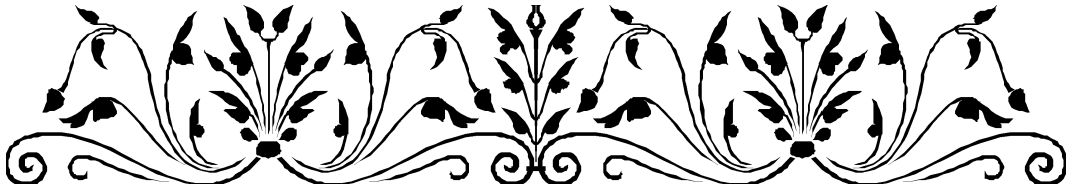
Ευαίσθητο και ταλαιπωρημένο ζήτημα. Επιτύχαμε την ευγενική και αφιλοκερδή παραχώρηση μιας μεγάλης έκτασης από τις οικογένειες Ζυγιάρη και Κοιρώνη, χάρη και στη διαμεσολάβηση του αείμνηστου Γιώργου Σταυράκη. Όμως, κάποιες στενές (ελπίζω πρόσκαιρες) αντιλήψεις εμποδίζουν ακόμα και σήμερα την αναγκαία επέκταση. Ευτυχώς, χάρη σε επιτυχημένους χειρισμούς επί προεδρίας της κας Μαίρης Καλλιάνη, επετεύχθη ανέγερση καλαίσθητων οστεοθυρίδων (αρχική δωρεά Νικ. - Γεωργίας - Μάρθας Μπακατσιά - ΗΠΑ) και το πρόβλημα εν μέρει ξεπεράστηκε.

Η ανάγκη, όμως, επέκτασης και αναμόρφωσης του ήδη υπάρχοντος, παραμένει. Είναι και ηθική υποχρέωση προς τους κεκοιμημένους συγχωριανούς και συγγενείς μας.

Ποια η γνώμη σας για τη συγκοινωνία και τον χώρο στάθμευσης;

Εδώ και πάρα πολλά χρόνια έχει επισημανθεί η ανάγκη μονοδρόμησης (ιδιαίτερα στις περιόδους αιχμής) του οδικού άξονα Μυλοκάλανος - Αγ. Αθανάσιος. Ο βοηθητικός δρόμος υπάρχει στο μεγαλύτερο μήκος του και είναι εύκολη η ολοκλήρωσή του. Καλή επιτυχία στο έργο σας.

Κύριε Καρβέλη σας ευχαριστούμε.

Ευχαριστούμε θερμά όλους τους ευγενικούς δωρητές & χορηγούς μας

Η υποστήριξή τους όλα αυτά τα χρόνια μας οπλίζει με δύναμη και πείσμα για τη συνέχιση του δύσκολου έργου μας. Τα έσοδα του Συνδέσμου προέρχονται κυρίως από συνδρομές, δωρεές εις μνήμην, χορηγίες και έσοδα από διάφορες εκδηλώσεις κοινωνικού και πολιτιστικού περιεχομένου. Ακόμα και η πιο μικρή χρηματική δωρεά είναι σημαντική για να εξασφαλίσουμε τη συνεχή μας δράση.

Ευχαριστούμε

Ευχαριστούμε τον Αθανάσιο Ζαχ. Καρίπη και τον Γιάννη Λαή για τη βοήθειά τους προς τον Σύλλογο που είναι κάθε χρόνο.

ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΙΚΑ

Του ξενιπεμένου αδελφού

"Έλα αδερφέ, σε καρτερεί μια κρυσταλλένια βρύση

πο'χει νερά μουρμουριστά και χύνει τ' αφρισμένα

Το έρμο ρημοκλήσι. Τ' αγέραστα ψηλά βουνά.

Τ' αγριολουλουδιασμένα."

Γιάννης Μάγκας

ΓΑΜΟΙ - ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

- Ο Παναγιώτης Γαβρίλης του Νικολάου και η Χρυσοβαλάντω Χινοπόρου του Γεωργίου παντρεύτηκαν και απέκτησαν έναν γιο.
- Ο Αποστόλης Σαλτοριάδης και η Νάνση Κουρέλη παντρεύτηκαν στις 18-6-2023 και βάφτισαν τον γιό τους, δίνοντας του το όνομα Ελευθέριος.

ΝΕΑ ΜΕΛΗ

- Makrigiannis Demetrios
- Σκοτίδης Δημήτριος
- Πριόβολος Γιώργος
- Μπακατσιάς Γεωρ. Κων/νος
- Χασκοπούλου Βάλια

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

- Ο Αντώνιος Βονόρτας του Κωνσταντίνου, πέρασε στο Πάντειο Πανεπιστήμιο (Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης).

Προσφορές

Θέλω να συγχαρώ τις νοικοκυρές από τον Γάβρο, που κάθε χρόνο μετά τον εσπερινό, την παραμονή της Παναγίας της Προυσιώτισσας, μας προσφέρουν τα ωραία χειροποίητα γλυκά τους.

Τις ευχαριστούμε πολύ!

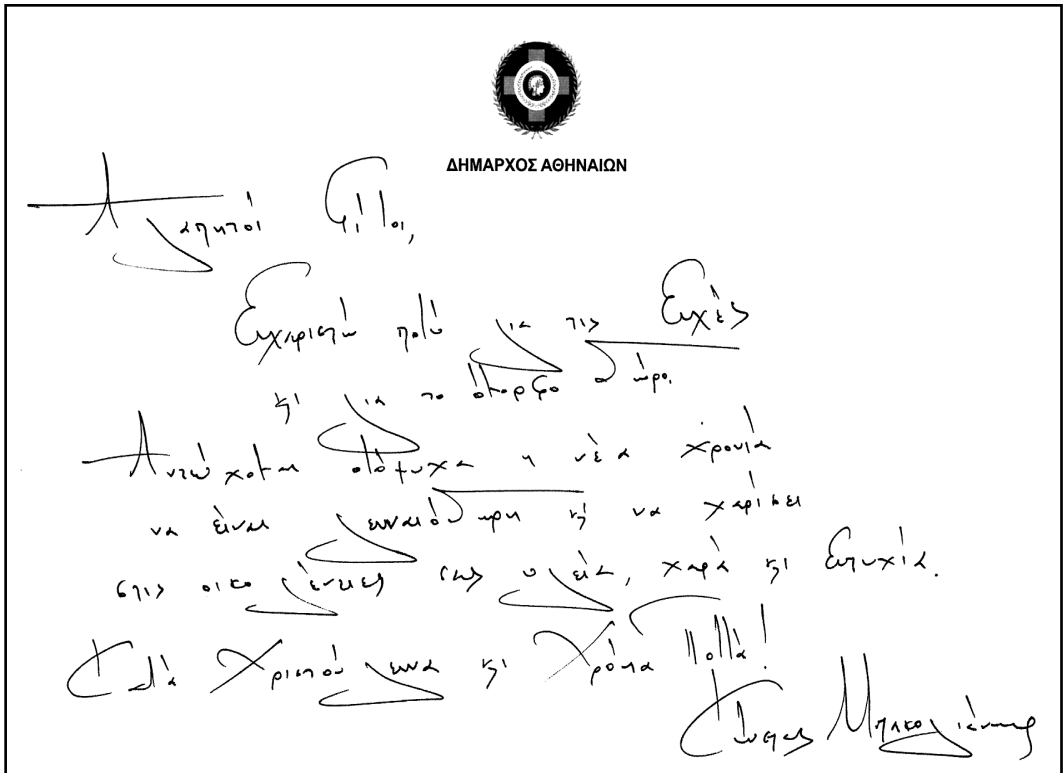
Σταύρος Γ. Πριόβολος

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ ή ΣΤΕΙΛΑΜΕ

Ευχαριστήρια κάρτα που λάβαμε από τον Δήμαρχο Αθηναίων Κώστα Μπακογιάννη για τη νέα χρονιά.

Μεγαλοχωρίτισσα - Μεγαλοχωρίτη

Μην ξεχνάς ποτέ το χωριό σου.

Από σένα εξαρτάται η διατήρησή του, η πρόοδος και η προκοπή του.

Γι' αυτό έλα με την πρώτη ευκαιρία να πεις κρύο νερό,

ν' αναπνεύσεις καθαρό αέρα, να περπατήσεις τους

δρόμους του, τα σοκάκια που περπάτησες παιδί.

Να θυμηθείς... να ηρεμήσεις.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Ευχαριστούμε θερμά όλους τους ευγενικούς δωρητές & χορηγούς μας.

Η υποστήριξή τους όλα αυτά τα χρόνια μας οπλίζει με δύναμη και πείσμα για τη συνέχιση του δύσκολου έργου μας. Τα έσοδα του Συνδέσμου προέρχονται κυρίως από συνδρομές, δωρεές εις μνήμην, χορηγίες και έσοδα από διάφορες εκδηλώσεις κοινωνικού και πολιτιστικού περιεχομένου. Ακόμα και η πιο μικρή χρηματική δωρεά είναι σημαντική για να εξασφαλίσουμε τη συνεχή μας δράση.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Association Megalohoriton of America για Ημερολόγια 2024700,00 ευρώ
Χατζής Ηλίας & Καλλιόπη στη Μνήμη του πατέρα μας	
Χρήστου Καραγιάννη500,00 ευρώ
Οικογένεια Νικολάου & Νάντιας Βονόρια στη Μνήμη	
της μητέρας μας Μαργαρίτας500,00 ευρώ
Βέκιου Κων/να στη Μνήμη της μητέρας μου Μαργαρίτας Βονόρια300,00 ευρώ
Τριχιάς Βασίλης στη Μνήμη των αδελφών μου Δημήτρη & Παναγιώτη250,00 ευρώ
Τριχιάς Ευθύμιος στη Μνήμη των αδελφών μου Δημήτρη & Παναγιώτη200,00 ευρώ
Τούτουζα Ορσαλία100,00 ευρώ
Χατζής Ευθύμιος100,00 ευρώ
Γαβρίλης Βασίλης (τα Εγγόνια) στη Μνήμη της Βασιλικής Μαργαριτοπούλου	100,00 ευρώ
Σκοΐδα Αικατερίνη στη Μνήμη του ξαδέρφου μου Δημήτρη Αθ. Σκοΐδα100,00 ευρώ
Τούτουζας Σπύρος50,00 ευρώ
Τούτουζας Αθανάσιος50,00 ευρώ
Οικογένεια Κανάκη Παναγιώτη50,00 ευρώ
Μαρίνη Ελισάβετ50,00 ευρώ
Καρβέλης Αθανάσιος50,00 ευρώ
Αρπατζόγλου Ντίνα50,00 ευρώ
Μπακατσιάς Αθανάσιος50,00 ευρώ
Προκοπίου Μίλτος50,00 ευρώ
Μπαζιώνη Δήμητρα, Μαρία & Εγγόνια στη Μνήμη της μητέρας	
και γιαγιάς μας Ελένης Μπαζιώνη50,00 ευρώ
Σκλαβούνος Γιώργος & Μαρία40,00 ευρώ
Χατζής Ηλίας & Καλλιόπη20,00 ευρώ
Μετάνοια Αναστασία20,00 ευρώ
Κυριαζής Δημήτρης20,00 ευρώ
Ράϊκου Νίκη20,00 ευρώ
Τσιμούρτου Αθηνά20,00 ευρώ
Κοσμετάτου Ευαγγελία20,00 ευρώ
Γουρουνάς Ιωάννης15,00 ευρώ
Αρπατζόγλου Βασιλική10,00 ευρώ
Μουρίκη Γιώτα5,00 ευρώ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Καρκαζή Ελένη	10.825,16 ευρώ
Μπούρλος Δημήτριος	2.750,00 ευρώ
Bakatsias - Loukas Martha στη Μνήμη των γονέων μου	
Φωτίου & Γκόλφως Μπακατσιά, Παππού & Γιαγιά Ιωαν. Ν.	
& Παναγιώτας Χατζοπούλου (Καρβούνη)	
Vastakis Georgia στη Μνήμη του Νικ. Σ. Βασιάκη & Νικ. Φ. Μπακατσιά	1.000,00 ευρώ
Vastakis Georgia στη Μνήμη του Νικ. Σ. Βασιάκη & Νικ. Φ. Μπακατσιά	150,00 ευρώ
Σκούρα Μαρία στη Μνήμη του Τριχιά Παναγιώτη	100,00 ευρώ
Bakatsias - Loukas Martha στη Μνήμη του Κων. Καραμπέτσα	100,00 ευρώ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ

Ντουφεκιάς Ευθύμιος στη μνήμη της μητέρας του Ελένης	100,00 ευρώ
Μακρής Ανδρέας στη μνήμη της συζύγου του Δροσούλας	50,00 ευρώ
Σοφρώνη Ελισάβετ στη μνήμη της Μαρίας Ζησίμου	50,00 ευρώ
Μουτογιάννης Κώστας στη μνήμη της μητέρας του Μαρίας	50,00 ευρώ
Αναγνωστόπουλος Δημήτρης στη μνήμη της μητέρας του Βασιλικής	50,00 ευρώ
Περίδα Ελένη στη μνήμη του συζύγου της Θεοδόση	50,00 ευρώ

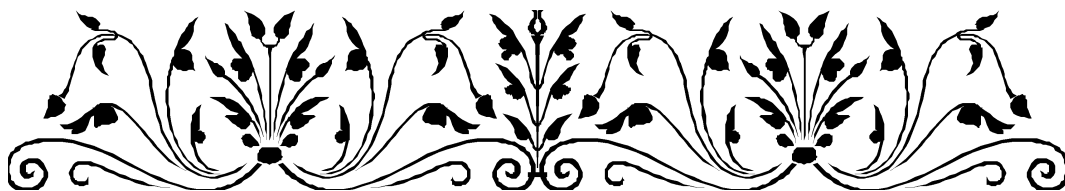
ΓΙΑ ΑΓΩΝΑ ΔΡΟΜΟΥ ΒΟΥΝΟΥ

Κουλουράδες Τροφοδοτική ΟΕ	3.000,00 ευρώ
Καρκαζή Ελένη	1.612,00 ευρώ

ΓΙΑ ΤΗ ΦΜΧ

Ζαμπετάκης Δημ. στη Μνήμη της συζύγου μου	
Μαρίας Ζαμπετάκη-Ανδρεάδη	200,00 ευρώ
Floros Dennis	30,00 ευρώ
Αίαντας Ασυρμάτου, Αγίου Δημητρίου & Αρχοντόπετρας (191-192)	170,00 ευρώ
Λύρας Χρήστος (191-192)	40,00 ευρώ
Γιαννακόπουλος Γιώργος (191-192)	40,00 ευρώ
Μαντζιούτας Κων/νος (191-192)	40,00 ευρώ
Ντουφεκιάς Ευθύμιος (191-192)	40,00 ευρώ
Αθ. & Κων. Νικόπουλος ΟΕ (191-192)	40,00 ευρώ
Βασιάκη Ευαγγελία (191-192)	30,00 ευρώ
Μόκκας Παναγιώτης (191-192)	30,00 ευρώ
Καλύβας Μιχαήλ & Διονύσης (191-192)	25,00 ευρώ
Νασιοπούλου Βασιλική (191-192)	25,00 ευρώ
Τουλούπας Αθανάσιος (191-192)	20,00 ευρώ
Βασιλόγλου Σπυρίδων (191-192)	20,00 ευρώ

Παΐδα Κων/να (191-192)	20,00 ευρώ
Καλαντζής Φώτης (191-192)	20,00 ευρώ
Βονόρτας Γιάννης (191-192)	20,00 ευρώ
Κωστοπούλου Ιωάννα (191-192)	10,00 ευρώ
Παΐδας Αθανάσιος (191-192)	10,00 ευρώ
Αζακάς Κων/νος (191-192)	10,00 ευρώ
Μπακατσιάς Αθανάσιος (191-192)	10,00 ευρώ
Λαμπαδάρη Λίτσα (191-192)	10,00 ευρώ
Νταής Δημήτριος (191-192)	10,00 ευρώ
Πανάρα Θεοδώρα (191-192)	10,00 ευρώ
Τσινιάς Κων/νος (191-192)	10,00 ευρώ
Καρβέλης Θανάσης (191-192)	10,00 ευρώ
Καρβέλης Αλέκος (191-192)	10,00 ευρώ
Πρασσάς Γεώργιος (191-192)	10,00 ευρώ
Κλειδής Στυλιανός (191-192)	10,00 ευρώ
Γαβρίλης Νικόλαος (191-192)	10,00 ευρώ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

Τα μέλη και οι φίλοι του Συνδέσμου των Μεγαλοχωριτών "Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ" μπορούν πλέον να καταβάλλουν συνδρομές ή δωρεές μέσω Web-Banking με τους εξής τρόπους:

- Μεταφορά του ποσού, μέσω της υπηρεσίας IRIS, συμπληρώνοντας το ΑΦΜ: 090283827 του Συνδέσμου, το Ονοματεπώνυμο ή τον Αριθμό Μητρώου Μέλους και την Αιτιολογία.
- Μεταφορά του ποσού, στον λογαριασμό με αριθμό IBAN: GR38 0140 4150 4150 0200 2007 121 της τράπεζας ALPHA BANK, συμπληρώνοντας το Ονοματεπώνυμο ή τον Αριθμό Μητρώου Μέλους (ΑΜΜ) και την Αιτιολογία.

Θερμή παράκληση, όταν κάνετε μεταφορά ποσού από άλλη τράπεζα εκτός της ALPHA BANK, αν είναι δυνατόν να κάνετε χρήση της υπηρεσίας IRIS διότι οι τράπεζες παίρνουν μεγάλη προμήθεια.

ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΠΕΝΘΗ

«Μακάριοι οι νεκροί οι εν Κυρίω αποθνήσκοντες»

(Αποκ. 14,13)

Αικατερίνη Καρσοφύλλη

Η μητέρα μου Αικατερίνη Καρσοφύλλη, το γένος Λαΐου, που γεννήθηκε στις 20-02-1939 στο αγαπημένο μας Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας, ήταν το τρίτο παιδί της οικογένειας του Θεοφάνη Λαΐου και της Ελένης Ταραμπίκου. Τα παιδικά της χρόνια ήταν δύσκολα, καθώς βίωσε την περίοδο της κατοχής και στη συνέχεια του εμφυλίου. Συνάμα έπρεπε να βοηθάει τους γονείς της και τα μικρότερα αδέρφια της καθώς τα μεγαλύτερα αδέρφια της Βασιλική και Αναστάσιος είχαν πάρει τον δρόμο τους.

Στην ηλικία των 15 ετών περίπου ήρθε στον Πειραιά, όπου εργαζόταν ήδη ο μεγάλος της αδερφός Αναστάσιος, και ξεκίνησε να εργάζεται στο εργοστάσιο της καπνοβιομηχανίας Κεράνης. Μετά από λίγα χρόνια ήρθαν στον Πειραιά για να εργαστούν και τα μικρότερα αδέρφια της, Ελευθερία και Νικόλαος, και έμεναν όλοι μαζί κοντά στο Ναυτικό Νοσοκομείο Πειραιά. Όσοι τους γνώριζαν είχαν την καλύτερη γνώμη για τα τέσσερα αδέρφια από το Μεγάλο Χωριό. Η μεγάλη αλλαγή στη ζωή της ήρθε όταν γνώρισε τον αγαπημένο της σύζυγο, Πέτρο Καρσοφύλλη και τον ακολούθησε στις Η.Π.Α., όπου εκεί απέκτησαν τον μοναχογιό τους Αντώνη. Το 1979 η οικογένεια επέστρεψε στην Ελλάδα για να συνεχίσουν την κοινή τους πορεία στην πατρίδα. Όσο θυμάμαι τη μητέρα μου αλλά και τον πατέρα μου, ήταν άνθρωποι πολύ αγαπτικοί σε όλους τους συγγενείς, φίλους και συγχωριανούς και δεν υπήρχε άνθρωπος που να τους ζήτησε κάποια βοήθεια σε κάτι και να μην ήταν κοντά τους, χωρίς να αποσκοπούν σε κάποιο όφελος ή ανταπόδοση.

Στις 16-10-2006 έχασε τον πολυαγαπημένο της σύζυγο Πέτρο μετά από δύσκολη μάχη με τον καρκίνο, γεγονός που της είχε στοιχίσει πάρα πολύ. Ωστόσο το 2010, ο γάμος μου με την σύζυγό μου Βασιλική και η γέννηση μετέπειτα των αγαπημένων της εγγονιών Αικατερίνης και Πέτρου, της έδωσαν ξανά χαρές.

Παρά τις διάφορες περιπέτειες υγείας που χρειάστηκε να αντιμετωπίσει, ποτέ δεν το έβαζε κάτω και δεν σταματούσε να απασχολείται με πάρα πολλές εργασίες, ακόμα και αν δεν ήταν για τα μέτρα της, εντυπωσιάζοντας όλους με τις ικανότητές της.

Η μητέρα μου, γνωστή και ως Ρίνα στους συγχωριανούς της, ήταν πάντα κοντά στα δύσκολα στους γονείς της, στην πεθερά της, στα αδέρφια της και τις οικογένειες τους, στον πατέρα μου και σε εμένα και την οικογένειά μου και σε πολλούς συγγενείς και φίλους, σε όλη της τη ζωή.

Τα τελευταία τρία χρόνια έδωσε και εκείνη τη δική της άνιση μάχη με τον καρκίνο. Σχεδόν κανείς δεν ήξερε τον αγώνα που έδινε, καθώς δεν ήθελε να της μιλάνε γι' αυτό, να στεναχωριέται περισσότερο και να την λυπούνται. Όλο αυτό το διάστημα που ήμασταν συνέχεια κοντά της, γνωρίζοντας την κατάσταση της υγείας της και παρατηρώντας την εξέλιξή της, αποτελούσε για εμάς πρότυπο θάρρους, δύναμης, υπομονής και αντοχής, καθώς η ασθένεια δεν την λύγιζε και συνέχιζε μέχρι λίγο πριν μας αφήσει, να κάνει κανονικά τις καθημερινές της ασχολίες.

Στις 23-11-2023, μετά από μία δύσκολη εβδομάδα και λίγο πριν συμπληρώσει τα 85 της έτη, ταξίδεψε στους ουρανούς για να πάει να συναντήσει εκεί ψηλά μετά από 17 έτη τον αγαπημένο της σύζυγο Πέτρο.

Αγαπημένη μας μάνα και γιαγιά, σε ευχαριστούμε πολύ για όλα !!!

Mas λείπεις πάρα πολύ και να έχουμε πάντα την ευχή σου !!!

Καλό Παράδεισο και καλή αντάμωση !!!

**Τα παιδιά σου Αντώνης και Βασιλική
και τα εγγόνια σου Αικατερίνη και Πέτρος**

Αικατερίνη Τζαβέλα

Η Αικατερίνη Τζαβέλη-Λήμα το γένος Καρβέλη γεννήθηκε το 1937 στο Μεγάλο χωριό. Κύρια ενασχόλησή της στο χωριό ήταν οι αγροτικές δουλειές. Το 1964 παντρεύτηκε τον Σωτήρη Λήμα στο Κορωπί, όπου έζησε τα υπόλοιπα της χρόνια εκεί. Απέκτησαν τρία παιδιά, τον Σταμάτη, τον Πέτρο και τον Θανάση και χάρηκαν και πέντε εγγόνια. Πέθανε το 2023 κοντά στην οικογένειά της.

As είναι ελαφρύ το χόμα που τη σκεπάζει...

Μαρία Τσουκαλά

Δημήτριος Σκοτίδας (1948-2023)

Έφυγε από τη ζωή στις 22-12-2023 ο πολυαγαπημένος μας σύζυγος, πατέρας, θείος, αδερφός και ξάδερφός μας. Γεννήθηκε στην Αθήνα στις 25 Ιουλίου του 1948, όπου έζησε μέχρι την ενηλικίωσή του.

Από το 1961 έως το 1965 έμενε στην Αθήνα, στο Παγκράτι, με την οικογένεια του αγαπημένου του θείου Ιωάννη Σκοτίδα, για να τελειώσει το γυμνάσιο. Το 1965 έφυγε για την Αμερική, όπου ζούσαν ήδη εκεί οι γονείς του Κωνσταντίνος, Αλεξάνδρα και ο αδερφός του Θανάσης. Εγκατα-

στάθηκε μόνιμα στην Αστόρια των ΗΠΑ.

Υπηρέτησε στον στρατό των ΗΠΑ από το 1968 έως το 1970. Το 1972 παντρεύτηκε τη σύντροφο της ζωής του Χριστίνα και έμεναν στο Σάρλοτ της Βόρειας Καρολίνας. Απέκτησαν δύο παιδιά, τον Κωνσταντίνο και τη Φωτεινή.

Ασχολήθηκε με επιχειρήσεις στις οποίες διέπρεψε με τη βοήθεια και τη στήριξη της ακούραστης συζύγου του Χριστίνας. Αγαπούσε τη ζωή, τα ταξίδια, και είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα αυτοκίνητα-αντίκες και το γκολφ. Τον διέκρινε το ενδιαφέρον του για μάθηση, η θεϊκή του σκέψη, η ενεργητικότητα, η αισιοδοξία και η αλληλεγγύη στους αγαπημένους του.

Επικοινωνούσε καθημερινά με τα ξαδέφια του στην Αθήνα και κυρίως με τον ξάδερφό του Θανάση Σκοτίδα και έλεγαν τα νέα τους.

Σχεδίαζαν με τη σύζυγό του το φεινό Πάσχα να το περάσουν στην Ελλάδα, αλλά δεν πρόλαβε ...

Θα τον θυμόμαστε πάντα με πολλή αγάπη.

**Η σύζυγος, τα παιδιά του, τα ανίψια του,
ο αδερφός του και τα ξαδέφια του.**

Μαργαρίτα Βονόρτα

Την 16η Ιουνίου του 2023, έφυγε από κοντά μας η πολυαγαπημένη μας μητέρα και γιαγιά Μαργαρίτα Βονόρτα, το γένος Δερματά, ακριβώς είκοσι χρόνια μετά την απώλεια του επί 49 χρόνια συζύγου της, Σπύρου Ν. Βονόρτα (11 Σεπτεμβρίου 2003). Απεβίωσε στο σπίτι της στην Άνοιξη Αττικής, όπου έμενε μόνιμα τις τελευταίες δύο δεκαετίες, έχοντας κοντά της μέχρι το τέλος την κόρη της Νάντια με την οικογένειά της.

Γεννημένη στις 7 Ιανουαρίου του 1928, δεύτερη κόρη του Γιάννη Δερματά και της Ασπασίας Ζορμπαλά από το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας, και τρίτη από έξι αδελφία, έζησε μια ευτυχομένη και γεμάτη ζωή μέχρι τα 95 της.

Στο Μικρό Χωριό πέρασε τα πρώτα χρόνια της ζωής της, όπου παρακολούθησε το δημοτικό σχολείο. Σε πολύ μικρή ηλικία ήρθε αντιμέτωπη με το σκληρό πρόσωπο του πολέμου, καθώς έζησε την Κατοχή, προσπαθώντας να επιβιώσει μέσα στην καταιγίδα του Παγκοσμίου Πολέμου και αργότερα τον μεγάλο εμφύλιο πόλεμο. Μέσα στον εμφύλιο έφυγε από το Χωριό με την οικογένειά της και εγκαταστάθηκε στη Λαμία, εργαζόμενη σαν μοδίστρα μέχρι και τον γάμο της το 1954. Τότε μετοίκησε μόνιμα στον Πειραιά, όπου ο άντρας της διατηρούσε επιχείρηση τροφίμων (Νέα Καλλιπολη). Δούλεψαν μαζί σκληρά κι ευτύχησαν να δουν δύο παιδιά - τον Νίκο και την Νάντια - και τρία εγγόνια - την Αμέρισσα, τον Σπύρο και τον Ιάσωνα - να μεγαλώνουν ευτυχισμένοι.

Αιώνιο παράπονό της ήταν οι απόδημοι. Ο πατέρας της μετανάστευσε πρώτα στην Κωνσταντινούπολη, πριν παντρευτεί, και έπειτα για άλλα δέκα χρόνια στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου διατηρούσε επιχείρηση στην πόλη Macon στη Georgia. Μετά τον πόλεμο, ο αδελφός της Σταύρος έφυγε για την ίδια χώρα κι εγκαταστάθηκε στην Ουάσιγκτον. Δεν γύρισε ποτέ μόνιμα. Αργότερα το 1983 ο γιός της Νίκος έφυγε κι εκείνος για την ίδια χώρα, πρώτα για τη Νέα Υόρκη και αργότερα για την Ουάσιγκτον, όπου και έμεινε μόνιμα, ακολουθώντας το όνειρό του για ακαδημαϊκή καριέρα στον κλάδο των οικονομικών και διαπρέποντας στον τομέα του. Η Μαργαρίτα είχε "τραύμα αποδημίας" και το έφερνε βαριά που δεν μπορούσε να δει τα δύο της εγγόνια, παρά μόνο κατά τις καλοκαιρινές διακοπές.

Υπήρξε μέχρι το τέλος της ζωής της υπόδειγμα συζύγου, μητέρας και γιαγιάς. Αγαπούσε βαθιά και τα δύο χωριά - το Μεγάλο και το Μικρό - τα οποία επισκεπτόταν αδιαλείπτως κάθε χρόνο και την αγάπη της αυτή κατάφερε να την μεταδώσει στα παιδιά και στα εγγόνια της.

Διετέλεσε μακροχρόνιο μέλος του συλλόγου Μεγαλοχωριτών.

Αιωνία της η μνήμη

Τα παιδιά & τα εγγόνια της

Μαρία Ζαμπετάκη - Ανδρεάδη

Η ζωή μαζί σου για 37 χρόνια υπήρξε κάτι ονειρικό, μοιραστήκαμε τις δυσκολίες και τις χαρές, μεγάλωσες το παιδί μας με τις καλύτερες αρχές.

Η ζωή όμως, υπήρξε και απόλυτα άδικη μαζί σου, έφυγες απρόσμενα, δραματικά και η πληγή στις ψυχές μας θ' αφήσει ανεξίτηλα σημάδια της παρουσίας σου.

Πλημυρίζει η ψυχή μας, το μυαλό μας και η καρδιά μας από το τρανταχτό σου γέλιο. Σε διέκρινε η ευθύτητα, η απόλυτη δουκότητα, η λαχτάρα για όμορφες απλές στιγμές στη ζωή.

Καλλιτέχνιδα ούσα, άφησες πίσω σου έργο διαχρονικό με τους πίνακές σου να καθρεφτίζουν την ομορφιά της ψυχής σου.

Δεν θα ξαναδούμε τις θαλασσίτσες σου να μας κοιτάζουν με καθαρό βλέμμα, δεν θ' ακούσουμε το γέλιο σου, αφόρητη η έλλειψη από τα πειράγματά σου.

Πολυπράγμων σε ότι καταγίνηκες, αφιερώνόσουν ψυχή τε και σώματι. Η έντονη προσωπικότητά σου, δίνει ασύνηρη έκταση στην απουσία σου.

Ταυτόχρονα το απόλυτο κενό της απουσίας σου μέσα μας και η καταλυτική παρουσία σου όσο θα ζούμε.

Σε θυμόμαστε και σε νοιώθουμε δίπλα μας. Δίνε μας συμβουλές και κατευθύνσεις από ψηλά που βρίσκεσαι. Η ευθυκρισία σου οδηγός μας.

Ο σύζυγος

Ο γιος

Μαρία Στασινοπούλου

Στις 10 Αυγούστου 2023, χάσαμε τη μανούλα μας που νοσηλευόταν στο Νοσοκομείο Καρπενησίου αλλά δυστυχώς δεν κατάφερε να ξεπεράσει τα σοβαρά προβλήματα υγείας που είχε κι έφυγε μια Πέμπτη απόγευμα για το μεγάλο ταξίδι.

Η μάνα μας ήταν το πρώτο παιδί του Ιωάννη και της Ελένης Μπαγούρδα, οι οποίοι απέκτησαν άλλα τρία παιδιά. Μεγάλωσε σε μια πολύ αγαπημένη οικογένεια με τους γονείς και τα αδέρφια της, πάντα ενωμένοι και δεμένοι μεταξύ τους. Οι γονείς της, γνήσιοι Μεγαλοχωρίτες και οι ίδιοι, της έμαθαν να αγαπά το χωριό της κι εκείνη το λάτρεψε.

Ήταν πολύ νέα όταν γνωρίστηκε με τον μπαμπά μου, ήταν συμφοιτητές στη Γαλλική Ακαδημία. Αγαπήθηκαν πολύ, παντρεύτηκαν νέοι ακόμα και δημιούργησαν την οικογένειά τους αποκτώντας δύο παιδιά, τον αδελφό μου κι εμένα. Ήταν εξαιρετική σύζυγος και μητέρα. Η οικογένειά της ήταν όλη της η ζωή. Πάντα δίπλα μας, να μας συμβουλευσει, να μας επιβραβεύσει αλλά και να συγχωρήσει τις όποιες αταξίες μας, πάντα με μεγάλη αγάπη, κατανόηση και ανοιχτή αγκαλιά. Της οφείλουμε τα πάντα! Χωρίς εκείνη δεν θα ήμασταν αυτό που είμαστε σήμερα, γιατί χάρις σ' εκείνη μορφωθήκαμε κι αποκατασταθήκαμε.

Από μικρό κορίτσι, της άρεσε να ασχολείται με τα κοινά και με ό,τι καταπιάνονταν είχε πάντα επιτυχία. Πρόσφερε πολλά στο χωριό μας και μαζί με τη φίλη της Αντιγόνη Λιάπη, αγωνίστηκε τόσο για το χωριό όσο και για τον σύλλογό του. Επίσης, ήταν μέλος της "Μακεδονικής Εστίας" και μέλος του Δ.Σ. του 56ου Συστήματος Προσκόπων, αφήνοντας κι εκεί τη σφραγίδα της προσφοράς της.

Από όπου πέρασε, άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις κι όλος ο κόσμος είχε να κάνει με την καλοσύνη της, την προσφορά της και τον καλό της λόγο. Όσοι την γνώρισαν έλεγαν και λένε τα καλύτερα λόγια για εκείνη, με σεβασμό κι εκτίμηση. Ήταν άνθρωπος

ζωντανός, χαρούμενος, γλυκομίλητος και γινόταν αμέσως το επίκεντρο της παρέας με την έντονη προσωπικότητά της.

Μανούλα μου, λείπεις πάρα πολύ. Το κενό που μας άφησες είναι δυσαναπλήρωτο. Φεύγοντας κι εσύ, χάσαμε και τον τελευταίο κρίκο των γονιών μας κι ορφανέψαμε. Ξέρω ότι είσαι με τον αγαπημένο σου Γιώργο κι αυτό με παρηγορεί κάπως. Είστε οι φύλακες άγγελοί μας εκεί ψηλά, όπως ακριβώς ήσασταν και στη ζωή. Ήσουν και θα είσαι πάντα η καλύτερη μάνα του κόσμου, μακάρι όλες οι μάνες να ήταν σαν κι εσένα! Τότε ο κόσμος θα ήταν πολύ καλύτερος.

Καλό Παράδεισο να έχεις γλυκιά μας μανούλα.

Νίκος Κοντοθανάσης

Με μεγάλη θλίψη μοιραζόμαστε ότι στις 25 Ιούλη 2023 ο Νίκος Κοντοθανάσης έφυγε ειρηνικά από τη ζωή, μετά από μια εννιάμηνη μάχη με τον καρκίνο. Επέλεξε να κρατήσει τη μάχη αυτή ιδιωτική.

Ο Νίκος Κοντοθανάσης γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη και ήταν γιός του Γιώργου Κοντοθανάση από τα Ψιανά και της Φωτεινής Πριοβόλου από το Μεγάλο Χωριό. Σπούδασε Ιατρική στο Α.Π.Θ και έλαβε την ειδικότητα της παιδιατρικής και την εξειδίκευση της αναπτυξιολογίας σε νοσοκομεία της Θεσσαλονίκης. Εργάστηκε ως ιδιώτης παιδίατρος, στο Ι.Κ.Α και στον Ερυθρό Σταυρό. Εντάχθηκε στο Ε.Σ.Υ το 1988 από όπου αφυπηρέτησε με τον βαθμό του Διευθυντή του Ιπποκράτειου Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης (Κ.Υ Θέρμης).

Από τα φοιτητικά του χρόνια υπήρξε ενεργό μέλος του Ε.Ε.Σ από τον οποίο και βραβεύτηκε για την προσφορά του. Δημοσίευσε πολλές επιστημονικές εργασίες και συμμετείχε σε δεκάδες Πανελλήνια και Παγκόσμια συνέδρια. Για τέσσερα χρόνια υπήρξε μέλος και κριτής του ΣΚΕΙΟΠΙΝΙ Κεντρικής Μακεδονίας.

Υπεραγαπούσε τον τόπο καταγωγής του, αφιέρωνε πολύ χρόνο στο σπίτι του στο Μεγάλο Χωριό και πρόβαλλε την Ευρυτανία διαρκώς όπου και όπως μπορούσε.

Για μας, τη σύζυγο και τον λατρεμένο του γιο, ήταν και θα είναι πάντα ο γλυκός μας άγγελος που μας αγαπούσε και μας φρόνιζε συνεχώς. Ήταν ένας ευγενέστατος, χαμηλών τόνων άνθρωπος που όλοι έχουν να πουν τα καλύτερα λόγια μόνο.

Θα τον θυμόμαστε με άπειρη αγάπη.

Η σύζυγος Δ. Ξενικάκη
Ο γιος Γ. Κοντοθανάσης

Παναγιώτα Δ. Βονόρτα

Πέτρα και ξύλο, βουνό και αντάρα, χωράφια ξερά, χωράφια ανθισμένα, κορίτσια με λουλουδάτα φουστάνια, Σελήμπενς αργόσυρτος, μυρωδιές και ζυμάρια.

Καμαρούλα μια σταλιά, όνειρα και δρόμος, ήλιος και θάλασσα, σκουριασμένα ρολά, μυρωδιές και ζυμάρια.

Πέτρα και ξύλο, τα ρολά κατεβαίνουν, το τραπέζι γεμίζει, τα παιδιά έρχονται, μυρωδιές και ζυμάρια.

Μάτι αστραφτερό, σώμα περήφανο, μοναξιά και ελπίδα, το κουδούνι χτυπά, η πόρτα ανοίγει, μυρωδιές και ζυμάρια.

Το τηλέφωνο χτυπά "που' στε ρε παιδιά"

Το τηλέφωνο χτυπά " που'σαι ρε μάνα".

Τα παιδιά και οι εγγονές σου

Παναγιώτης Τριχιάς

Στις 14 Δεκεμβρίου 2022 έφυγε από κοντά μας ο αγαπημένος ξάδελφος Παναγιώτης Κ. Τριχιάς. Έδωσε γενναία μάχη με την αρρώστια του, όρθιος με αξιοπρέπεια και δουλεύοντας ως την τελευταία μέρα της ζωής του.

Γνώρισε και παντρεύτηκε την Αγγελική του, απέκτησαν δύο υπέροχα παιδιά, την Κατερίνα και τον Κων/νο, που συνεχίζουν την επιχείρηση που έφτιαξε ο πατέρας τους με κόπο και αγάπη.

Άρghσα πολύ να γράψω για τον Πάνο μας, δεν έβρισκα λόγια, δεν μπορώ να δεχτώ πως δεν είναι μαζί μας να μας αγαπάει.

Πάντα καλόκαρδος, συμπνευκός σε ό,τι συνέβαινε σε όλους μας.

Τη δουλειά του φωτογράφου την ασκούσε με σεβασμό και είχε την αγάπη όλων των συναδέλφων του και για πολλά χρόνια ήταν πρόεδρος στο σωματείο τους.

Όσα και να γράψω για τον Παναγιώτη είναι λίγα, μας λείπει και όσο ζούμε θα μας λείπει.

Δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ Πάνο.

**Η ξαδέλφη σου
Μαρία Κ. Σκούρα**

Ελένη Ντουφεκιά

Στις 31 Αυγούστου 2023 έφυγε από τη ζωή η Ελένη Ι. Ντουφεκιά. Γεννήθηκε στη Στουρνάρα (Δολιανά) Ευρυτανίας. Εκεί παντρεύτηκε τον Ιωάννη Ε. Ντουφεκιά και απέκτησαν τρία παιδιά.

Από νωρίς όμως, τη δεκαετία του 60, άφησε το αγαπημένο της χωριό και εγκαταστάθηκε στον Γαύρο του Μεγάλου Χωριού. Το χωριό της όμως δεν το λησμόνησε και μέχρι τελευταία στιγμή δεν έλειπε από το πανηγύρι του. Στον Γαύρο η πρόσβαση ήταν πιο εύκολη. Με τα χωράφια στα

Προσάλια και το σπίτι της δίπλα στο ποτάμι η ζωή ήταν πιο εύκολη. Το ποτάμι βοηθούσε, καθώς ο άντρας της ήταν δεινός ψαράς, και με τον τρόπο αυτό έβγαζαν τα χρήματα για την οικογένειά τους. Η συνέχιση αυτής της προσπάθειας ήταν να ανοίξει ο γιος της ταβέρνα με την επωνυμία "Το σπίτι του Ψαρά", σημείο αναφοράς για την περιοχή, αφού ήταν η πρώτη που λειτούργησε στον Γαύρο. Έτσι ο κόσμος γνώριζε την τοποθεσία, ως το σπίτι του Ψαρά. Η βοήθειά της στην ταβέρνα ήταν πολύωρη και κοπιαστική μέχρι τε-

λευταία, όσο οι δυνάμεις της τής το επέτρεπαν. Τα παιδιά και τα εγγόνια της, που ποτέ δεν έπαψε να τα φροντίζει, ήταν κοντά της όταν αυτή χρειαζόταν τη βοήθειά τους, στις τελευταίες στιγμές. Βοήθεια που η ίδια είχε προσφέρει και παλαιότερα στα πεθερικά της. Ας είναι ελαφρύ το χώμα του Μεγάλου χωριού που τη σκέπασε, και η μνήμη της αιώνια.

**Τα παιδιά, τα εγγόνια
και τα δισέγγονά της**

Μαρία Χάσκου

Με θλίψη και μεγάλη συγκίνηση αποχαιρετήσαμε την αγαπημένη μας μητέρα και γιαγιά στις 12 Μαΐου 2024, ανήμερα της εορτής της Μητέρας.

Γεννήθηκε πριν από, ακριβώς, εκατό χρόνια -στις 25 του Νοέμβρη- στα Δολιανά Ευρυτανίας. Τα παιδικά της χρόνια ήταν δύσκολα, καθώς ορφάνεψε από πατέρα στην ηλικία των δέκα ετών. Ως η μεγαλύτερη από τα αδέρφια της, σήκωσε το βαρύ φορτίο της οικογένειας, σε εποχές πολέμου.

Αργότερα, δημιούργησε το δικό της σπιτικό στο Χαλίκι Αιτωλικού μαζί με τον Ιωάννη Κ. Χάσκο. Μεγάλωσαν με αξίες και αρχές τα τέσσερα παιδιά τους: τη Βασιλική, την Όλγα, τη Φρόσω και τον Κώστα. Παράλληλα, φρόντιζε και την αγαπημένη της μητέρα, Ευφροσύνη.

Ο αγώνας για μια καλύτερη ζωή ήταν καθημερινός. Το σπίτι της, ωστόσο, ήταν πάντα ανοιχτό -κάθε μέρα και ώρα. Μια αυλή γεμάτη λουλούδια, η πόρτα πάντα ανοιχτή, στο τραπέζι ο βασιλικός, η μυρωδιά από λαχταριστές πίτες και ψωμιά που σου γαργαλούσαν τη μύτη... και μια αγκαλιά μονίμως ανοιχτή και απέραντη σε καλωσόριζε στο σπίτι της.

Το σπιτικό τους ήταν το "Χάνι" των Ευρυτάνων. Φιλοξενία σήμαινε γι' αυτούς φαγητό, ξεκούραση, ύπνος και γεμάτος ο ντορβάς για τον δρόμο της επιστροφής όταν έφευγες.

Ξεχώριζε για την πάντοτε ζεστή φιλοξενία της και τη βαθιά γενναιοδωρία της, όπως γενναιοδωρη ήταν και η ζωή μαζί της, χαρίζοντάς της μια μεγάλη οικογένεια και έναν ολόκληρο αιώνα ζωής!

Φρόντιζε τους πάντες. Απλά, ίσως, δεν ήξερε πώς είναι να μην πρέπει να φροντίζεις κάποιον, γιατί δεν σταμάτησε να το κάνει ποτέ.

Αναπολούμε τις συζητήσεις μας, τις εκπληκτικές ιστορίες που μας έλεγε... Τις αναμνήσεις της... Ξέρετε, δεν είναι τι λες, αλλά πώς το λες, λέει μια λαϊκή ρήση. Είχε ένα μοναδικό τρόπο να λέει τις ιστορίες και να δίνει τις συμβουλές της. Με ένα μεγάλο και ζεστό χαμόγελο. Κι έτσι θέλουμε να την θυμόμαστε! Να χαμογελά!

Στη θύμησή της, μόνο καλοσύνη και προσφορά στον συνάνθρωπο αναπολούμε, γιατί ήταν πάντα χαμογελαστή και πρόθυμη, φιλότιμη κι εργατική. Αγαπητή σε όλους. Η καλύτερη κόρη, σύζυγος, μάνα, γιαγιά και προγιαγιά, αδερφή, θεία, φίλη, γειτόνισσα. Μια γυναίκα που υπήρξε συνώνυμο της καλοσύνης, της ευγένειας, της φιλοξενίας, της Ευρυτανικής αρχοντιάς.

Για όλα όσα μας δίδαξες, για την αγνή, ανιδιοτελή και άνευ όρων αγάπη που μας προσέφερες, αξίζεις όλα τα "ευχαριστώ" και όλα τα "σ' αγαπώ" του κόσμου.

Είμαστε σίγουροι ότι οι αγκαλιές των Αγίων άνοιξαν διάπλατα για να σε χωρέσουν. Θα ζεις για πάντα στη μνήμη και την καρδιά όλων μας.

**Τα παιδιά σου
Τα εγγόνια σου
Τα δισέγγονά σου**

Νίκος Παπασυρίδων

Με ανείπωτη θλίψη και βαριά καρδιά σε αποχαιρετήσαμε πολυαγαπημένη μας πατέρα. Στις 3 Φεβρουαρίου 2024, σε ηλικία 74 ετών, έφυγες από κοντά μας, αφήνοντας πίσω σου μια κληρονομιά αγάπης, αφοσίωσης και σοφίας που θα αντηχεί για πάντα στις καρδιές μας.

Δεν ήσουν απλώς σύζυγος, αδερφός, πατέρας και παππούς, αλλά καθοδηγητικό φως στη ζωή μας. Η καλοσύνη, η ευθυμία και η ακλόνητη αγάπη σου άγγιξαν όλους όσους είχαν το προνόμιο να σε γνωρίσουν.

Από τον τόπο που μεγάλωσες στο Μεγάλο Χωριό μέχρι τη ζωή σου στην Αθήνα με τη μαμά, γέμισες τη ζωή μας με 50 χρόνια αγαπημένες αναμνήσεις. Η ιδιαίτερη ευφυΐα, η σκληρή δουλειά και η επινοητικότητα σου ήταν εμφανείς σε ό,τι έκανες, από απλές οικιακές εργασίες μέχρι μεγάλα δημιουργικά έργα.

Η αγάπη σου για τη φύση και τον τόπο σου, το Μεγάλο Χωριό, αντανακλούσε τη βαθιά ριζωμένη σύνδεσή σου με τον κόσμο γύρω σου. Η ικανότητά σου να βλέπεις το καλύτερο στους ανθρώπους και να διαδίδεις θετικότητα ήταν απόδειξη του καλοσυνάτου πνεύματός σου. Η γενναιοδωρία και η ζεστασιά σου δεν είχαν όρια, αφήνοντας ένα αιώνιο αντίκτυπο στην οικογένεια, τους φίλους και την κοινότητά μας.

Η απώλεια σου άφησε ένα τεράστιο κενό στη ζωή μας, αλλά είμαστε ευγνώμονες για τον χρόνο που είχαμε μαζί σου. Θα παραμείνεις για πάντα το πρότυπο του ανθρώπου που φιλοδοξούμε να είμαστε. Η παρουσία σου ήταν ένα δώρο που θα κρατήσουμε για πάντα, και η μνήμη σου θα είναι ζωντανή στις καρδιές μας.

Μέχρι να ξαναβρεθούμε, μπαμπά.

**Με αγάπη,
Κωνσταντίνα & Μαριάννα**

**ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ. Η ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ
ΝΑ ΜΗΝ ΥΠΕΡΒΑΙΝΕΙ ΤΗ ΜΙΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΗ ΣΕΛΙΔΑ**

**Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών
«Η Αγία Παρασκευή» και «Η Φωνή του Μεγάλου Χωριού»,
εκφράζουν τα βαθύτατα συλλυπητήριά τους
προς τους οικείους των εκλιπόντων συγχωριανών μας
και εύχονται την εξ ύψους παρηγοριάν.**

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ ΜΑΝΤΖΙΟΥΤΑ

Νέα παραδοσιακά δωμάτια στο πιο ξεχωριστό περιβάλλον με όλες τις ανέσεις και με θέα όλο το Μεγάλο Χωριό. Η φιλοξενία και η ζεστασιά των ανθρώπων θα σας καταπλήξει.

Δωμάτια με όλες τις ανέσεις. Όποιος έρχεται, ξαναέρχεται, γιατί συνδυάζει ομορφιά, φιλοξενία και ορμητήριο για πολλές περιοχές της Ευρυτανίας.

**ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ
ΜΑΝΤΖΙΟΥΤΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΤΗΛ.: 22370 41157**

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΨΑΡΑ

ΤΑΒΕΡΝΑ

ΓΑΥΡΟΣ Μ. ΧΩΡΙΟ

Τηλ: 22370 41202

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΦΑΓΗΤΑ

ΒΕΡΑΝΤΕΣ ΜΕ ΘΕΑ ΣΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΚΑΙ ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ

ΘΥΜΙΟΣ ΝΤΟΥΦΕΚΙΑΣ

ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΥΓΡΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ - ΛΙΠΑΝΤΙΚΑ - ΑΞΕΣ. ΑΝΤΑΛ. ΑΥΤ/ΤΩΝ
ΠΛΥΝΤΗΡΙΟ ΑΥΤ/ΤΩΝ - ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ - ΘΕΡΜΑΣΤΕΣ ΚΕΡΟ-SUN

Αυθημερόν παράδοση
πετρελαίου θέρμανσης
στις χαμηλότες τιμές

ΤΗΛ. 2237023155

ΕΚΟ

Λειτουργία 24/24ωρο
με αυτόματο πωλητή καυσίμων

ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

3ο χλμ. ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ - ΠΡΟΥΣΟΥ
ΤΚ. 361 00 ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΗΣ ΑΠΟΛΑΥΣΗΣ
www.arhontopetra.gr

Μεγάλο χωριό, Καρπενήσι
Τηλ.: 22370 41100
Κιν.: 6974 992700
Fax: 22370 41516
e-mail: info@arhontopetra.gr

ΑΡΧΟΝΤΟΠΕΤΡΑ

Σουίτες/Spa/Καφέ

JL
JOHN LYRAS
EST. 1959
JEWELLERY - DIAMONDS

WWW.JOHNLYRAS.GR - 2108982996 - ΑΓΓ. ΜΕΤΑΧΑ 33 - ΓΛΥΦΑΔΑ

ΤΑΕ KWON DO
ΑΙΑΝΤΑΣ
ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΣΥΡΜΑΤΟΥ
Μια Μεγάλη Αθλητική Οικογένεια

αγωνιστική περοβική

tae kwon do

ενόργανη ρυθμική

ZUMBA

Μεταμορφώσεως 3 & Θαλή, Ασύρματος
www.aoaiantas-tkd.gr T. 210 93 33 015
K. 6944 317 315
f A.O. Aiantas Asyrmatos

Όταν βοηθάς
και
συμμετέχεις
στον
Σύνδεσμο,
προσφέρεις
και τιμάς
τον τόπο σου
και το χωριό
σου.

Η ειλικρίνεια
και ο
σεβασμός
είναι ακριβά
δώρα, μην
τα περιμένεις
από
φθηνούς!!!

ΠΟΥ ΘΑ ΒΡΕΙΤΕ ΤΗ ΦΩΝΗ

Στην Αθήνα: Μαυροκορδάτου 6 (5ος όροφος, Γραφεία).
Τηλέφωνα επικοινωνίας: 210 3837057, κινητό: 6972 407569.

Σημείωση:

Τα ίδια τηλέφωνα ισχύουν και για όσους θέλουν
να προμηθευτούν βιβλία.

Στα γραφεία μας επίσης θα βρείτε και παλαιότερα τεύχη.

**ΨΗΤΟΠΩΛΕΙΟ
"Ο ΘΑΝΑΣΗΣ"**

☎ 2237041213
Μεγάλο Χωριό
Ευρυτανίας

Σ' ένα οικογενειακό ευχάριστο περιβάλλον,
σε μια απόμερη γωνιά κοντά στην πλατεία
(εκεί που ήταν κάποτε το Ταχυδρομείο).
Σ' ένα στέκι που λειτουργεί με έξοχο τρόπο
θα βρείτε:
σουβλάκι, κοτόπουλο, σουφλιμά
κι άλλους εκλεκτούς μεζέδες.
Ο Θανάσης κι η Βαγγελίτσα Βαστάκη
σας περιμένουν να σας περιποιηθούν.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΤΑΒΕΡΝΑ «ΤΟ ΠΕΤΑΛΟ»

Στο δρόμο για το ιστορικό Μοναστήρι του Προυσού, δίπλα απ' την κρεμαστή γέφυρα του ποταμού Καρπενησιώτη που καμαρώνει αγέρωχα από τα χρόνια του Αλή Πασά με θέα τ' αρχοντικά του Μεγάλου Χωριού και στα πόδια της ψηλόκορφης Καλιακούδας βρίσκεται ο οικισμός Γαύρος.

Στο πανέμορφο αυτό τρισάτριο στήσαμε μια ξεχωριστή παραδοσιακή γωνιά "ΤΟ ΠΕΤΑΛΟ".
Σας περιμένουμε για να σας προσφέρουμε τις σπιτικές ρουμελιώτικες λιχουδιές μας μέσα σ' ένα ζεστό και φιλόξενο χώρο που έχουμε αναπαλαιώσει και διακοσμήσει με μεράκι και σεβασμό στην παράδοση.

**ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΓΑΥΡΟΣ, ΜΕΓ. ΧΩΡΙΟ
ΤΗΛ.: 22370 41487
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΟΚΚΑΣ**

**ΤΟ
χωριάτικο**

**ταβέρνα
ΝΑΣΙΟΠΟΥΛΟΣ**

**ΝΕΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ**

ΤΗΛ:2237041257 FAX:2237041103
www.tohoriatiko.gr info@tohoriatiko.gr

f Το χωριάτικο Νασιόπουλος

Καλύβας Μιχ. - Καλύβας Διον. Ο.Ε.
 11° χλμ Καρπενησίου - Προυσού
 Τηλ: 22370 41320, 6976 219616, 6973 431421
www.paradisoskarpenisi.gr

Γάμος

Βάπτιση

Οι σημαντικότερες στιγμές της ζωής σας
 μας εμπνέουν...

Ελάτε να ζωντανέψουμε μαζί
 το δικό σας παραμύθι...

Μοιάζει με ένα απλό
 μαγαζί μα στο
 "Στέκι του Γιάννη"
 θα βρείτε μόνο αυθεντικά
 ευρυτανικά προϊόντα.
 Οι μερακλήδες που φτάνουν
 στην είσοδο του χωριού
 πρέπει να περάσουν
 οπισσodήποτε από το "Στέκι"
 γιατί εκτός από τη θερμή
 υποδοχή, ο Γιάννης φυλάει
 πολλές εκπλήξεις για τους
 απαιτητικούς

Γιάννης Φ. Βονόρτας
 Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας
 Τηλ. 22370-41192

Τουριστική Ιππασία
 Μέγαλο Χωριό Ευρυτανίας

email: fotiskar78@gmail.com
 τηλ.: 6988998016

Υπεύθυνος επικοινωνίας
 Καλαντζής Φώτης

SCAN ME

[f](https://www.facebook.com/Natfil_horseriding) [@](https://www.instagram.com/Natfil_horseriding) Natfil_horseriding

empOrio Ottico

- Επώνυμο γυαλιά ηλίου και σκελετοί οράσεως
- Ειδικό σε υψηλές διοπτρίες και κατασκευές

- Πρωτοποριακός τρόπος εφαρμογής πολυεστικιών:
 Από τον έλεγχο και την κατασκευή στην σωστή
 εκμάθηση που οδηγεί στην απόλυτη προσαρμογή τους

- Τμήμα Φακών Επαφής:
 Εφαρμογή μαλακών, ημισκληρών και
 κερατοκονικών - θεραπευτικών φακών
 Βοηθήματα χαμηλής όρασης

ΘΑΝΟΣ ΤΟΥΛΟΥΠΑΣ
 Ηρακλείου 77, Πάτμια Χαλανδρίου • Τηλ., Fax: 210 6006529

Stoa Nails

Παίδα Κωνσταντίνα
Ποδολόγος
Θεραπεία Άνω & Κάτω Άκρων

Τηλ.: 210 32 52 328
Δραγατσανίου 6 - Αθήνα
email: konstantina.paida@hotmail.com

- Ποδολογικό πεντικιούρ (κάλοι - ονυχοκρύπτηση - υπερκεράτωση)
- μανικιούρ - πεντικιούρ
- ημιμόνιμο βερνίκι
- αποτρίχωση

Αθανάσιος Παΐδας

- 3D Σχεδιασμός
- Κατασκευή κοσμημάτων

Δραγατσανίου 6 Τηλ. Κλαυδίου 1ος όρ. Γρ. 27
☎ 210 3235088 - 698 9960913
✉ thanashispaidas@gmail.com 📱 paidas & son jewelry

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ
«Ο Γιώργος»

Ποιότητα, Οικονομία,
Εξυπηρέτηση σε όλη την
Ελλάδα και στο Εξωτερικό

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ
ΣΤΟΛΙΣΜΟΙ
ΣΤΕΦΑΝΙΑ

ΠΡΑΣΣΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ
Αθ. Καρπενησιώτη 9 - ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
☎ 2237023025 - 6986658080 - 6977805669

Fabridis
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ & ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
παραγωγής μας

• ΕΠΑΡΧ. ΟΔΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ - ΠΡΟΥΣΣΟΥ • Δ/Ο ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΩΤΗ 25
ΓΑΥΡΟΣ Ν. ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
ΤΗΛ. 22370 41222, 6980 920223 ΤΗΛ. 22370 23100, 6944 532365

Κλειδής
σχέση εμπιστοσύνης...

ΚΛΕΙΔΗΣ ΣΤΕΛΙΟΣ

Α. Καρπενησιώτη 12
36100 ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
Τηλ.: 22370 89000 • Fax: 22370 89002
e-mail: stelios@kleidis.gr

Ιωάννα Β. Κωστοπούλου
Χειρουργός Οδοντίατρος
Πτυχιούχος Πανεπιστημίου Αθηνών

Δέκεται καθημερινά με ραντεβού
Σύρου 23 & Θεμιστοκλέους, 155 62, Χολαργός
Τηλ.: 210 65 43 790, κιν.: 697 244 73 60
email: jkos@otenet.gr

ΛΥΚΟΠΛΑΣΤΕΙΟ
Κωνσταντίνος Αζακάς

Καρpenήσι
1ο χλμ. εθνικής οδού
Καρpenησιού - Λαμίας

www.glikoplastio.gr τηλ. 22370 89111

Μπακατσιάς Αθανάσιος

- ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
- ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΣΚΕΥΩΝ
- ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ

Χ. Τρικούπη 41 - Καρpenήσι
Τηλ.: 22370 24271, 41414

acanto
Γυναικεία ενδύματα
Λαμπαδάρη Λίτσα

Αθ. Καρpenησιώτη 9 Τηλ.: 6977 848966
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ
ΝΤΑΝΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Β. ΝΤΑΝΗΣ
Λουκάνικα παραγωγής μας

Αθ. Καρpenησιώτη 9 - ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
Τηλ.: 22370 21291 - 22370 80141 (οικία) - 6977085980

Μεσοστράτι
ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ - ΤΑΒΕΡΝΑ

T: 22370 41118, F: 22370 41418, K: 6972 217596
http://www.mesostrati.com/e: ntorapanara@yahoo.gr

studio
MERSES
ΠΑΛΑΙΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ ****

ΑΓΟΡΙΤΣΑ ΤΣΙΝΙΑ
Υπεύθ. Κρατίσσαν

ΤΗΛ. 22370 41444
FAX 22370 41111
ΚΙΝΗΤΟ 6974 114182

e-mail: merses@acn.gr
www.merses.gr

ΚΑΡΒΕΛΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ • ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ 360 75 ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ,
τηλ.: 6978773969 - 22370 41339 www.karvelis.com.gr facebook: TO ΡΑΚΟΜΕΛΟ

το θαλακτομπουρεκο του
ΚΑΡΒΕΛΗ
από το 1981
στο
ΚΑΦΕΝΕΙΟ
της
ΚΥΡΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ 360 75 ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ, τηλ. 22370 41339 - 6973312138
www.karvelis.com.gr - facebook: TO ΓΑΛΑΚΤΟΜΠΟΥΡΕΚΟ ΤΟΥ ΚΑΡΒΕΛΗ

ΑΙΑΝΤΑΣ

ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ *Zimelis club*

ενόργανη
αγωνιστική
αεροβική

tae kwon do
ρυθμική

ΣΟΥΛΙΟΥ 102, ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΤΗΛ.: 210 99.61.071

www.aiantas.gr

 Aiantas Tae Kwon Do

35 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΘΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

**ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΗΣ: ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΩΝ
«Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ»**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Σάββατο 10 Αυγούστου

Εκδήλωση Περιφέρειας
(Πνευματική Στέγη 6:00 μ.μ., Κήπος
Λαογραφικού Μουσείου)

Κυριακή 11 Αυγούστου

Λειτουργία στον Αγ. Γεράσιμο και μετά το πέρας
της λειτουργίας θα πραγματοποιηθεί
Μνημόσυνο Εθνομαρτύρων και Αποβιωσάντων
Μεγαλοχωριτών (Άγιος Γεράσιμος)

Κυριακή 11-14 Αυγούστου

Τουρνουά Τάβλι (Πνευματική Στέγη 6:00 μ.μ.,
αίθουσα Δημήτρη Πουρνάρα)

Κυριακή 11-14 Αυγούστου

Τουρνουά ποδοσφαίρου 5Χ5 (στο νέο γήπεδο
στον Άγιο Αθανάσιο)

Παρασκευή 16 Αυγούστου

Παραδοσιακή πολιτιστική βραδιά

Κυριακή 18 Αυγούστου

Γιορτή Καλιακούδας στα Λακώματα, 8:30 π.μ.

Σάββατο 5-6 Οκτωβρίου

Αγώνας Βουνού στο Μεγάλο Χωριό.
Συνδιοργανωτές: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ - ΔΗΜΟΣ
και ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΤΩΝ
(karpennisitrail.gr)

Για δηλώσεις συμμετοχής στις Πολιτιστικές Εκδηλώσεις:
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΪΔΑΣ Τηλ.: 6972 407569, ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΡΙΤΣΙΟΛΑΣ κιν.: 6983 528372